

USTAŠKO - DOMOBRANSKI
I TALIJANSKI DOKUMENTI

BR. 147

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 2 KOLOVOZA 1943 GOD. O AKCIJAMA JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA ŽELJEZNIČKE OBJEKTE I DEJSTVU TALIJANSKIH I USTAŠKO-DOMOBRANSKIH JEDINICA NA BIOKOVU¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 214

(po podacima primljenim 2. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagreba: Noću 31. VII./1. VIII. partizani su izvršili manji vatreći prepad na stražu u s. Sopnica (1.5 km j. od Sesveta). Gubitaka nije bilo.

Noću 1/2. VIII. oko 15 partizana napalo je domobransku stražu kod opskrbnog skladišta između Sv. Klare (6 km j. od Zagreba) i Rešetinca (5 km j.j.z. od Zagreba). 7 domobrana je odvedeno, od kojih su se 4 vratili, a 3 su otišli sa partizanima.

1. VIII. ujutro na rubu s. Čiće (3 km j. izt. od Vel. Gorice) pucano je na 1 teretni samovoz, a poslije podne na njemačke razviđačke zrakoplove, koji su uzvratili vatrom. Konačno jedan udarni odjel njemačkih zrakoplovaca, na kojeg je također pucano, istjerao je iz mesta skupinu od oko 20 partizana.

Podr. Zagorja: Noću 31. VII./1.VIII. u s. Jalžabet (12 km j. izt. od Varaždina) partizani su uništili uređaj na pošti² i opljačkali bogatije ljudi, te se potom povukli u Kalnik.

¹ Dokumenat, umnožen na geshtneru, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod reg. br. 2/1—34, k. 27.

² Na tom području se nalazio Kalnički NOP odred. Redakcija ne raspolaže izvještajima o napadu na ovo uporište. Vidi dok. br. 54.

Podr. Križevaca: 1. VIII. između Donjare i Lepavine (I ili 13 km s. izt. od Križevaca) naišao je teretni vlak na minu.³ 6 vagona je izkliznulo. Žrtava nije bilo. Pruga je jače oštećena.

Podr. Ivanić Grad — Kutina:

1. VIII. na želj. mostu 8 km s. z. od želj. postaje Gračenica (8 km s. z. od Kutine) naišao je njemački transportni vlak na minu.⁴ 2 zaštitna vagona su izbačena iz tračnica. Žrtava nema. Promet je uspostavljen.

Noću 1/2. VIII. jača partizanska skupina napala je Križ⁵ (11 km j. izt. od Ivanić Grada) 1 nakon kraće borbe upala u selo gdje je zapalila školu i spise u občinskom sudu. Požar u školi je ugušen. Pred zorú partizani su se povukli. Vlastitih gubitaka nije bilo.

Podr. Bilo Gore: 1. VIII. prigodom razviđanja u smjeru Zrinska (12 km s. od Grubišnog Polja) naišlo se na partizanske dijelove⁶ koji su pod oružanom zaštitom obavljali žetvu. Vlastiti gubitci: 2 mrtva i 2 ranjena, a neprijateljski: 6 mrtvih (partizani pripadaju navodno XVI partizanskoj brigadi).

Podr. Broda: Noću 31. VII./1. VIII. kod s. Sapci (15 km izt. s. izt. od Broda) naišao je teretni vlak na minu.⁷ 1 zaštitni vagon je izkliznuo, stroj je oštećen, a 1 vagon po partizanima zapaljen. 4 željezničara su svućeni i pušteni.

U s. Staro Topolje (18 km s. izt. od Broda) partizani su zapalili 2 vršalice.

Podr. Srijema: Noću 29/30. VII. zapadno od Srem. Mitrovice naišao je teretni vlak na minu. 5 vagona je izkliznulo.

³ Miniranje izvršili dijelovi Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 54.

⁴ Minu postavili diverzanti Diverzantskog bataljona Drugog korpusa NOV i PO Hrvatske. Vidi dok. br. 77.

⁵ Napad na ovo uporište izvršili dijelovi Moslavackog NOP odreda. Vidi dok. br. 35 i 148.

⁶ Šesnaeste omladinske NO brigade »Jože Vlahović«. Vidi dok. br. 3.

⁷ U dokumentu br. 77 stoji da je voz dignut u vazduh kod s. Garčina.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Gor. Kotara: 30. VII. kod želj. postaje Fužine (12 km j.z. od Delnica) partizani su minom oštetili želj. prugu.^s 3 talijanska častnika su poginula, a 6 vojnika je ranjeno. Pruga je popravljena.

Podr. Slunja: 30. VII., nakon savladanog slabijeg neprijateljskog otpora, njemačke i naše čete zauzele su Slunj. Neprijatelj^o se povukao prema zapadu. Vlastiti gubitci: 3 mrtva i 16 ranjenih, dok neprijateljski nisu poznati.

Podr. Gline: 31. VII. kod Dabića Vinograda (6 km iztočno od Gline) partizani su napali našu razviđačku sat. 1 domobran je ranjen.

Prema izkazu pučanstva, u okolini s. Majski Trtnik (7 km j. izt. od Gline) nalazi se jedna partizanska bojna, a kod s. Lušćani (9 km izt. od Gline) navodno 1 brigada.¹⁰

Podr. Petrinja — Sunja:

Kostajnica 1. VIII. prigodom čišćenja područja: Mađari — Bijelnik — Jošavica (11, 13 i 14 km j. ist. od Petrinje) nije se naišlo na partizane. Neprijatelj¹¹ (navodno oko 1500 ljudi? sa 4 topa?) povukao se pravodobno u smjeru Kostajnice.

30. VII. 9 km s. od Kostajnice partizani su napali ustašku stražu. 2 ustaše su poginuli, a 2 su ranjena.

1. VIII. jača partizanska skupina¹² nalazila se navodno u šumi 4 km j. od Sunje.

Podr. Makarske: U nastavku podhvata na području Biokova,¹³ talijanske čete koje nastupaju sa sjevera prema jugu dostigle su 30. VII. sjevero-

^s Vjerovatno dijelovi Trećeg bataljona Štaba Grupe primorsko-goranskih NOP odreda. Vidi dok. br. 109.

^o Odnosi se na snage Osme divizije (Prvu i Drugu NOU brigadu). Vidi dok. br. 13.

¹⁰ Odnosi se na dijelove Unske operativne grupe. Vidi dok. br. 15, 37 i tom V, knj. 17, dok. br. 76.

¹¹ Dijelovi Unske operativne grupe. Vidi dok. br. 15, 37 i tom V, knj. 17, dok. br. 76 i 77.

¹² Riječ je vjerovatno o Sedamnaestoj NOU brigadi. Vidi dok. br. 3, 29, 39, i tom V, knj. 17, dok. br. 59 i 65.

¹³ O ovoj akciji vidi dok. br. 150 i tom V, knj. 17, dok. br. 26, 77, 128, 158, 188, 190 i 191.

istočne padine Mosor pl., a dijelovi koji napadaju sa juga stigli su na područje oko Sitna (12 km ist. od Splita).

Glavar glavnog stožera

general. (Prpić)

Prpić v. r.

(M.P.)¹⁴

Z A T O Č N O S T :

Pročelnik podhvatznog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

BR. 148

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVE GORSKE DIVIZIJE
OD 2 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU MOSLAVAČKOG
NOP ODREDA NA S. KRIŽ¹

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: DARUVARA	DAN: 2.8.43.	SAT I MINUT: 0700	BROJ: 6
PUTEM KRUGOVALNE POSTAJE ZAGREB 2	DAN: 2.8.43.	SAT I MINUT: 0719	BROJ: 60

S A D R Ž A J

Z A K O G A : O P E R A T I V N I O D J E L

S P O J : . — . —

Oko 0200 sati napadaj jačih partizanskih snaga na Križ²

Prva navala odbijena.

¹⁴ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 1/18, k. 27.

² Napad na ovo uporište izvršili dijelovi Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 35 i 147.

U 0230 sati napadaj ponovljen, a kako je strojnica na najvažnijem smjeru zatajila, partizani u jačini preko 100 uspjeli su upasti u selo.

Posada se povukla u Hrvatski dom i oružničku postaju.

Partizani zapalili u školi jedan razred i bezvrijedne spise u općinskom sudu.

Vatra u školi ugušena.

U 0400 sati borba je prestala, te se partizani povukli. Vlastitih gubitaka nema — neprijateljski nepoznati. U Križu oružnička postaja i djelovi 3. sati VI. bojne I. g. z.

Ostatak ove sati u Novoselcu.

U drugim posadama tokom noći ništa novo.

Op. **broj 2294 tajno.**

GORDIV³

P 2/VIII D⁴

³ Gorska divizija

⁴ Parafi generala Prpića, zapovjednika Glavnog stožera domobranstva, i generala Dragojlova, načelnika operativnog odjeljenja istog stožera. Ovi parafi nalaze se i na ostalim ustaško-domobranskim dokumentima objavljenim u ovoj knjizi. Redakcija ih više neće objašnjavati

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVE GORSKE DIVIZIJE
OD 3 KOLOVIZA 1943 GOD. O NAPADU MOSLAVAČKOG
NOP ODREDA NA POPOVACU¹

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: DARUVARA	DAN: 3.8.43.	SAT I MINUT: 0745	BROJ: 13
PUTEM KRUGOVALNE POSTAJE ZAGREB 2	DAN: 3.8.43.	SAT I MINUT: 1130	BROJ: 186

S A D R Z A J

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL

SPOJ: . — . —

Od 0130 sati jednovremeni part. napadaj na Ludnicu,² mjesto i kolodvor Popovača.³
Prva sat VI/I lov. zdr. odbila napadaje na Ludnicu i mjesto.⁴

Na kolodvoru razbjeglo se osiguranje želj. straž. sati poslije kraće borbe.

Oko 0300 sati uspjelo je 1. sati IV/I 1. z. u drugom naletu povratiti kolodvor i otjerati neprijatelja.

Na kolodvoru svi bb uređaji uništeni.

Od osiguranja želj. straž. sati dva častnika, jedan satnik i jedan nadporučnik te dva domobrana zarobljeni, ostali 28 domobr. prikupljaju se.

Iz jednoga skladišta part. odnijeli 90 starih francuskih pušaka bez streljiva, jednu strojnicu i jednu strojopušku.

Izpod vodocrpa na kolodvoru postavljena mina, koja se nije razprsnula.

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 3/1—6, k. 27.

² Riječ je o zavodu za umobolne kod Popovače.

³ Napad na ovo uporište izvršio Prvi bataljon Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 35, 45 i 78.

⁴ Iz dokumenta br. 35 vidi se da se neprijatelj predao poslije nekoliko ispaljenih metaka od strane boraca Prvog bataljona. Vidi dok. br. 35.

Traženo povjerenstvo za demontiranje.
Istraga od I g. z. naređena.
U ostalim posadama noću ništa novo.
Naknadno javljeno da su noću 1. na 2. ovog mj.
prebjegli partizanima razv. Defić Mile i dom. Dolović Sulejman, Fuček Franjo, svi iz VI/I g. z.
Razlog nepoznat.

Op. **broj 2224 taj.**

GORDIV

P. 31/VIII D.

BR. 150

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 3 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADIMA JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA ŽELJEZNIČKE OBJEKTE SJEVERNO OD SAVE I KUPE, O DISLOKACIJI BRIGADA NOV I PO HRVATSKE U BILO GORI I O NASTAVKU NEPRIJATELJSKE OFANZIVE NA BIOKOVU¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 215
(po podatcima primljenim 3. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Lekenika: Noću 2/3. VIII. između želj. postaje Turopolje i Lekenik (na pruzi Zagreb — Sisak) partizani su minom oštetili želj. prugu.² Promet je prekinut. Bližih podataka još nema.

Podr. Popovače: 2. VIII. u s. Voloder (6 km j. izt. od Popovače) 2 naoružana partizana³ zarobili su 1 samovoz Zempra sa upravljačem i 3 radnika.

Podr. Križevci — Koprivnica: Noću 2/3. VIII. između želj. postaje Le-pavina i Sokolovac (na pruzi Križevci — Koprivnica) 5 partizana su minirali izkliznuli

¹ Dokumenat, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod reg. br. 2/1, k. 27.

² Miniranje pruge i napad na Lekenik izvršio Drugi bataljon Tri-naste proleterske NOU brigade »Rade Končar«. Vidi dok. br. 33, 45 i 91.

³ Iz sastava Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 35.

stroj⁴ (Dnevno izvješće br. 214) i zapalili 2 vagona.

Podr. Banove Jaruge:

2. VIII. pred našim razvidnicama koje su upućene iz Banove Jaruge u smjeru s. Kraljeva Velika (7 km j.j. z. od Banove Jaruge) partizanske predstraže povukle su se u južnom smjeru. Prema izkazu pučanstva u šumama južno od s. Kraljeva Velika nalaze se jače partizanske skupine⁵ koje su vjerojatno sa juga kod s. Strmen (18 km j.z. od Banove Jaruge) prešle r. Savu.

Podr. Bilo Gore: Na području: Zrinska — Cremušina — Vel. Barna (13—5 km s. od Grubišnog Polja) nalaze se dijelovi XII.,⁶ XVI.⁷ i XVIII.⁸ part. brigade. — Prema izvješću II. zbornog područja iz Broda XVIII. part. brigada se nalazi u s. Duzluk (9.5 km j. od Čačinci).

Podr. Našica: Noću 1/2. VIII. između želj. postaje Zdenci i Feričanci (na pruzi Podr. Slatina — Našice) naišao je pomoćni oklopni vlak na porušenu prugu⁹ i izkliznuo. Za sudbinu želj. osoblja i posade od 10 ustaša se ne zna.

2. VIII. između želj. postaje Zdenci i Čačinci (na pruzi Podr. Slatina — Našice) iskliznuo je oklopni vlak. Bližih podataka nema.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Makarske: U nastavku podhvata na području Biokova¹⁰ jedna talijanska kolona bila je 30. VII.

⁴ Miniranje pruge izvršili dijelovi Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. bi. 54.

⁵ Odnosi se na Sedamnaestu NOU brigadu, koja se vraćala sa Banije. Vidi dok. br. 3, 29, 39, 146 i tom V, knj. 17, dok. br. 59 i 65.

⁶ Dvanaesta NOU brigada nalazila se oko sela: Zrinska, M. Grdevac, V. i M. Barna i Topolovica. Vidi dok. br. 44.

⁷ Šesnaesta omladinska NO brigada »Joža Vlahović« nalazila se oko sela: M. Dapčevica, Cepidlake i Miletinac. Vidi dok. br. 44.

⁸ Osamnaesta NO brigada nalazila se u Slavoniji na sektoru Voćin — Drenovac. Vidi dok. br. 44.

⁹ Prugu vjerovatno porušili dijelovi Osamnaeste NO brigade. Vidi dok. br. 44.

¹⁰ O ovoj akciji vidi dok. br. 146 i tom V, knj. 17, dok. br. 28, 77, 128, 132, 152, 172, 182, 190 i 191.

u pokretu prema s. Zrnovnica (9 km izt. od Splita), a druga kolona prema s. Jesenica (7 km s. z. od Omiša). 2 partizanska zapovjednička sjedišta su uništена.

Glavar glavnog stožera
general (Prpić)
Prpić v. r.
(M.P.)¹¹

ZА ТОЧНОСТ:

Pročelnik podhvatznog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

¹¹ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG ZBORNOG PODRUČJA OD 3 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA TRINAESTE PROLETERSKE NOU BRIGADE »RADE KONCAR« NA LEKENIK I AKCIJAMA ZUMBERACKO-POKUPSKOG I KALNICKOG NOP ODREDA¹

ZAPOVJEDNICTVO I. ZBORNOG PODRUČJA i ~ ;
Op. br. 2582/tajno ! »Veoma žurno«'
U Sisku, dne 3. kolovoza 1943 Tajno!³

Predmet: Dnevno izvješće
ISP. za 3. VIII. do 18 sati.

- i- — GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA
(Operativni odjel)
2. — GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA
(Izvještajni odjel)

Savezno zapovjedi Glstožera Op. br. 3219/taj. od 9. VIII.
1942. dostavlja se sliedeće dnevno izvješće:
(Sekcija mjerilo 1 : 100.000)

1. A. — KRATKA OCIENA SITUACIJE:
Bez osobitih promjena.

**1. B. — DJELATNOST PODREĐENIH CETA I POJEDINOSTI
O NEPRIJATELJU:**

Operativno područje grada Zagreba:

1. — Noću 2/3. VIII. o. g. partizani su uništili 5 drvenih mostova na cesti kod s. Orle (9 km. s. i. od Turopolja). —
2. — 2. VIII. o. g. prilikom razviđanja jednog oružničkog voda (40 ljudi) između s. Dugo Selo i Sesvete (20—10 i. od Zagreba) napali su ovaj vod partizani nepoznate jačine. Gubitci: 3 oružnika ranjena.
3. — Prema izvještaju zapovjednika odsjeka Lekenik: 1 partizanska skupina⁴ jačine 500 ljudi primjećena je u prostoru: s. Grumić — Panići — k. 185 (6 j. i. od Kravarskog). Ista skupina 3. VIII. o. g. po podne primjećena je u šumi Tu-

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 3/1—17, k. 27.

* i " Otisnuto pečatom.

⁴ Odnosi se na Drugi bataljon Trinaeste proleterske NOU brigade »Rade Končar« i Drugi bataljon Zumberačko-pokupskog NOP odreda. Vidi dok. br. 8, 28, 33, 45, 91 i 150.



ropoljski Lug (6 km. j. i. od Turopolja). Zatraženo je razviđanje krilašem od Gruppe West.

4. — Noću 2/3. VIII. o. g. napali su partizani nepoznate jačine posadu u Lekeniku⁵ (14. sat 2. p.p.). Borba je trajala od 23.30 do 01.00 sat. Partizani su bili oboružani sa jednim bacačem, strojnicama i strojosamokresima. Na želj. postaji u Lekeniku partizani su zapalili 21 teretni vagon. Gubitci: 3 dočastnika i 40 domobrana nestali, vjerovatno zarobljeni, 1 domoran ranjen. 1 partizan mrtav. Izgubljeni su 1 strojnica i 2 strojopuške.

Podhvatzno područje Sisak:

1. — 1. VIII. o.g. u 18.00 sati jedna partizanska skupina jačine 20 ljudi održala je skupštinu u s. Hrastelnica (5.5 km. s. i. od Siska).

2. — 1. VIII. o.g. u 20.00 sati oduzela je pismaru iz občine u s. Setuš (8 km. s. od Siska). —

3. — 2. VIII. u 23.30 sati zapalili su partizani, nepoznate jačine, stambenu zgradu i 1 teretni vagon na želj. postoji Greda⁶ (8 km. s. z. od Siska).

Podhvatzno područje Bjelovar:

U noći 2/3. VIII. o. g. partizani su minirali želj. prugu⁷ između s. Lepavina i Topolovac (13 i 15 s. i. od Križevaca).

Od vlaka koji je 1. VIII. o. g. miniran⁸ i koji je još ležao na želj. pruzi partizani su minirali stroj i 2 vagona zapalili.

Operativno područje 5. Gorske pukovnije:

Nisu primljene viesti, jer je linija između Zagreba — Siska — Petrinje prekinuta.

1. C. — VLASTITE NAMJERE:

2. — POKRETANJE I PREMJEŠTAJI VLASTITIH CETA:

— 1. sat koturaške bojne iz Koprivnice u V. Goricu kao posada,

— 1. jurišna bojna: stožer, 1. i 2. sat u Kravarsko, 3. sat u Zažinu,

⁵ Napad je izvršio Drugi bataljon Trinaeste proleterske NOU brigade »Rade Končar«. Vidi dok. br. 28, 33, 45, 91 i 150.

• Ovu akciju izveo Drugi bataljon Zumberačko-pokupske NOP odreda. Vidi dok. br. 28, 33 i 91.

' Prugu minirali dijelovi Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 54 i 215.

* O tome vidi dok. br. 54 i 146.

— 1. sat III. bojne 5. gorske pukovnije iz Kravarskog u Turopolje,
— 2. sat koturaške bojne u Pitomaču,
— 3. i 4. sat koturaške bojne u Ludbreg.
— Legionarska sat je razpuštena i 16 domobrana sa zapovjednikom sati ušli su u sastav I. udarne sati I. pozadinskog skupa I. konjaničkog sklopa na želj. postaji u Carevdaru.

3. — NIJE BILO.'

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

PO OVLAŠCENJU ZAPOVJEDNIKA
GLAVAR STOŽER
potpukovnik (Janković)
Janković

P. 3/VIII D.

BR. 152

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 4 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA LEKENIK, GREDU, POPOVACU, LIPOVLJANE I BILAJSKI MOST¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 216
(po podatcima primljenim 4. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Dugog Sela: 2. VIII. između Dugog Sela i Sesveta (20 i 10 km izt. od Zagreba) partizanska skupina² nepoznate jačine napucala je oružnički vod jačine 40 ljudi. 3 oružnika su ranjena.

Podr. Turopolje —

Lekenik — Sisak: Noću 2/3. VIII. na cesti kod s. Orle (8 km s. izt. od Turopolja) partizani su uništili 5 drvenih mostova.

* U originalu tekst je na više mjesta podvučen crvenom olovkom.

¹ Dokumenat, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod reg. br. 3/1, k. 27.

² Na ovom području nalazila se Posavska četa. Vidi dok. br. 45.

Prema izvješću zapovjednika Lekeničkog odsjeka partizanska skupina³ jačine navodno oko 500 ljudi zapažena je na području: s. Gru-mić — Panići — D. Hruševac (6 km j. izt. od Kravarskog, a 12 km j. z. od Lekenika). — 3. VIII. zapažena je ova skupina u šumi Turo-poljski Lug (6 km j. izt. od Turopolja).

Noću 2/3. VIII. partizanska skupina ne-poznate jačine napala je posadu u Lekeniku⁴ (14. sat 2. p. p.) i nakon 1 1/2 satne borbe istu savladala. 3 dočastnika i 40 domobrana su ne-stali (vjerojatno zarobljeni), a 1 domobran ra-njen. Izgubljena je 1 strojnica i 2 strojopuške. Na želj. postaji Lekenik partizani su zapalili 21 teretni vagon.

1. VIII. u s. Hrastelnica (4 km s. izt. od Siska) partizani su održali skupštinu.

Istog dana iz s. Setuš (7 km s. od Siska) partizani⁵ su odnili obćinske spise.

2. VIII. na želj. postaji Greda (7 km s. z. od Siska) partizani su zapalili stambenu zgradu i 1 teretni vagon.⁶

Podr. Popovače: Noću 2/3. VIII. partizani su napali lud-nicu, mjesto i želj. postaju Popovača⁷ (16 km s.z. od Kutine). Napadaj na ludnicu i mjesto je odbijen, dok je posada na želj. postaji nakon kraće borbe razpršena,⁸ a želj. postaja po par-tizanima zauzeta. Od želj. stražarske sati, koja je osiguravala želj. postaju, 2 častnika i 2 do-mobrana su zarobljena, a ostatak (28 domobra-na) se prikuplja. Na želj. postaji je uništen b. b. uređaj, a iz jednog skladišta su partizani od-

³ Odnosi se na Drugi bataljon Zumberačko-pokupske NOP od-reda i Drugi bataljon Trinaeste proleterske NOU brigade »Rade Končar«. Vidi dok. br. 8, 28, 45, 91, 150 i 151.

⁴ Napad na ovo uporište izvršio Drugi bataljon Trinaeste proleterske NOU brigade »Rade Končar«. Vidi dok. br. 8, 28, 33, 45, 91, 150 i 151.

⁵ Vjerovatno dijelovi Drugog bataljona Zumberačko-pokupske NOP odreda. Vidi dok. br. 8, 28, 45 i 91.

⁶ Napad na ovo uporište izvršio Drugi bataljon Zumberačko-po-kupske NOP odreda. Vidi dok. br. 8, 28, 33, 45, 91 i 151.

⁷ Napad na ovo uporište izvršio Prvi bataljon Moslavackog NOP odreda. Vidi dok. br. 35, 45, 78 i 149.

⁸ Netačno. Posada se poslije nekoliko ispaljenih metaka predala. Vidi dok. br. 35.

neli 90 starih francuskih pušaka bez streljiva, 1 strojnicu i 1 strojopušku. Oko 3 sata uspjelo je jednoj domobranskoj sati povratiti želj. postaju i protjerati partizane. Iztraga je u toku.

Podr. Bjelovara: Prigodom pretrage s. Ivančani, Vukšinac, Kabal i Markovac (17, 20, 15 i 13 km j.z. od Bjelovara) uhićeno je 19 sumnjivih osoba, a 5 bjegunaca je streljano.

Podr. Daruvara: 3. VIII. naše razvidnice su imale manje okršaje sa partizanima kod Babine Gore (20 km s. izt. od Daruvara), u Vel. Barni (4 km s. z. od Grubišnog Polja) i kod Podbor Vrbovca (2.5 km izt. od Daruvara). 1 partizan je ubijen, 1 domobran ranjen, a 1 sumnjiva osoba uhićena.

Prema izvješću posade iz Grubišnog Polja na području: Topolovica — Vel. Barn. Vinograd — M. Jasenovača (9—4 km s. od Grubišnog Polja) nalaze se jače partizanske snage.⁹

Podr. Novska — Noću 3/4. VIII. 5 km južno od Banove

Nova Gradiška: Jaruge eksplodirala je mina, a potom su partizani napali Lipovljane.¹⁰ Njemački oklopni vlak upućen u Lipovljane rastjerao je napadače.

3. VIII. kod s. Krapje (17 km j. od Banove Jaruge) prebacila se skupina od navodno oko 600 partizana¹¹ preko r. Save na sjever.

Noću 3/4. VIII. partizani su napali Novsku.¹² Njemačke čete vodile su borbu sjeverno od mjesta. Napadaj je odbijen.

2. VIII. kod s. Širinci (11 km s. z. od Nove Gradiške) skupina od oko 300 dobro naoružanih partizana¹³ napala je njemačku razvidnicu. Razvidnica se povukla na jug. Vlastiti gubitci: 2 ranjena, dok su neprijateljski gubitci vjerojatno osjetni.

* Na ovom području se nalazila Dvanaesta NOU d Šesnaesta omaldinska NO brigada »Joža Vlahović«. Vidi dok. br. 3, 44 i 150.

¹⁰ Napad na ovo uporište vjerovatno izvršili dijelovi Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 35 i 45.

¹¹ Riječ je o Sedamnaestoj NOU brigadi, koja se vraćala sa Banije. Vidi dok. br. 3, 29, 39, 147 i tom V, knj. 17, dok. br. 59 i 65.

¹² Ovo uporište vjerovatno napali dijelovi Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 35.

" Vjerovatno dijelovi Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 35, 45 i 78.

Podr. Požege: Prema izvješću povjerenika, jača partizanska skupina¹⁴ na području: Zakorenje — Gučani — Bolomače (10—12 km z. od Sl. Požege) pod oružanom zaštitom obavlja žetvu.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Karlovca: Noću 2/3. VIII. između želj. postaje Mahično i Ozalj (na pruzi Karlovac — Metlika) naišao je teretni vlak na minu i potom od partizana¹⁵ napadnut. 1 vagon je izgorio, a vlakovođa odveden. Manji kvar na pruzi je pravljen.

Podr. Ogulina: 1. VIII. kod Oštarija (6 km j. izt. od Ogulina) odbijen je part. napadaj¹⁶ na dielove za zaštitu želj. pruge.

Podr. Senja: 1. VIII. na području Krivi Put (6 km s. izt. od Senja) odbijen je part. napadaj na talijanske postave.

Podr. Gospića: 2. VIII. odbijen je bez vlastitih gubitaka part. prepad¹⁷ na Bilajski most (5 km j. izt. od Gospića) koji je u izgradnji.

Podr. Slunja: Na području 10 km s. od Cetingrada (12 km s. izt. od Slunja) zapažena je part. skupina srednje jačine.

Podr. Topuskog: 3. VIII. kod lečilišta u Topuskom srušio se naš zrakoplov. Pilot je teško ranjen.

Glavar glavnog stožera
general (Prpić)

Prpić v. r.

(M.P.)¹⁸

ZA TOČNOST:

Pročelnik podhvatznog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

¹⁴ Odnosi se na Dvadeset prvu NO brigadu. Vidi dok. br. 35.

¹⁵ Na ovom području nalazio se Drugi bataljon Trinaeste proleterske NOU brigade »Rade Končar«, koji je vjerovatno izvršio ovu akciju. Vidi dok. br. 17 i 18.

" Napad vjerovatno izvršili dijelovi Drugog bataljona Štaba Grupe primorsko-goranskih NOP odreda. Vidi dok. br. 109.

¹⁷ Prepad vjerovatno izvršili dijelovi Prve NOU brigade Šeste divizije. Vidi dok. br. 84 i 135.

" Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG PETOG ARMJSKOG KORPUSA OD 4 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA GRUPE PRIMORSKO-GORANSKIH NOP ODREDA NA TALIJANSKU AUTOKOLONU KOD BADANJSKOG MOSTA¹

Telegram

V.P. 10, 4 kolovoza 43

KOMANDA II ARMIJE
Operativno odjeljenje

Br. 13096
Stiglo 5 kolovoza 1943

OD KOMANDE V ARMII. KORPUSA

KOMANDI II ARMII
i, radi znanja,
KOMANDAMA XI I XVIII
ARMII. KORPUSA

Br. 8828/op.

NOVOSTI U 18 ČASOVA DANA 4. VIII. 1943

AKTIVNOST USTANIKA:

Iz vjerodostojnog izvora doznaje se da je u zonu Brinje stigla 13 partizanska brigada.²

U zoni Vinodol pojačana je aktivnost ustanika, u kojoj sudjeluju ljudi iz mjesta.

DIVIZIJA »RE«:

Sektor Vratnik — Žuta Lokva — Krivi Put: normalna izviđačka aktivnost.

Sektor Gospic: hrvatska autokolona Karlobag — Gospic gađana je kod Brušana (XT-TI) rafalima iz automatskog oružja, bez posljedica.

DIVIZIJA »MACERATA«:

Jučer 3 o.m. odredi iz Ravne Gore i iz Mrkoplja izvršili su kontrolisanje zona koje se graniče sa garnizonima. Nema nikakva traga ustanicima.

¹ Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

² Podatak netačan. Ova brigada se nalazila na području Zumberka i Pokuplja. Vidi dok. br. 17, 33 i 36.

Poslije podne 3 o.m. vatra, u cilju uznemiravanja, iz automat, oružja protiv uporišta Lučićki Vrh (VQ-BD), bez posljedica.

Pratnja šumara bila je gađana rafalima iz automat, oružja kod odbranbenog pojasa Delnica.³ Protudejstvo odreda natjerala je u bjegstvo ustanike. Nema gubitaka.

Noću uoči 4 o.m. vatra u cilju uznemiravanja, bez posljedica, protiv garnizona Lič — Fužine — Lokve.

Danas 4 o.m. zorom između Lokava (VO-AX) i Vrata (VM-AV) pri prolazu patrole za zaštitu željeznic eksplodirala je mina i ubila dva vojnika i oštetila prugu, koja je odmah opravljena.

Jutros 4 o.m. kod pojasa Delnica, gdje su u toku radovi oko sječe šume, eksplodirala je potezna mina i ranila četiri vojnika.

Danas 4 o.m. poslije podne, otprilike na 2-om km zapadno od Delnica, grupa ustanika vršila je gađanje u cilju uznemiravanja protiv pratnje šumara i zapalila je drva u blizini. Reakcija odreda natjerala je u bjekstvo ustanike. Naređeno je da se izoluje požar i da se raščisti okolna zona. Rezultat je negativan.

XIV OBALSKA BRIGADA:

Sinoć 3 o.m. neprijatelj je ispalio na naselje Novi dvije mine iz minobacača, koje su pale u more u blizini Lišnja (VQ-AI).

U vezi s telegr. 8807 od 3 o.m., formacijski odred na parob. »Jadera« prenudio je u Pagu i jutros 4 o.m. nastavio pretraživanje obale i izvršio patroliranje u mjestu Gager (VQ-FR).

Danas poslije podne vršeno je pretraživanje na ostrvu Skerda (VU-FG). Nema što da se javi. Zadatak se nastavlja.

Jutros u 11 časova, autokolona sa kupljenim živežnim namirnicama, sastavljena od 5 kamiona, od kojih dva za zaštitu, vraćajući se iz Crikvenice u Hreljin, kad je stigla do 2-og km sjeverno od Badanjskog mosta, bila je napadnuta od formacije ustanika⁴ i stanovnika iz mjesta, koji se cijene na više od 100 ljudi naoružanih automat, oružjem. Zaštita je odmah reagovala sišavši iz kamiona. Gro partizana suprotstavio se zaštiti a manji dio približivši se automobilima zapadio ih je. Pojačanja koja su stigla sa Badanjskog mosta i iz posade

* Ovo gađanje vjerovatno izvršili dijelovi Grupe primorsko-goranskih NOP odreda. Vidi dok. br. 109.

* Od dijelova Grupe primorsko-goranskih NOP odreda. Vidi dok. br. 109.

Tribanj, i, nakon toga, odred karabinjera iz Crikvenice, na kamionima, i jedan počan eskadron iz Kraljevice, pješke, rastjerali su ustanike, koji su i dalje davali otpor u raznim pravcima.

Artiljerija iz Selca otvorila je vatru na partizane i na zaselak Kamenjak gdje se je ugnijezdilo dio partizana. Naši gubici: 6 mrtvih, 8 ranjenih, među kojima oficir, komandant zaštite pratnje.

Još nije provjereno koliko je nestalih. Uništena su 4 kamiona.

Neprijateljski gubici: provjereno 6 mrtvih. Zaplijenjena je u naselju Kamenjak crvena zastava. Kuća je porušena. Naknadno će se javiti dalje vijesti.

OSTALI SEKTORI:

Normalna aktivnost patrola i zasjeda.

AKTIVNOST AVIJACIJE:

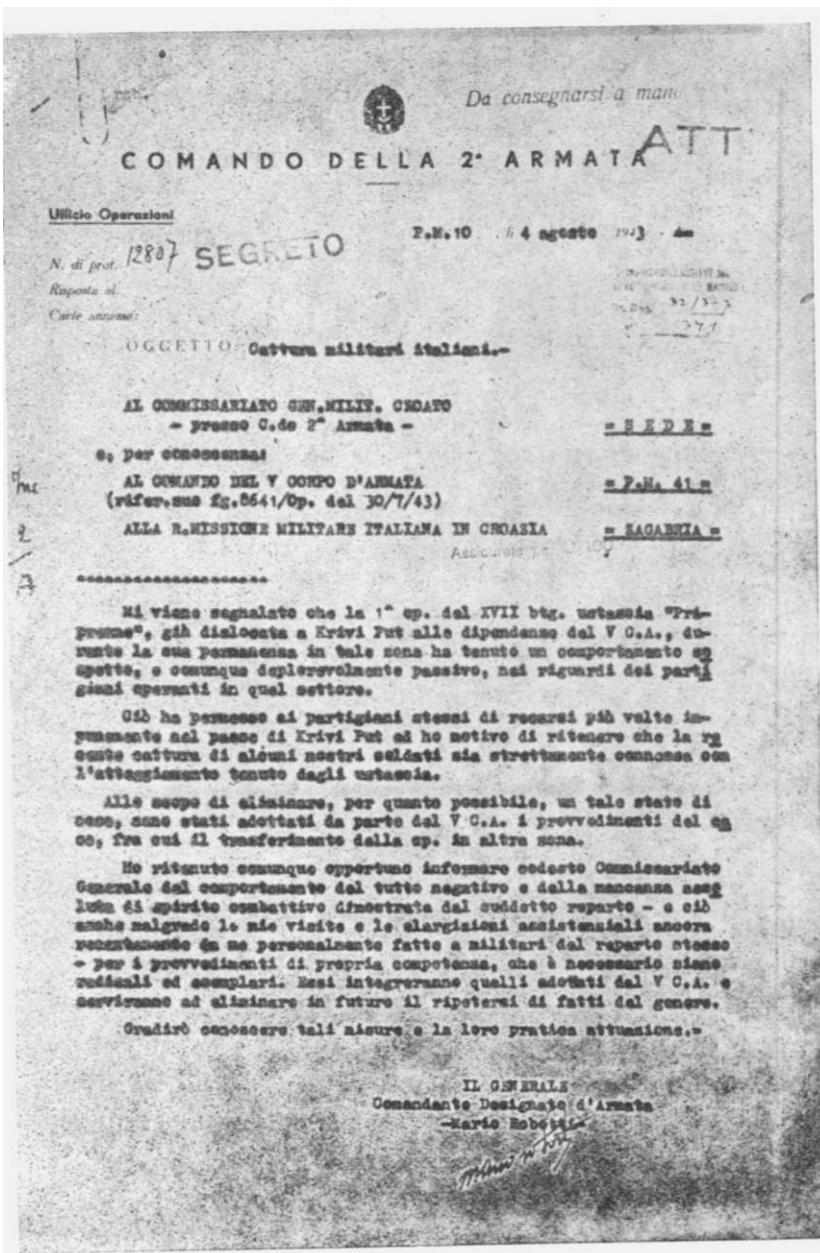
Jučer 3 o.m. izvršeno je izviđanje padina Vinodol — Planina (VM-AP) — Šestilac (VQ-AL), željezničke pruge i zone s jedne i druge strane dionice Plaše — Generalski Stol, zone Ogulin — Kamenica — Plaški — Kunić Selo — Josipdol, pravca Ogulin — Drežnica — Brinje i zone pred našim položajima Žuta Lokva — Krivi Put. Nema što da se javi.

Sektor Gospić: Obasipani su malim bombama ljudi u sumnjivom pokretu i zapaljeno je nekoliko kuća naselja Sv. Marko (IH-FT). Mitraljiran je Vukšić (LI-FP), gdje je zapazen pokret kola.

GENERAL SCUERO

Prep.

- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 2 Operativ, odjelj.
- 1 Inform. ”
- 1 Kom. karab.
- 1 Odjelenju za telekomunikacije



**IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKE DRUGE ARMIJE OD
4 KOLOVOZA 1943 GOD. O ZAROBLJAVANJU TALIJAN-
SKIH VOJNIKA I O PASIVNOM DRŽANJU PRVE ČETE
SEDAMNAESTOG USTAŠKOG BATALJONA¹**

rzb.

KOMANDA II ARMIJE

Operativno odjeljenje

Br. prot. 12807 Povjerljivo

Odgovor na

Prilozi: _____ V.P. 10, 4 kolovoza 1943

Predmet: Zarobljavanje talijan. vojnika

HRVATSKOM OPĆEM VOJNOM POVJERENIKU

pri Komandi II armije

u mjestu

i, radi znanja,

KOMANDI V ARMII. KORPUSA

(u vezi s fonogramom 8641 (op. od 30. VII. 43)

V.P. 41

KR. TALIJ. VOJNOJ MISIJI U HRVATSKOJ

Zagreb

Osigurano za L. 100.

Javljeno mi je da je I četa XVII ustaškog bataljona »Pripremne«, koja se prije nalazila u Krivom Putu pod komandom V armij. korpusa, za svog boravka u toj zoni imala sumnjivo i, svakako za osudu, pasivno držanje prema partizanima koji operišu na onom sektoru.²

To je omogućilo partizanima da nekažnjeni u više navrata dođu u mjesto Krivi Put, te imam razloga da smatram da je i posljednje zarobljavanje nekoliko naših vojnika usko povezano sa držanjem ustaša.

U cilju da se takovo stanje stvari, ukoliko je moguće, otkloni, V armij. korpus preuzeo je u tom slučaju mјere, među kojima i premještaj te čete u drugu zonu.

Smatrao sam svakako shodnim da obavijestim to Opće povjereništvo o potpuno negativnom držanju i potpunom po-

¹ Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

² Na tom sektoru dejstvovali su dijelovi Grupe primorsko-goranskih NOP odreda. Vidi dok. br. 109.

manjkanju borbenog duha pomenute jedinice — i to pored mojih posjeta i darivanja koje sam nedavno lično izvršio vojnicima te jedinice — da bi Povjereništvo u svojoj nadležnosti preduzele mjeru, koje treba da su radikalne i primjerne. Ono će upotpuniti mjeru preduzete od V armij. korpusa i poslužiće tome da se u budućnosti ne ponove slični događaji.

Biću Vam zahvalan ako me obavijestite o tim mjerama i o njihovom izvršenju.

General
određen za komandanta
Armije
Mario Robotti

6 kolovoza 1943

BR. 155

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRAŃSTVA OD 5 KOLOVOZA 1943 GOD. O PO- VRATKU SEDAMNAESTE NOU BRIGADE SA BANIJE U SLAVONIJU I NAPADIMA JEDINICA NOV I PO HRVAT- SKE NA BOZJAKOVINU I NOVSKU¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 217
(po podatcima primljenim 5. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagreba: Noću 3/4. VIII. partizani su napali želj. stražu kod transformatora u Božjakovini² (5 km s. izt. od Dugog Sela) i zarobili 21 domobrana. Transformator je neoštećen. Na želj. postaji polupali su brzoglas i prekinuli b.b. spoj. Istraga je u toku.

Podr. Sisak — Novska:

Prema izvješću zapovjedničtva podhvatanog područja Sisak, u toku 2. i 3. VIII. kod s. Ivanjski Bok (15 km izt. od Sunje) prelazili su partizani³ (navodno 2 brigade?) r. Savu i uputili

¹ Dokumenat, umnožen na gešteteru, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod reg. br. 4/1, k. 27.

² Napad izvršio Drugi bataljon Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 35, 45 i 78.

³ Odnosi se na Sedamnaestu NOU brigadu, koja se vraćala sa Banije. Vidi dok. br. 3, 29, 147, 150, 152 i tom V, knj. 17, dok. br. 59 i 65.

se na sjever. — Ovo je u spoju sa već javljenim prelazom partizanskih skupina preko r. Save sa juga na sjever kod s. Strmen i Krapje (12 km izt. i 24 km izt. j. izt. od Sunje) (Dnevno izvješće broj 215 i 216).

Kod napadaja noću 3/4. VIII. na Novsku⁴ partizani iz smjera Stare Subocke (6 km z. od Novske) bili su upali poslije pola noći u mjesto i opljačkali 3 dućana. Nakon 1 sata napadač je izbačen. 2 njemačka vojnika su poginula, a 2 su ranjena.

Noću 1/2. VIII. u s. Palanjek (5 km s. izt. od Siska) skupina od oko 60 partizana pljačkala je seljacima pšenicu.

Podr. Bilo Gore: Razviđanjem 4. VIII. je utvrđeno, da su partizani ponovno zaposjeli s. Zrinska⁵ (11 km s. od Grubišnog Polja).

Podr. Daruvara: Noću 3/4. VIII. u s. Tomašica (5 km s. izt. od Garešnice) naša zasjeda je uhvatila 2 partizana i 1 vojnog bjegunci. Plije 2 samokresa.

Podr. Okučana: 4. VIII. prigodom čišćenja područja: Bo-degraji — Lađevac (2 i 5 km s. z. od Okučana) uhićeno je 110 sumnjivih osoba, od kojih je 48 predato redarstvu.

O

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Like: 3. VIII. između s. Brušane i Baške Oštarije (10 i 16 km z. j. z. od Gospića) odbijen je bez vlastitih gubitaka prepad⁶ jedne manje partizanske skupine na našu samovoznu kolonu.

Glavar glavnog stožera
general (Prpić)
Prpić v. r.

ZA TOČNOST:
Pročelnik podhvatanog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov (M. P.)⁷

⁴ Vidi dok. br. 35 i 152.

⁵ Vidi dok. br. 3, 10 i 44.

* Vjerovatno izvršili dijelovi Prve NOU brigade Šeste divizije.

Vidi dok. br. 84 i 135.

⁷ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG ZBORNOG PODRUČJA OD 5 KOLOVOZA 1943 GOD. O NEPRIJATELJSKOJ AKCIJI »GRÜN« NA PROSTORIJI R. SAVA I R. KUPA — POKUPSKO — KRAVARSKO — TUROPOLJE — D. KUCE¹

ZAPOVJEDNICTVO I. ZBORNOG PODRUČJA »VEOMA ŽURNO«
Glavnostožerni odjel
Op. br. 2611/taj.
U Zagrebu, dne 5-VIII-1943 **TAJNO!**

Predmet: Dnevno izvješće za
5. VIII. 1943. do 18 sati.

GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA (Operativni odjel)
GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA (Izvještajni odjel)

Savezno zapovjedi Op. br. 3219/taj. od 9. VIII. 1942., dostavlja se sljedeće dnevno izvješće:

(Sekcija mjerilo 1 : 100.000)

1. — A — KRATKA OCIENA SITUACIJE:

Bez osobitih promjena.

1. — B — DJELATNOST PODREĐENIH CETA I POJEDINOSTI O NEPRIJATELJU:

Operativno područje grada Zagreba:

Danas 5. VIII. izvodi se podhvati »Grin II«² na prostoriji r. Sava — r. Kupa — Pokupska — cesta Kravarsko — Turopolje — D. Kuće. Ovaj poduhvat je naložen od strane Gruppe West, i izvode ga njemačke snage, a od naših snaga učestvuju: II. bojna 2. p.p., 1. sat koturaške bojne i 1. sat I. domobranske jurišne bojne koje obrazuju zaprečnu skupinu na crti Kravarsko — Buševac — Turopolje — D. Kuće.

Na crti Kravarsko — G. Hruševac zaprečnu skupinu obrazuju 2 sati XXX. ustaške bojne iz Pisarovine.

II. bojna 5. gorske pukovnije, ciela, iz Pokupskog djeluje pravcem Pokupsko — Hotnja — G. Hruševac — Cerje.

Prema izvještaju Gruppe West neprijatelj se danas probio prema s. Dubranec.

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 5/1—23, k. 27.

* O ovoj akciji vidi dok. br. 8, 18, 28, 33, 41, 95, 161, 163 i 166.

Od strane Gruppe West naložena je odmah upotreba jedne motorizirane njemačke postrojbe radi progona ove komunističke skupine.

2.) 3. VIII. jedna partizanska skupina jačine 150 ljudi primjećena je u prostoru Duga Rijeka — Ribnjak³ (7 j. 9 j. od Ludbrega).

Partizani su razorili na nekoliko mjesta cestu⁴ između Čukovec i Segovina.

3.) 2. VIII. bila je jedna skupina od 150 partizana u s. Crnoglavec (3% km. j. od Ludbrega), od kuda su odveli 6 mlađića, rođenih 1925 godine, svi gimnazijalci.

4.) Manje partizanske skupine pokreću se dnevno kroz sela u okolini Ludbreg — Novi Marof. U s. Drenovec (5 j. i. od Varaž. Toplica) ubili su partizani trojicu naših doušnika, a u s. Leskovec (7 km. i. od Varaž. Toplica) dvojicu doušnika. Partizani su najprije ove ljude osudili, onda osude umnožili i podjelili ih stanovnicima, tako, da sada seljaci od straha ne daju nikakove obaviesti o partizanskim pokretima.

Podhvatno područje Sisak:

Bez dogodaja.

Operativno područje 5. gorske pukovnije:

5. VIII. razviđanje dijelova 5. gorske pukovnije, bez dogodaja.

I-C-2 i 3 nije bilo.

Po ovlašćenju zapovjednika
Glavar stožera ppuk. (Janković)
Šteger

P 6/VIII D

³ Na ovom prostoru dejstvovao je Kalnički NOP odred. Vidi dok. br. 54.

⁴ Cestu razorili dijelovi Kalničkog NOP odreda.

IZVJEŠTAJ O DOGAĐAJIMA NA PRUGAMA OD 5 KOLOVOZA 1943 GODINE¹

DOGAĐAJI NA PRUGAMA²

Prema izvješćima primljenim do 5. VIII. do 18 sati.

1. — Pruga **Zagreb — Zemun**: 5. VIII. u 0030 sati između Nove Kapele i Broda napadnuto je stajalište Lužani — Malino.³ Oštećen brzoglas i odvedeno 16 domobrana Zelj. straž. bojne.
2. — Pruga **Varaždin — Osijek**: 5. VIII. u 0010 sati između Virovitice i Suhopolja u km 140. 2/3 izkliznula štitna kola i 1 kola oklopnog vlaka sa dvije osovine, a koji je išao u pomoć napadnutoj postaji Suhopolje. Pruga prekinuta⁴ u daljini jednog sastava, šteta 3.000 Kn, na kolima 400 Kn. Pruga prohodna u 1000 sati.—

P 5/VIII D

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 5/1—38, k. 27.

² Ovaj izvještaj vjerovatno dostavilo Zapovjedništvo prometnih zdrugova ustaške vojnica.

³ Napad na ovo uporište izvršili dijelovi Diljskog NOP odreda. Vidi dok. br. 26 i 161.

⁴ Prugu porušio Drugi bataljon Omladinske brigade »Joža Vlahović«. Vidi dok. br. 10, 14 i 161.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA TREĆEG GORSKOG ZDRUGA OD 5 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA UNSKE OPERATIVNE GRUPE NA DIJELOVE SEDME GORSKE PUKOVNIJE KOD STAROG SELA¹

3. GORSKI ZDRUG.

I Z V J E Š Ć E BR. 21
O događajima u toku 5. VIII. 1943.

a. Nema. JUTARNJE.
b. Noć protekla u miru.

c. h. Nema. VEČERNJE.

a. 11. sat 7. gorske pukovnije koja je osiguravala postavljanje brzoglasnog spoja Topusko — Velika Kladuša, napadnut² je kod Starog Sela i obkoljena sa svih strana. Odmah je upućena jedna bojna 7. gorske pukovnije iz Topuskog i 2 tenka iz Gline u pomoć te je sat oslobođena i neprijatelj raspršen. Jačina neprijatelja koji je napadao kod Starog Sela bila je 300—400 ljudi. Gubitaka na našoj strani bilo je: 2 mrtva, 6 ranjenih, 20 nestalo, jedna strojopuška, 1 kola sa zapregom i pribor za postavljanje brzoglasnog voda. Kod neprijatelja 1 mrtav pronađen, ostalo neutvrđeno.

b. 3. gorska pukovnija: izgradnja postava.

7. gorska pukovnija: kao što je javljeno pod a.

c. d. Nepromjenjeno.

e. 3. i 7. gorska pukovnija još i osiguranje K. 244 i 221, 3—4 km. južno od Topuskog.

f. 2 domobrana mrtva, 6 ranjenih, 20 nestalih, 1 strojopuška, 1 kola sa zapregom i sprave za postavljanje brzoglasnog voda.

g. 1 mrtav.

h. nema.

k. 530.

Za točnost:

Glavar stožera (M. P.)³
podpukovnik (Brusić)
Brusić

P 8/VIII D

¹ Dokumenat, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 8/1—4, k. 27.

² Napad izvršio Drugi bataljon Druge NO brigade Unske operativne grupe. Vidi dok. br. 15, 37, 135 i 163.

³ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Zapovjedništvo Trećeg gorskog zdruga.

**IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 5 KOLOVOZA 1943 GOD. O
POČETKU TALIJANSKO-CETNICKE AKCIJE U ZONI ŠI-
BENIK — KNIN¹**

Telegram

V. P. 10, 5. VIII. 43 u 23.50 č.

OD KOMANDE XVIII ARMIJ. KORPUSA

KOMANDI II ARMIJE

Operativ, odjelj.

i, radi znanja,

KOMANDI V i VI ARMIJ.

KORPUSA

KOMANDA II ARMIJE

Operativno odjeljenje

Br. 13154

Stiglo 6 kolovoza 1943

Br. 10620/op.

IZVJEŠTAJ U 18 ČASOVA 5 KOLOVOZA 1943

Aktivnost ustanika: Nema što da se javi.

Sektor »Bergamo« i »Zara«:

Normalna aktivnost izviđanja i zasjeda.

U cilju uklanjanja partizanskih formacija iz zone istočno od Knina i Vrlike,² danas 5 o. m. četničke snage uz pomoć bataljona 11-og puka bersaljera započele su akciju³ prema Polači (Šibenik TL-DE) i Mirkoviću (Knin TL-DL). Zauzete su kote 543 (TI-DH) i 564 (TL-DH) i ustanici su prisiljeni da se povuku uz gubitke.

Vedro, more mimo.

General SPIGO 18000508

8 prep.

1 Ekselenciji

1 Nač. štaba

1 Pomoć. nač. štaba

2 Operativ, odjelj.

1 Informat. odjelj.

1 Kom. k. karab.

1 Odjeljenju za telekomunikacije

¹ Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

² Na ovom području nalazila se Druga NOU brigada Šeste divizije sa dijelovima Ličkog NOP odreda i Desetom krajiškom NOU brigadom. Vidi dok. br. 40 i 58.

* O ovoj akciji vidi dok. br. 58.

**IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVE GORSKE DIVIZIJE
OD 6 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA MO-
SLAVAČKOG NOP ODREDA NA POPOVACU I LUDINU¹**

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: DARUVARA	DAN: 6.8.43.	SAT I MINUT: 0900	BROJ: 39
PUTEM KRUGOVALNE POSTAJE ZAGREB 2	DAN: 6.8.43.	SAT I MINUT: 1325	BROJ: 496

S A D R Ž A J

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL

SPOJ: . — . —

Tokom noći 3 napadaja na **Popovaču**² u 0030 do 0230 i od 0300 do 0400 sati i posljednji napadaj najžešći.

Pravac dolazka neprijatelja pored pruge i iz smjera s. **Voloder**.

Svi napadaji odbijeni bez gubitaka.

Oko 0230 pripucavanje na postave posade **Ludina**,³ bez gubitaka. Inače tokom noći ništa novo.

Ukupni jučerašnji gubitci — vlastiti: 2 ranjena, 1 puška nepr. pogotkom onesposobljena — neprijateljski: 29 mrtvih, 30 ranjenih, 1 zarobljen, 1 dragovoljni prelaznik.

Plien: 2 puške, 1 prič. ciev strojnica, nešto streljiva, dielovi opreme, torbice za kruh, rančeva za strojničko streljivo.

**GORDIV
P 6/VIII D**

Op. broj 2261

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRAŃSTVA OD 6 KOLOVOZA 1943 GOD. O NEPRIJATELJSKOJ AKCIJI »GRÜN II«, O DISLOKACIJI BRIGADA NOV I PO HRVATSKE U BILO GORI I O GUBICIMA U BORBI KOD MOSTA PREKO R. GLOBORNICE¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 218
(po podatcima primljenim 6. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Obće:

Posljednjih 8 dana zapažena je pojačana partizanska djelatnost ne samo protiv glavne želj. pruge: Zagreb — Zemun, nego i protiv pruge: Brod — Sarajevo — Mostar, Bos. Novi — Bihać i Doboј — Tuzla. — Glavne snage partizana, koje se prema raznim viestima i zanicima prikupljaju u glavnom u planinama zapadno od r. Bosne, još nisu stupile u akciju.

Podr. Kalnika:

Manje part. skupine² krstare svakodnevno u okolini Ludbrega i Novog Marofa, gdje su ubili 5 naših doušnika.

2. VIII. na području: Duga Rijeka — Ribnjak (7 i 9 km j. od Ludbrega) zapažena je skupina od oko 150 partizana.³ — Između s. Cukovec (4 km izt. j. izt. od Ludbrega) i Segovine (5 km j. izt. od Ludbrega) partizani su na nekoliko mjeseta porušili cestu.

Podr. Lekenika:

5. VIII. njemačke i naše čete odpočele su čišćenje područja r. Sava — r. Kupa — Pokupsko (15 km j. izt. od Pisarovine) — cesta Kravarsko (12 km z. od Lekenika) — Turopolje — D. Kuće⁴ (7 km j. izt. od Vel. Gorice). — Tog dana na području do crte: Drnek (12 km s. od Lekenika) — Kravarsko — Pokupsko nije se naišlo na neprijatelja jer se isti pravodobno

¹ Dokumenat, umnožen na gešteteru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 5/1, k. 27.

² Odnosi se na dijelove Kalničkog NOP odreda.

³ Dijelovi Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 54 i 156.

⁴ Ova akcija je preduzeta protiv Drugog bataljona Trinaeste proleterske NOU brigade »Rade Končar« i Drugog bataljona Zumberačko-pokupskog NOP odreda, koji su operisali na ovom području. Vidi dok. br. 8, 18, 28, 33, 45, 91 i 156.

povukao u zapadnom smjeru prema s. Dubranec (19 km z. s. z. od Lekenika). Razviđanjem je utvrđeno da se neprijatelj nalazi na području: Dubranec — Guštelnica (1 km j. izt. od Dubranca). Neprijateljski gubitci 5. VIII: 6 mrtvih i oko 20 ranjenih, dok vlastitih gubitaka nije bilo.

Podr. Kutine:

Na području: Brunkovac — Kletište (1—4 km s. s. z. od Kutine) zapaženo je prikupljanje partizana.

Podr. Novske:

Noću 4/5. VIII. partizani su ponovno napali Novsku. Blizih podataka još nema.

Podr. Daruvara:

Noću 4/5. VIII. partizani su izvršili kratak vatreni prepad na posadu s. Končanica (6 km s. z. od Daruvara). Gubitaka nije bilo.

Noću 4/5. VIII. južno od želj. postaje Bijela (7 km j. izt. od Daruvara) partizanska skupina jačine oko 1 bojne porušila je želj. prugu u dužini od 150 metara. Iz Daruvara upućeno pojačanje protjeralo je poslie podne napadače. Vlastiti gubitci: 1 domobran ranjen, a partizanski: 3 mrtva i 1 zarobljen. Plien: 24 puške. Popravka pruge je u toku.

Noću 4/5. VIII. iztočno od Garešnice, partizani su djelimično zapalili mostove preko r. Ilove i potoka Toplica. 5. VIII. prigodom razviđanja sjeverno od Đulaveca (18 km s. izt. od Daruvara) poginulo je 6 partizana.

Istog dana kod s. Caglić (5 km j. izt. od Lipika) došlo je do manjeg okršaja sa partizanima. 1 domobran je ranjen.

Prema izvješću 1. gor. div., XII. part. brigada⁵ se nalazi na području: s. Gakovo — Vel.

Peratovica (11—8 km s. izt. od Grubišnog Polja), XVI. part. brigada⁶ u s. Zrinska i Cremušina (12 i 11 km s. od Grubišnog Polja), a XVIII. part. brigada vjerojatno u jugoiztočnom dielu

⁷ Bilo Gore⁷ (s. Jasenaš i Đakovac — 10 i 14 km j. od Virovitice).

Podr. Virovitice:

5. VIII. kod Suhopolja (8 km j. izt. od Virovitice) izkliznuo je pomoćni oklopni vlak.

⁵ Dvanaesta NOU brigada. Vidi dok. br. 14. 44 i 47.

⁶ Šesnaesta omladinska NO brigada »Joža Vlahović«. Vidi dok. br. 10 i 14.

⁷ Samo Treći bataljon Osamnaeste NO brigade se nalazio na Bilo Gori. Vidi dok. br. 10 i 14.

Naše čete iz Virovitice protjerale su skupinu od oko 400 partizana,⁸ koja je obsjedala izkliznuli vlak, u brda južno od s. Borovo (3 km j. z. od Suhopolja). Partizani su imali osjetne gubitke.⁹

Podr. Broda:

Noću 4/5. VIII. na želj. postaji Lužani — Malino (24 km z. od Broda) partizani su oštetili brzoglas i odveli 16 domobrana želj. osiguranja.¹⁰

Podr. Podravine:

Noću 4/5. VIII. u s. Podr. Moslavina (24 km s. izt. od Podr. Slatine) part. su spalili občinsku pismohranu.

B) JU2NO OD R. SAVE 1 KUPE:

Podr. Ogulina:

Naknadno se saznalo da su partizani noću 30/31. VII. prigodom napadaja na most preko potoka Globornica¹¹ (12 km s. izt. od Ogulina) imali 150 mrtvih) Dnevno izvješće br. 212 i 213).

Podr. Gospića:

4. VIII. prigodom nasilnog razviđanja,¹² jedna naša bojna zauzela je Lički Osik (7 km s. s. izt. od Gospića). Vlastiti gubitci: 1 mrtav i 2 ranjena, a neprijateljski: 7 mrtvih (među njima 1 zapovjednik čete). Plien: 4 puške.

Prema dobijenim podatcima stožer partizanskog zapovjedništva za Liku preselio se u s. Kozjan (23 km s. izt. od Gospića), a stožer 6. part. divizije u s. Srdari (15 km s. izt. od Gospića).

Zrakoplovstvo:

5. VIII. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadace i obskrbu posade Gospic tvorivom.

ZA TOČNOST:

Pročelnik podhvatanog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

Glavar glavnog stožera
general (Prpić)
p ^ i c v. r.

(M. P.)¹³

⁸ Odnosi se na Drugi bataljon Omladinske brigade i Treći bataljon Osamnaeste NO brigade. Vidi dok. br. 10, 14 i 157.

⁹ O gubicima vidi dok. br. 14.

¹⁰ Napad izvršili dijelovi Diljskog NOP odreda. Vidi dok. br. 26, 34 i 157.

¹¹ O napadu na ovo uporište, kao i o gubicima, vidi tom V, knj. 17, dok. br. 78, 79, 87 i 100.

¹² O ovoj akciji vidi dok. br. 84 i 135.

¹³ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

**IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 7 KOLOVOZA 1943 GOD. O
PRITISKU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA VRLIKU
I O AKCIJI ISTOČNO OD KNINA¹**

A8 1

" 8

Predmet wt.

Primljeni telegram

V. P. 10, 7 kolovoza 1943 u 1.15 č.

OD KOMANDE XVIII ARMIJ. KORPUSA

KOMANDI II ARMIJE

Operativ, odjelj.

i, radi znajna,

KOMANDI V i VI ARMIJ.

KORPUSA

KOMANDA II ARMIJE

Operativno odjeljenje

Br. 13214

Stiglo 7 kolovoza 1943

Br. 10666/op.

IZVJEŠTAJ U 18 ČASOVA DANA 6 KOLOVOZA 1943

AKTIVNOST USTANIKA:

Noću uoči 6 o. m. između Sv. Kaja (Split UK-BQ) i Kambelovca (TP-BQ) partizani su spalili stražarnicu br. 144, u kojoj nije bila straža, i lako oštetili željez. prugu, koja je odmah uspostavljena.

Sektor »Bergamo«: Navečer 4 o. m. uslijed jakog pritiska jakih partizanskih formacija,² naoružanih sa nekoliko topova i minobacača, hrvatska posada iz Vrlike (Split TP-CU) povukla se na Ribarić (VO-CO) i nakon toga, poslije podne 5 o. m., na Hrvače (US-CK).

Preduzimanje mjera je u toku.

Noću uoči 6 o. m. puščana vatra u cilju uznemiravanja protiv posada Risko (VK-BS), Dugo Polje (US-BS) i Gomilica (TR-BQ). Iste noći prilikom izviđanja u zoni Ninčević, Rupotine (UK-BQ), Osolje i Blaca (UK-BS) ubijena su dva partizana, zaplijenjena je jedna puška, nekoliko šaržera i spaljena su tri skloništa ustaničkih.

¹ Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

* Druga NOU brigada Šeste divizije sa Prvim bataljonom Ličkog NOP odreda i Prvim bataljonom Desete krajiške NOU brigade. Vidi dok. br. 40, 58 i 159.

Ujutro 6 o. m. mješovita jedinica u zasjedi na koti 430 (Prošek) (US-BU) sukobila se sa partizanima prisilivši ih da se povuku. Naši gubici: jedan mrtav; hrvatski: jedan mrtav; partizanski: jedan mrtav ostavljen na terenu.

Sektor »Zara«:

Noću uoči 5 o. m. jedna četa 292-og pješ. puka prilikom izviđanja zone Rastević (Novigrad NK-HDL) sukobila se, bez gubitaka, sa grupicama partizana, koji su izbjegli borbu iskoristivši pomrčinu.

Jučer 5 o.m. bataljon bersaljera »Zara« prilikom čišćenja zone od Pakoštane — Zirje (NH-CU) do Sukošana (Zadar XV-DL) uhapsio je 750 ljudi sposobnih za oružje.

Nastavlja se akcija istočno od Knina.³ Dvije kolone zauzele su Kozjak (Šibenik TL-CZ) i Polaču (TL-DE), jedna druga kolona napreduje iz Veljuna (Knin SP-DN) na Bosnićev (TL-DL), četvrta kolona, koja se povukla iz Vrlike, nalazi se jugoistočno od Stikova (Šibenik TL-CU).

Provjereni partizanski gubici: 20 mrtvih.

Vazdušna aktivnost: Jučer 5 o.m. vršeno je borbeno izviđanje zone sjeverno od Vrlike i zone Kozjak, gdje je uočeno stotinjak ustanika, čije je protivdejstvo iz automatskog oružja pogodilo avion, ranivši osmatrača.

Jučer 5 o.m. u Splitu je pušteno na slobodu 8 političkih uhapšenika. — Vedro, more mirno.—

General Spigo 18000608

8 prep.

1 Ekselenciji

1 Nač. štaba

1 Pomoć. nač. štaba

2 Operativ, odjelj.

1 Informat. odjelj.

1 Kom. kr. karab.

1 Odjeljenju za telekomunikacije

³ O ovoj akciji vidi dok. br. 58 i 159.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 7 KOLOVOZA 1943 GOD. O AKCIJI »GRÜN II« I O NAPADIMA JEDINICA NOV I PO HRVATSKIE NA VIRJE, POPOVACU, LUDINU I KOD STAROG SELA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 219
(po podatcima primljenim 7. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Ludbrega: Noću 4/5. VIII. kod Rasinje (9 km j. izt. od Ludbrega) partizani² su na 6 mjestu minerali želj. prugu, a stražu želj. osiguranja kod mosta preko potoka Gliboki (10 km j. izt. od Ludbrega) jačine 10 domobrana razoružali. — 6. VIII. 2 km j. izt. od s. Cukovec (3.5 km j. izt. od Ludbrega) naišao je vlak na minu.³ Stroj i 8 vagona je izkliznulo. — Promet je prekinut.

Podr. Samobora: Noću 6/7. VIII. u s. Brezje (6 km izt. j. izt. od Samobora — kod Sv. Nedelje) partizani su zapalili 2 škole. Bližih podataka nema, jer je b.b. spoj prekinut.

Podr. Lekenika: 6. VIII. u nastavku podhvata⁴ protiv partizanskih skupina⁵ na području između r. Save i Kupe, njemačke i naše čete u obuhvatnom napadaju sa područja: s. Markuševac — Siljakovina (11 i 9 km j. z. od Vel. Gorice) — Krvarsko (2 km z. od Lekenika) — Lukinić Brdo (7 km j. izt. od Pisarovine) — Pisarovina, slobomile su jak neprijateljski odpor i nabacile partizane na područje: s. Dubranec — Bukovčak (8 i 9 km s. izt. od Pisarovine) — k. 218 (2 km j. od s. Markuševac). Selo Dubranec je 6. VIII. u večer zauzeto od njemačkih četa, dok neprija-

¹ Dokumenat, umnožen na gešteteru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 6/1, k. 27.

² Dijelovi Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 54.

• Minu postavili dijelovi Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 54.

⁴ O ovoj akciji vidi dok. br. 8, 18, 28, 33, 41, 95, 156 i 161.

⁵ Odnosi se na Drugi bataljon Trinaeste proleterske NOU brigade »Rade Končar« i Drugi bataljon Zumberačko-pokupske NOP odreda. Vidi dok. br. 33, 36 i 91.

teij sa k. 218 još pruža jak odpor. Podatci o gubitcima još nedostaju. Podhvati se danas nastavljaju.

Podr. Koprivnice: Noću 5/6. VIII. na želj. postaji Virje⁶ (16 km j. izt. od Koprivnice) partizani su uništili b.b. uređaj, opljačkali blagajnu, zapalili 1 vagon i zarobili 2 domobrana.

Podr. Bjelovara: Noću 5/6. VIII. u s. Farkaševac (5 km z. od Bjelovara) partizanska skupina nepoznate jačine zapalila je obćinu i pljačkala pučanstvo.

Podr. Siska: Noću 5/6. VIII. odbijen je manji part. prepad na ustašku posadu državnog dobra Topolovac (6 km j. izt. od Siska). 1 ustaša je ranjen.

Podr. Kutine: Noću 5/6. VIII. partizani su izvršili 3 vatrene prepade na Popovaču⁷ (15 km s. z. od Kutine). Gubitaka nije bilo.

Iste noći partizani su pripucali na naše postave kod s. Ludina⁸ (6 km s. z. od Popovače). Gubitaka nije bilo.

6. VIII. 8 km s. z. od Kutine naišao je nje mački teretni vlak na minu.⁹ Ložač je poginuo, a stroj i 8 vagona je izkliznulo. Popravak manje oštećene pruge je u toku.

Noću 6/7. VIII. partizani su prekinuli b.b. spoj između Pakracca i Kutine.¹⁰

Podr. Daruvara: 6. VIII. popravljena je želj. pruga kod s. Bijela (7 km j. izt. od Daruvara) i uzpostavljen promet.

Ukupni gubitci kod s. Bijela¹¹ 5. VIII. iz nose: vlastiti 2 ranjena, a neprijateljski: 29 mrtvih, 30 ranjenih i jedan zarobljen. Plien: 2 puške, 1 strojnička ciev, nešto streljiva i opreme.

* Napad na ovo uporište izvršila jedna četa Dvanaeste NOU brigade sa Bilogorskim odredom. Po dok. br. 44. ovaj napad je izvršen 4 kolovoza 1943 god. na štampariju. Vidi dok. br. 14, 44 i 47.

* i * Vatrene prepade na ova uporišta vjerovatno izvršili dijelovi Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 160

* Minu postavili diverzanti Diverzantskog bataljona Drugog korpusa NOV i PO Hrvatske. Vidi dok. br. 77.

¹⁰ Miniranje i prekid b.b. spoja vjerovatno izvršili dijelovi Moslavačkog NOP odreda.

¹¹ Redakcija nema dokumenata o **borb** gubicima kod ovog uporišta. Vjerovatno je borbu vodio Daruvarski NOP odred.

Prema izkazu zarobljenika na području s. Borki (12 km izt. j. izt. od Daruvara) nalazi se Daruvarski partizanski odred, koji se sastoji iz 2 bojne u ukupnoj jačini od 400 ljudi. Odred je naoružan sa 8 strojopušaka.

Prema izkazu prebjeglih, XII. partizanska brigada ima 1000 ljudi, a XVI. brigada oko 800 ljudi. — U posljednjim borbama na Ivanšćici morala je XVI. part. brigada uništiti 2 poljske haubice, koje je dovezla iz Slavonije.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Pod. Gor. Kotara: 4. VIII. kod želj. postaje Lokve (5 km j. z. od Delnica) partizani su minom oštetili želj. prugu.¹² 2 domobrana su poginula. Pruga je popravljena.

Podr. Gline: 5. VIII. kod Starog Sela (16 km j. z. od Gline) partizani¹⁸ su napali jednu domobransku sat. Pomoću upućenog pojačanja partizani su odbijeni. Vlastiti gubitci: 2 mrtva, 6 ranjenih i 20 nestalih.

ZA TOČNOST:
Pročelnik podhvatznog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M. P.)¹⁴

Glavar glavnog stožera
general (Prpić)
Prpić v. r.

¹⁸ Prugu vjerovatno minirali dijelovi Grupe primorsko-goranskih NOP odreda. Vidi dok. br. 109.

Dijelovi Druge NO brigade Unske operativne grupe. Vidi dok. bi. 15, 37, 135 i 158.

¹⁴ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG PETOG ARMII-
SKOG KORPUSA OD 7 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU
JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA BROD MORAVICE¹

Telegram

V. P. 10, 7 kolovoza 1943 u 23.40 č.

OD KOMANDE V ARMII. KORPUSA

KOMANDI II ARMIIJE

i, radi znanja,

KOMANDAMA XI I XVIII

ARMIJ. KORPUSA

KOMANDA II ARMIIJE

Operativno odjeljenje

Br. 13271

Stiglo 8 kolovoza 1943

Br. 8921/op.

NOVOSTI U 18 ČASOVA DANA 7 KOLOVOZA 1943

Aktivnost ustanika:

Nikakve posebne važne vijesti.

Divizija »Re«:

Danas 7 o. m. odred na kamionima, kao zaštita inženjerima iz Senja, savladavši prekid na putu kod km 31 (ZI-GM) stigao je u Jablanac. Vratio se u Senj nakon što je uspostavio telefonsku vezu. Nema što da se javi.

Divizija »Macerata«:

Jučer 6 o. m. ujutru jake grupe partizana naoružanih automat, oružjem izvršile su napad na posadu B. Moravice.² Brza reakcija naših trupa slomila je pokušaj. Mi nismo imali gubitaka. Među civilnim stanovništvom 2 ranjena. Javlja se iz vjerodostojnog izvora da su ustanici imah. 5 mrtvih i 3 ranjena.

Iste večeri 6 o. m. naša artiljerija otvorila je vatru iz V. i M. Drage (ZR-BL) na partizane za koje je provjereno da se prikupljaju.

Jučer 6 o. m. laka autokolona kontrolisala je ovaj pravac: Delnice — Lokve — Homer (VM-AX) — Srednji Jarak (VM-BD) — Homer — Lokve — Vrata — Fužine — Benkovac — Brdo (VK-AV) — Zlobin — Plaše — Delnice a da nije zapazila ništa neobično.

¹ Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

² Vatreni napad na ovo uporište vjerovatno izvršili dijelovi Prvog odreda Grupe primorsko-goranskih NOP odreda. Vidi dok. br. 109.

Jučer 6 o. m. podoficir i artiljerac diviziona, koji su bili službeno upućeni iz Plasa u Zlobin nisu se povratili u odred. Pretpostavlja se da su ih zarobili ustanići.³ U toku su istraživanja.

Jutros 7 o. m. nađena je i uklonjena mina kod km 608 (VM-AV) između stanica Fužine i Vrata.

Danas 7 o. m. vratila se u Gomirje veća patrola M. V. A. C. sa zasjede u zoni Mrežnice (KI-AT). Sukobila se 5 o. m. sa premoćnim ustaničkim snagama kod Zatezala (KI-AT). Četnički gubici: 4 nestala sa jednim puškomitraljezom. Neprijateljski gubici nisu provjereni.

XIV obalska brigada:

U Karlobagu ništa novo.

Ostali sektori:

Normalna aktivnost patrola i zasjeda.

Aktivnost avijacije:

Jučer 6 o. m. vršeno je izviđanje željez. pruge i zone s jedne i s druge strane dionice Plaše — Generalski Stol; zone Ogulin, Tounj, G. i D. Dubrave; zone Senj, Brinje, Brlog, Otočac, grebena Vinodol, Planina, Šestilac. Obasipane su malim bombama padine jugozapadno od kote 653 (ZN-GS), gdje je uočena prisutnost partizana, i Kompolje (XI-XN-GS). Bombardovani su i mitraljirani: Zatezale, Mošune (ZI-AD), stanica Lešće (IH-GK), kuće u okolini pilane Krasno (ZT-GM), sjedište partizanske komande u Kozjanu (NH-NK-EV), tvornica koža Vlajisavljević (OI 19 FV 2) i Srdari (NH-FR).

GENERAL SCUERO 20200708

8 prep.

- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 2 Operat. odjelj.
- 1 Informat. odjelj.
- 1 Kom. kr. karab.
- 1 Odjeljenju za telekomunikacije

* Ovo zarobljavanje izvršile jedinice Trećeg bataljona Prvog odreda Grupe primorsko-goranskih NOP odreda. Vidi dok. br. 109.

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 8 KOLOVOZA 1943 GOD. O
KONCENTRACIJI JEDINICA NOV I PO HRVATSKE U
ZONI GOLUBICA I O TALIJANSKO-CETNICKOJ AKCIJI
NA VRLIKU¹

18_I

8

Telegram

V. P. 10, 8 kolovoza 43 u 1.30 č.

OD XVIII ARMIJ. KORPUSA
KOMANDI II ARMIJE —
Operativ, odjelj.
i, radi znanja,
V i VI ARMIJ. KORPUSU

KOMANDA II ARMIJE
Operativno odjeljenje
Br. 13274
Stiglo 8 kolovoza 1943

Br. 10739/op.

IZVJEŠTAJ U 18 ČASOVA DANA 7 KOLOVOZA 1943

Aktivnost ustanika: Ništa novo. 8 prep.
Sektor »Bergamo«: U jutro 6 o. m. mje- 1 Ekselenciji
šovito odjeljenje posade Dicmo (Split 1 Nač štaba
US-BU), upućeno za ojačanje u Z. Bisko 1 Pomoć. nač. štaba
(VK-BS), čija je posada bila napadnuta 2 Operativ, odjelj.
noću uoči 6 o. m., sukobilo se u zoni Kru- 1 Informat. odjelj.
švar (VH-BU) sa jakim grupama nao- 1 Kom. kr. karab.
ružanih partizana. Naši gubici: ranjen je 1 Odjeljenju za tele-
poručnik Biagioni Biagino; hrvatski gu- komunikacije
bitci: jedan mrtav i dva ranjena; partizanski: 11 mrtvih i dva
zarobljena.

Jučer 6 o. m. odjeljenje na kamionu garnizona Supetar (Omiš
UO-DB), upućeno u Nerežišće (UQ-AX), bilo je napadnuto kod
prekida puta od ustaničkih grupica, koje su rastjerane brzim
protivdejstvom. Mi nismo imali gubitaka.

Noću uoči 7 o. m. napad partizana na stanicu kr. karab. u Okrug
Veliki (o. Vis SR-BL) bio je odbijen bez gubitaka. U toku je
akcija represalija na ostrvu Braču povodom događaja o kom je
izviješteno telegr. 10730 od 6 o. m.

Sektor »Zara«: Dana 5 o. m., prilikom izviđanja zone Tribunj (Zirje PL-CK), jedinica II bataljona grenadira natjerala je u bjekstvo ustanike, zaplijenivši nekoliko ručnih bombi. Noću uoči 6 o. m. vatru u cilju uznenemiravanja, bez posljedica, na kassarnu kr. karab. u Sukošanu (Zadar XV-DL).

Jučer 6 o. m. antikomunistička grupa prilikom pretraživanja zone Islam Latinski (Novigrad NH-DT) i Gradina (MK-DT) zaborbila je tri naoružana lica, koja su strijeljana, i uhapsila je četiri sumnjiva.

Noću uoči 7 o. m. artiljeriska vatra na koncentraciju partizana u zoni Golubića² (Knin SP-DN).

Iste noći bataljon bersaljera, sadejstvujući u akciji istočno od Knina, odbio je napad ustaničkih snaga. Jutros 7 o. m. bataljon 11-og p. bersaljera, bataljon 89-e legije cr. košulja i formacije M.V.A.C. nastavili su konvergentnu akciju na Vrliku³ (Split TP-CU).

Vazdušna aktivnost: Vršena su borbena izviđanja, tučenja malim bombama ili mitraljiranja, sa dobrim uspjehom, u zoni između Vrlike i Sinja (Split VH-CF), u zoni Jagodnja (Novigrad NH-NK-DK), gdje su uočene grupice ustnika od kojih je dolazila protivavionska akcija, u zoni Bol (Omiš VH-AR); vršeno je bombardovanje iz pikiranja i mitraljiranje Pražnice (VH-AV), bombardovani su Lovreć (Makarska ZT-BL), Ribićići, Provo i Draga (Livno ZL-ZN-BN) i data je pomoć jedinicama prilikom akcije na Vrliku. Bombardovani su Jurić i kota 539 (Split TP-DE) gdje su uočeni položaji, a avioni su napadnuti protivavionskom vatrom. Ukupno je izvršeno 5 izviđanja i 10 tučenja malim bombama, bombardovanja ili mitraljiranja.

Vedro, more mirno.

General SPIGO 18000708

* O ovaj koncentraciji vidi dok. br. 58, 159 i 162.

' O ovaj akci>i vidi dok. br. 58.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 8 KOLOVOZA 1943 GOD. O AKCIJI
»GRÜN II« I O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE
NA VARAŽDINSKE TOPLICE, DARUVAR I SISAK¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 220
(po podatcima primljenim 8. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zumberka: Prema izvješću Glavnog zapovjedništva oružništva noću 4/5. VIII. došlo je u s. Krašić (11 km z. j. z. od Jastrebarskog) oko 500 partizana XIII. proleterske brigade.

7. VIII. došla je u s. Beter i Purgarija (8 i 9 km s. izt. od Jastrebarskog) skupina od oko 160 partizana.

Noću 7/8. VIII. u s. Galgovo (10 km s. izt. od Jastrebarskog) partizani su zapalili občinsku zgradu.

Podr. Zagorja: Noću 6/7. VIII. jedna veća partizanska skupina² upala je u Varaždinske Toplice, odvela liečnika i opljačkala nekoliko građana. — U Varaždinskim Toplicama uzpostavljena je 7. VIII. iznova posada.

Podr. Ludbrega: 7. VIII. popravljena je želj. pruga: Koprivnica — Ludbreg.

Podr. Vel. Gorica —
Turopolje — Lekenik:

U nastavku podhvata³ protiv partizana na području između r. Save i Kupe njemačke čete su napale partizane (prema izkazu pučanstva XX. part. brigada)⁴ na području: s. Dubranec — Bukovčak (8 i 9 km s. izt. od Pisarovine) — k. 218 (2 km j. od s. Markuševac) i razbili ih na male grupice kojima je na pokrivenom zemljištu uspjelo umaći u nepoznatom smjeru (vjero-

¹ Dokumenat, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 7/1, k. 27.

² Odnosi se na Kalnički NOP odred.

³ O ovoj akciji vidi dok. br. 33, 36, 95, 156, 161 i 163.

⁴ Brigada sa ovakovom numeracijom nije tada postojala. Vjerojatno se misli na Trinaestu proletersku NOU brigadu »Rade Končar«.

jatno sjeverozapadnom). Partizanski gubitci⁵ 7. VIII. iznose oko 120 mrtvih i mnogo ranjenih.

Noću 6/7. VIII. odbijen je bez vlastitih gubitaka manji part. prepad na pilanu u Turopolju (8 km s. z. od Lekenika).

Noću 7/8. VIII. kod želj. postaje Odra (5 km z. s. z. od Vel. Gorice) naišao je želj. stroj sa 2 zaštitna vagona na minu.⁶ 2 zaštitna vagona i želj. pruga su oštećeni. Popravak je u toku.

Podr. Čazme:

7. VIII. u s. Miklouš (6 km izt. j. izt. od Čazme) partizani⁷ su napali oruž. obhodnju. Jedan oružnički narednik i 1 oružnik su zarobljeni, dok su se ostali (16 oružnika) pod borbom povukli.

Podr. Bilo Gore:

7. VIII. 1 km zapadno od s. Zrinska (12 km s. od Grubišnog Polja) protjerana je manja partizanska skupina. — Na našu razviđačku sat upućenu iz jugozapadnog smjera prema južnom dielu s. Zrinska, neprijatelj je otvorio jaku vatru iz 1 topa i više strojnica. Sat se povukla. Neprijateljski gubici: 1 mrtav i 5 ranjenih, a vlastiti: 1 ranjen. — Prema izkazu pučanstva radi se o: XII., XVI. i XVIII. partizanskoj brigadi koje su dobro naoružane, ali oskudijevaju u streljivu.

7. VIII. prigodom čišćenja okolice s. G. Zdelice (15 km s. s. izt. od Bjelovara) zarobljeno je nekoliko partizana.

Podr. Daruvara:

Noću 6/7. VIII. kod s. Podbor. Batinjani (5 km s. izt. od Daruvara) partizani⁸ su porušili želj. prugu u dužini od 200 metara. Pruga je popravljena.

7. VIII. u blizini želj. postaje Kukunjevac (8 km z. od Pakrac) naišla je obhodnja želj. stražarske sati jačine 22 momka na neprijateljsku zasjedu. Poslije jače borbe 1 domobran je poginuo, 15 je zarobljeno, a 6 se vratilo.

Noću 7/8. VIII. odbijeni su bez vlastitih gubitaka mah part. prepadi na izt. postave Da-

⁵ O gubicima vidi dok. br. 33, 36 i 91.

⁶ Miniranje izvršila Treća četa Drugog diverzantskog bataljona Hrvatske. Vidi dok. br. 100.

⁷ Dijelovi Moslavackog NOP odreda

* Vjerovatno Daruvarski NOP odred.

ruvara.⁹ — Iste noći između želj. postaje Sirač (7 km j. od Daruvara) i Pakraca part. su porušili 250 metara želj. pruge i prekinuli b.b. spojeve.¹⁰

Podr. Okučana: Na području: s. Klenik — Gredani (5 km z. i 5 km j. j. z. od Okučana) nalazi se skupina od oko 300 četnika koja XVII. partizanskoj brigadi sa područja: s. Bobare — Milisavci (10 km s. i 8 km s. z. od Okučana) namjerava spriječiti prelaz na jug. — Četnici su došli sa područja Bos. Svinjara (19 km j. izt. od Nove Gradiške) gdje su vodili borbu sa partizanima.

Podr. Požege: Razviđanjem je utvrđeno, da se XXI. part. brigada (oko 500 boraca sa dosta težkog oružja) nalazi na području: G. Vrhovci — Poljakovci (18 i 16 km s. z. od Požege).

5. VIII. naše čete su spriječile partizane u odvlačenju pšenice iz okolice s. Brestovac u Ivandol (7 i 14 km z. od Požege).

Podr. Našica: Noću 6/7. VIII. krstarila je part. skupina jačine oko 200 ljudi na području: s. Crnac — Gutmanovci (18—25 km s. z. od Našica).

Prema provjerenoj vesti pouzdanika, jače partizanske snage (navodno oko 2000) nalaze se na području: Paučje — Levanjska Varoš (15 km j. i 21 km j. j. izt. od Našica). — Na ovo područje se je navodno vratila XII (?) part. brig.¹¹ koja je svojedobno bila u Zagorju.

Podr. Zagorja: Prema izvješću kotarskog predstojnika iz Klanjca noću 7/8. VIII. skupina od oko 300 partizana zapalila je vojno-državno sijeno i obćinske spise u Vel. Trgovištu (5 km j. z. od Zaboka). Od straže jačine 10 domobrana i 4 oružnika, 7 domobrana i 1 oružnik su zarobljeni.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Petrinja — Sisak: 5. VIII. između s. Mošćenica i Češkog Sela (6 i 3 km izt. od Petrinje) partizani su napali putnički samovoz. Oko 40 putnika se razbjezalo, a 1 domobran i 2 žene su nestale.

⁹ i ¹⁰ Ove akcije vjerovatno izveo Daruvarski NOP odred.

¹¹ Dvanaesta NOU brigada je tada bila na Bilo Gori. Vidi dok. br. 14, 44 i 47.

Noću 6/7. VIII. manja partizanska skupina izvršila je vatreni prepad na jugoistočni dio odbrane Siska. Gubitaka nije bilo.

Podr. Sunje: 7. VIII. između želj. postaje Šaš i Zivaja (na pruzi Sunja — Novska) naišao je osobni vlak na minu. Vlak je neoštećen prošao.

ZA TOČNOST:

Pročelnik podhvavnog odjela Glavar glavnog stožera
general (Dragojlov) general (Prpić)
Dragojlov Prpić v. r.
(M. P.)¹²

BR. 167

IZVJEŠTAJ USTAŠKO-DOMOBRANSKOG VOJNOG POVJE-
RENIŠTVA OD 9 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU JEDI-
NICA NOV I PO HRVATSKE NA BROD MORAVICE¹

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: SUŠAKA	DAN: 9.8.43.	SAT I MINUT: 1115	BROJ: 32
PUTEM KRUGOVALNE POSTAJE ZAGREB 2	DAN: 9.8.43.	SAT I MINUT: 1205	BROJ' 732

S A D R Ž A J

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL
SPOJ: Tiaš 5061 tajno

Novosti za 7. o. m.

Nadzor duž primorskog pojasa i obhodnje u raznim zonama.

¹² Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 9/1—14, k. 27.

Odbijen pokušani napad na našu posadu B. Moravice.²
5 partizana ubijeno i 3 ranjeno — sa naše strane
ni jedan gubitak.

5. o. m. na večer poduzet podhvata partizana na našu
posadu Bol, otok Brač.

Jedan dočastnik i 2 vojnika nestali.

1 partizan ubijen i više ranjeno.

Naše protumjere su u toku.

U sukobu kod mjesta Krušvar 11 km. južno od Sinja
od talijansko-hrvatskog odreda partizanima nanijeti
gubitci 11 mrtvih prebrojano, 2 zarobljeno i drugi
gubitci neutvrđeni. Sa naše strane 1 vojnik hrvatski
mrtav, jedan častnik talijanski i 2 vojnika hrvatska
ranjeni.

Postrojbe milicije četnika u operacijama jugoistočno
od Knina nastavljaju sa koncentriranim napadom na
Vrliku.³

U ostalim zonama aktivnosti lokalnog značaja.

3 partizana ubijeno i 4 zarobljeno.

Izviđanja, razpršavanja i napad strojnicičkom vatrom
od strane zrakoplovstva na zone Vrlika — Knin,
sjeveroistočno od Biograda i na otoku Braču.

HRVOPO
P 9/VIII **D**

Broj 5062 tajno

² Napad fingirai dijelovi Grupe primorsko-goranskih NOP odreda
Vidi dok. br. 109 i 164.

³ Vidi dok. br. 40, 58, 159, 162 i 165.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DO-
MOBRANSTVA OD 11 KOLOVOZA 1943 GOD. O AKCIJI NA
VRLIKU I O DEJSTVIMA JEDINICA NOV I PO HRVATSKE
NA ZELJEZNICKE OBJEKTE NA PRUGAMA ZAGREB —
KOPRIVNICA I ZAGREB — BEOGRAD¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 223
(po podatcima primljenim 11. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zumberka: 10. VIII. kod s. Kupeč Dol (12 km j. z. od Samobora) protjerana je part. skupina. 4 partizana su poginula. U Sv. Jani (13 km j. z. od Samobora) nalazi se navodno partizanska bolnica sa 200 ranjenika (Zapovjeđena je provjera).

Podr. Pisarovine: 10. VIII. prigodom razviđanja područja: Pokupsko — Lijevi Štefanki — Auguštanovac (15,9 i 13 km j. izt. od Pisarovine) part. su sa desne obale r. Kupe otvorili vatru na našu razviđačku sat. Sat se bez gubitaka povukla u Pokupsko.

Podr. Vel. Gorice: 10. VIII. prošla je kroz s. Lukavec (7 km z. od Vel. Gorice) skupina od navodno oko 150 partizana.² U selu su ubili 3 seljaka i pljačkali (izvještaj oružničtva).

Podr. Koprivnice: 10. VIII. kod želj. postaje Sokolovac (9 km j. z. od Koprivnice) naišao je osobni vlak na minu.³ 3 vagona su izkliznula. 2 željezničara i 1 ustaša su poginuli, 2 željezničara ranjeni, a 1 naš nadporučnik, 5 njemačkih dočastnika i 1 domobran zarobljeni. 1 partizan je zarobljen.

Podr. Bilo Gore: Noću 9/10. VIII. u s. Bulinac (13 km j. izt. od Bjelovara) partizani su zarobili dielove III. bojne 2. p.p. Bližih podataka još nema.

Noću 9/10. VIII. partizani su opljačkali s. Suhop. Ovčara (5 km j. izt. od Virovitice).

¹ Dokumentat, umnožen na gešteteru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 10/1—1, k. 27.

² Vjerovatno dijelovi Moslavačkog NOP odreda.

³ Miniranje izvršili dijelovi Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 54.

Podr. Daruvara: Noću 9/10. VIII. južno od Badljevine (7 km s. od Pakrac) part. su oštetili želj. prugu u dužini od 40 metara. Kvar je popravljen.

10. VIII. kod Kravijaka (20 km s. izt. od Daruvara) naišao je pomoćni oklopni vlak na minu.⁴ Štete nije bilo. 10. VIII. kod s. Klisa (22 km s. izt. od Daruvara) rastjerana je partizanska zasjeda jačine oko 40 ljudi.

10. VIII. prigodom razviđanja područja sjeverozapadno od Garešnice naišlo se na slab part. odpor. — Između šume Rastovac i visa Čukovac (4—5 km s. z. od Garešnice) odkrivena je skupina od oko 100 partizana.⁵ — Us. Dišnik (4 km s. z. od Grubišnog Polja) bila je skupina od oko 400 partizana,⁶ a us. Bršljanica (7 km z. od Grubišnog Polja) nalazi se navodno skupina oko 1000 partizana.⁷

Podr. Nove Gradiške: 9. VIII. na stajalištu Vrbova (15 km izt. j. izt. od Nove Gradiške) naišla je dresina na minu. 1 njemački i 1 domobranski satnik te 1 dočastnik i 2 njemačka vojnika su poginuli.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Ogulina: 8. VIII. između želj. postaje Ogulin i Oštarije (6 km j. izt. od Ogulina) part. su oštetili želj. prugu.⁸ Kvar je iz tog dana popravljen.

Podr. Knin—Sinj: 8. VIII. naša milicija i četnici — talijanski suborci u nastupanju prema Vrliku (20 km j. izt. od Knina) naišli su na jak part. odpor.⁹ Neprijatelj je pretrpio osjetne gubitke, dok vlastiti gubitci iznose: 7 mrtvih (među njima 2 častnika) i 26 ranjenih (među njima 4 častnika).

8. VIII. zbog jakog part. pritiska, naša posada iz Bisko (14 km j. j. izt. od Sinja) povukla se u Dicmo (9 km j. j. z. od Sinja). 19 partizana je poginulo.

¹ Minu postavili diverzanti Diverzantskog bataljona Drugog korpusa NOV i PO Hrvatske. Vidi dok. br. 77.

² Odnosi se na dijelove Moslavackog NOP odreda.

³ i ⁷ Vjerovatno se odnosi na dijelove Dvanaeste NOU brigade Vidi dok. br. 47 i 75.

⁸ Prugu oštetili dijelovi Grupe primorsko-goranskih NOP odreda. Vidi dok. br. 109.

^{*} Otpor pružili dijelovi Druge NOU brigade Šeste divizije. Vidi dok. br. 25, 30, 41, 58, 159, 162, 165 i 167.

Podr. Gline: Noću 9/10. VIII. odbijen je manji part.
napadaj na posadu s. Gora (12 km s. izt. od
Gline).

ZA. TOČNOST:
Pročelnik podhvatznog odjela Glavar glavnog stožera
general (Dragojlov) general (Prpić)
Dragojlov Prpić v. r.
(M. P.)¹⁰

BR. 169

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 11 KOLOVOZA 1943 GOD. O
KONCENTRACIJI JEDINICA NOV I PO HRVATSKE U ZONI
ŠIBENIK — SPLIT — KNIN I O NAPADU LIČKOG NOP
ODREDA NA VRPOLJE¹

Telegram

V. P. 10, 11 VIII 1943 u 2.30 č.

OD KOMANDE XVIII ARMIJ. KORPUSA
KOMANDI II ARMIJE KOMANDA II ARMIJE
Operativ, odjelj. Operativno odjeljenje
i, radi znanja,
KOMANDI V i VI ARMIJ. Br. 13446
KORPUSA Stiglo 11 kolovoza 1943

Br. 10890/op.

8 prep.	
1 Ekselenciji	1 Infor. odjelj.
1 Nač. štaba	1 Kom. karab.
1 Pomoć. nač. štaba	1 Odjeljenju za
2 Operativ, odjelj.	telekomunikacije

IZVJEŠTAJ U 18 ČASOVA DANA 10 KOLOVOZA 1943

Aktivnost ustanika: Primjećena je jaka masa ustanika u zoni
Orlić (Šibenik SR-DE), Markovac i Kosovica² (SR-CZ), izgleda

¹⁰ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer do-
mobranstva. Operativni odjel.

¹ Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

² U ovoj zoni nalazio se Drugi bataljon Druge NOU brigade Šeste
divizije sa dijelovima Desete krajiške NOU brigade. Vidi dok. br.
41, 73 i 135.

u namjeri da napadne Kosovo (SP-CZ) i da izoluje Knin. Nastavlja se pritisak drugih partizanskih formacija u zoni jugoistočno od Dicma (Split US-BU).

Sektor »Bergamo«: Prilikom operacija jugoistočno od Dicma, o čemu izviješteno jučer 9 o. m., utvrđeno je da su partizani imah 19 mrtvih. Izvršeno je izviđanje s jedne i s druge strane željez. pruge između Brnaza (Split VH-CD) i Vučpolja (UQ-DS). Kote južno od dionice Vučpolje — Dicmo držane su od partizanskih grupica sa automat, oružjem. — Artiljeriska vatra na grupice ustanika u Ercegovcima (US-VH-BS).

Jučer 9 o. m. prilikom čišćenja između Sućuraja na Hvaru (Makarska XN-AL) i Bogomolja (ZR-AI) ubijena su 3 partizana, zaplijenjene 3 puške, ručne bombe, meci, dokumenta.

Akcija na ostrvu Braču: Jučer 9 o. m. potpuno su porušena, radi represalija, naselja Selca (Makarska VU-AT), Selo (VU-AV) i Pučišće (Omiš VO-AX). Akcija se nastavlja.

U vezi sa javljenim namjerama partizana da razoružaju hrvatske žandarme, garnizon u Jelsi (Omiš VK-AL) razoružao je 7 mjesnih žandarma, iz kojeg su garnizona dva podoficira bila ranjene izišla radi snabdijevanja garnizona namirnicama i iznenadena od -ustanika predala im oružje.³

Sektor »Zara«: Normalna izviđačka aktivnost i zasjede. Grupica ustanika, primijećena kod Stare Straže (Knin SN-DN), pobjegla je prema Otonu (SI-SL-OP). Navečer 9 o. m. artiljeriska vatra u zoni Zagrović (SN-DL) gdje su koncentrisana 3 partizanska bataljona.⁴ Zatim noću uoči 10 o. m. neprekidna vatra četnika i Hrvata protiv ustanika koji se nalaze na uzvisinama sjeverno od Knina. Iste noći partizani⁵ su napali Vrpolje (SR-DN), čija se hrvatska posada povukla. Započeta je naša akcija da se riješi situacija u zoni.

Vazdušna aktivnost: Nastavlja se izviđanje, osmatranje i ofanzivna intervencija u zoni između Knina, Drniša, Milesine (Split TR-CK), Vrlike (TR-CU) i Peulja (Drvar UM-DP).

Vršeno je također izviđanje, bombardovanje i tučenje malim bombama, sa dobrim rezultatom, zone Vrlika, Sekovica (Šibenik TL-CS) i mnogobrojnih pokreta u M. Polaći (TL-DE), u Stikovu (TL-CU), gdje je avion pogoden od protivavionskog dejstva, u Kijevu (TP-DE), gdje je uspješno tučena malim bombama kolona komore i odakle je dolazila jaka reakcija automat, oružja, zone Kosovo, Trilj (Split VM-BU), Krušvar (UH-BU), Grab

⁵ U originalu, ispod ovog reda, dopisano mastilom: »Neka odmah budu predani Glavnom hrvatskom vojnom povjereništvu radi postupka«.

⁴ Odnosi se na dva bataljona Ličkog NOP odreda. Vidi dok. br. 25.

⁵ Dijelovi Ličkog NOP odreda. Vidi dok. br. 25.

r

(VO-BZ), Risko (VK-BS), Vrpolje (VS-BU); bombardovana je iz pikiranja, s najboljim rezultatom, Polača (Novigrad NH-DH) i Jagodnja (NH-NK-DH).

Održavana je veza Obrovac (ON-DV) — Knin i zadarska ostrva. Ukupno je izvršeno 7 izviđanja, 15 bombardovanja, tučenja malim bombama i mitraljiranja i jedno održavanje veze.

Vedro, more mirno.

General SPIGO 18001008

BR. 170

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 11 KOLOVOZA 1943 GOD. O
POJAVI JEDINICA NOV I PO HRVATSKE I O AKCIJI U
ZONI KNINA¹

18 I

8

Predmet: bg
Telegram

Otp. 11 kolovoza 1943 u 21.15 č.
Pr. 12 kolovoza 1943 u 00.40 č.

OD KOMANDE XVIII ARMIJ. KORPUSA

KOMANDI II ARMIJE

Operat. odjelj.

KOMANDA II ARMIJE

Operativno odjeljenje

i, radi znanja,

KOMANDI V I VI ARMIJ.
KORPUSA

Br. 13524

Stiglo 12 kolovoza 1943

Br. 10962/op.

8 prep.

1 Ekselenciji	1 Infor. odjelj.
1 Nač. štaba	1 Kr. karab.
1 Pomoć. nač. štaba	1 Odjeljenju za
2 Operat. odjelj.	telekomunikacije

IZVJEŠTAJ U 18 ČASOVA DANA 11 KOLOVOZA 1943

Aktivnost ustanika: Primjećen je priliv novih jakih ustaničkih snaga u dolini Zrmanje koje ugrožavaju Knin. Formacije, koje se računaju do 1.000 naoružanih ljudi, primijećene su u zoni Sakić (Novigrad PN-DP) i još druge snage, do 300 ljudi, u zoni

Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

Lozovac (Zirje QH-CO). Nastavlja se pritisak partizana u zoni južno od Sinja.

Ujutro 10 o. m. željez. pruga Split — Sinj bila je prekinuta uslijed eksplozije mina kod Mojanke (Split US-BZ). Prilikom pretraživanja pruge nađene su još tri mine. Uspostava pruge predviđa se danas 11 o. m.

Sektor »Bergamo«: Jučer 10 o. m. u blizini Sv. Jure (Šibenik RH-CD) eksplozija zatezne mine oštetila je kamion koji je išao u pravcu Vrpolja, ranivši lako 3 oficira i šofera. Uspješno je čišćena zona kod Trogira (Šibenik SR-BN), vatra uz nemiravanja bez posljedica.

Brzo protivdejstvo prisililo je ustanike da se povuku prema šumi Vlaka (SP-BN) tučeni od naše artiljerije. Prilikom čišćenja na ostrvu Hvaru, o čemu izviješteno jučer 10 o. m., nađen je vojnički materijal i burad nafte.

Nastavljena je akcija na ostrvu Braču.

Za odmazdu porušena su naselja G. Humac (Omiš VM-AT), Bol (VH-AR) i Pražnica (VK-AV).

Sektor »Zara«: Prilikom izviđanja zone Rastević (Novigrad NH-DL) natjerane su u bjekstvo grupice ustanika. U zoni Jagodnja (NH-NK-DH) i Polača (NH-DH) artiljerija i avijacija uspješno su tukle jaku partizansku formaciju.² Jučer 10 o. m., nakon što je izvršeno čišćenje naselja između sidrišta (Šibenik SP-CU), Markovca (SR-CZ) i Biskupije (Knin SP-DH), ne naišavši na znatan otpor, u 13 časova operišuće kolone, koje su se spojile između Markovca i Kosovice (Šibenik SR-CZ), bile su gadane od jake vatre ustanika³ sa mnogobrojnim automat, oružjem postavljenim u zasjedi na širokom frontu koji je dominirao našim trupama između padina sjeverozapadno od Pakova Br. (TI-DE) i Burkasa (SR-CU).

Jedinice su se povratile u toku večeri u Knin i Drniš. Kolona bersaljera prilikom pokreta između Orlića (SR-DE) i Biskupije bila je jučer sprečavana od jake akcije sa padina Pakova Br. koje je tukla naša artiljerija. Naši gubici: 4 mrtva, desetak ranjenih i mnogo slučajeva opkoljavanja; partizanski su gubici osjetni ali još nisu utvrđeni. Ustaničke snage⁴ koje se suprotstavljaju našim kolonama računaju se na oko 3.000 ljudi dobro naoružanih, koji su samo jednim dijelom angažovani u borbi.

² Odnosi se na dijelove Druge NOU brigade Šeste divizije. Vidi dok. br. 42, 58 i 125.

³ Riječ je o dejstvu Drugog bataljona »Ognjen Priča« Druge NOU brigade Šeste divizije. Vidi dok. br. 41, 73 i 125.

⁴ U ovoj zoni nalazila se Druga NOU brigada Šeste divizije i Deseta krajiska NOU brigada. Vidi dok. br. 41, 73 i 125.

Ojačan je garnizon u Kosovu (SP-CZ) i u toku je preduzimanje mjera za rješavanje situacije u zoni.

Vazdušna aktivnost: Vršeno je izviđanje zone istočno i jugoistočno od Knina i data je pomoć operišućim jedinicama. Bombardovana je zona kote 878 (Knin TI-DN) gdje je uočena baterija i gdje se nakon akcije podigao visok plamen i zatim gust dim.

Bombardovane su padine južno od kote 357 (Šibenik SR-DE), Ercegovci (Split US-VH-BS), Krušvar (VH-BU), Gardun (VM-BU), Bisko (VK-BS). Vršeno je izviđanje zone Caporice (VM-BS) i između Grab (VQ-BZ) — Aržano (Livno ZP-BS) i Biorine (VU-BQ). Vršeno je izviđanje između Obrovca (Novigrad ON-DV) i Benkovca (OI-DL). Vršeno je bombardovanje i mitraljiranje zone Polača (NH-DH). Avion koji je određen da tuče malim bombama Jagodnju (NH-NK-DH) i da održava veze sa Zelengradom (PI-PL-DR) srušio se u zoni Mala Gospa (PN-DN), izgleda uslijed avionskog protivdejstva od strane partizana. Svi su članovi posade poginuli.

Vedro, more mirno.

General SPIGO 18001108

BR. 171

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 12 KOLOVOZA 1943 GOD. O DEJSTVIMA JEDINICA NOV I PO NA ZELJEZNICE OBJEKTE NA PRUGAMA BANOVA JARUGA — DARUVAR I ZAGREB — OGULIN I O GUBICIMA U BORBI KOD BULINCA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 224
(po podatcima primljenim 12. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Kalnika: 11. VIII. zrakoplovstvo je bombardiralo jedno partizansko obskrbno i oružno skladište⁴ na Velikom Brdu (k. 408 — 6 km j. z. od s. Vel. Poganac, a 12 km s. od Križevaca), a južno od Apatovca (11 km j. j. z. od Ludbrega) jedan veliki partizanski logor.³

¹ Dokumenat, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod reg. br. 11/1, k. 27.

³ i ⁴ Skladište i logor vjerovatno pripadali Kalničkom NOP odredu. Redakcija ne raspolaze podacima o bombardovanju.

Podr. Bjelovara: Glavno zapovjedništvo oružničtva javlja, da su partizani prigodom napadaja na posadu u s. Bulinac⁴ (13 km j. izt. od Bjelovara) (Dnevno izvješće br. 223) bez borbe zarobili 1 satnika i 32 domobrana dok se je 8 domobrana spasilo.

Podr. Bilo Gore: Noću 10/11. VIII. partizanska skupina nepozнате jačine upala je u s. Grbavac⁵ (4 km z. od Grubišnog Polja) i uništila 1 lokomobil i 1 vršalicu. — Prema izkazu stanovnika s. Grbavac, u šumi Grđevica (7 km s. z. od Grubišnog Polja) nalaze se navodno jake partizanske snage. Oko 3 partizanske brigade (XII., XVI. i XVIII.) nalaze se prema izkazu pučanstva na području 5–8 km s. od Grubišnog Polja).⁶

Podr. Daruvara: Noću 10/11. VIII. partizani su digli u zrak želj. most⁷ preko potoka Bjela (10 km izt. od Banove Jaruge). Popravak je u toku.

Iste noći južno od želj. postaje Pivnica (23 km s. izt. od Daruvara) partizani su porušili želj. prugu⁸ u dužini od oko 30 metara.

11. VIII. naše zrakoplovstvo je bombardiralo partizane na području: s. Bršljanica — s. Dišnik (7 km z. i 4 km s. z. od Garešnice).

Podr. Našica: Noću 9/10. VIII. u s. Markovac (2 km izt. s. izt. od Našica) partizani su zapalili 1 vršaći stroj i 140 krstova žita.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Ogulina: 11. VIII. između želj. postaje Ogulin i Ogulinski Hreljin (6 km s. z. od Ogulina) naišao je talijanski oklopni vlak na minu.⁹ 4 vagona su izkliznula.

Podr. Bihaća: 10. VIII. kod s. Vaganac (16 km s. z. od Bihaća) odbijen je part. prepad¹⁰ na obskrbnu

¹ O napadu na ovo uporište vidi dok. bs. 168.

⁵ Ovo uporište vjerovatno napao Treći bataljon Dvanaest NOU brigade. Vidi dok. br. 75.

⁶ Na ovom području su bili: Dvanaesta NOU i Šesnaesta NO brigada i dijelovi Osamnaest NO brigade. Vidi dok. br. 32, 44 i 75.

⁷ Miniranje izvršili diverzanti Diverzantskog bataljona Drugog korpusa NOV i PO Hrvatske. Vidi dok. br. 77.

^{*} Prugu porušili dijelovi Diverzantskog bataljona Drugog korpusa NOV i PO Hrvatske. Vidi dok. br. 77 i 117.

['] Miniranje izvršili dijelovi bataljona Grupe primorsko-goranskih NOP odreda. Vidi dok. br. 109.

¹⁰ Prepad izvršila Prva četa Trećeg bataljona Prve NOU brigade Osme divizije. Vidi dok. br. 40 i 135.

preselicu. 8 partizana je poginulo. 1 teretni sa-movoz je izgorio.

Podr. Knin — *Sinj*: 9. VIII. na području Pađene (9 km s. z. od Knina) odredi milicije i četnika napali su iznenada partizane i ubili 13 partizana, a zaplijenili 1 strojnici i nekoliko pušaka. Vlastiti gubitci: 1 častnik i 2 milicionera ranjeni.

9. VIII. prigodom čišćenja područja kod s. Dicmo (9 km j. j. z. od Sinja) ubijeno je 10 partizana i zaplijenjeno oružje i streljivo. Vlastiti gubitci: 2 ranjena.

ZA TOČNOST:
Pročelnik podhvatskog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov
(M. P.)ⁿ

Glavar glavnog stožera
general (Prpić)
Prpić v. r.

BR. 172

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 13 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA POPOVACU I O DEJSTVIMA NA PODRUČJU KNIN — VRLIKA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 225
(po podatcima primljenim 13. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: Prema izvješću žup. redar, oblasti u Varaždinu, 12. VIII. u Varaždinskim Toplicama skupina od oko 300 partizana rekvirirala je kola i pljačkala. — Danas se izvodi manji podhvat čišćenja u okolini Varaždinskih Toplica.

Podr. Lekenika: Noću 11/12. VIII. između želj. postaje Lekenik i Turopolje (na pruzi Zagreb — Sisak)

¹¹ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

Podr. Bjelovara: G1- v i a k n a minu.2 z a _
izkliznuli. Žrtava nije

•c ^ III. odbijen je jači part. na-
-f? . duševnu bolnicu u Popovači.³
. uspjelo djelimično opljačkati
.icu. Partizani su imali osjetne gu-
je 18 domobrana ranjeno.

Prema četnom izvješću XVII. part. bri-
gada⁴ nalazi se u logoru na Ravnoj Gori (22 km
j. izt. od Daruvara).

Podr. Srijema: Posada iz s. Vrbanje (14 km s. s. izt. od
Brčkog) povućena je u s. Otok (17 km j.j. izt.
od Vinkovaca).

O

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE

Podr. Karlovca: Noću 11/12. VIII. kod s. Vel. Erjavec (4
km j. z. od Ozlja) part. su porušili 7 stubova
električnog voda. Jedna naša sat protjerala je
partizane. 1 domobran je poginuo.

Podr. Gor. Kotara: 12. VIII. između želj. postaje Delnice i
Lokve (na pruzi Ogulin — Sušak) naišao je
teretni vlak na minu.⁵ Stroj i 3 vagona su
izkliznuli, a pruga je u manjoj mjeri oštećena.

Podr. Sinj — Knin: Noću 9/10. VIII. partizani su zauzeli s.
Bisko⁶ (14 km j.j. izt. od Sinja).

10. VIII. vršeno je čišćenje područja
južno od Sinja i sjeverozapadno od Čaporice
(14 km j. j. izt. od Sinja). 12 partizana je po-
ginulo. Uništene su part. nastanbe i zaplijenjeno
oružje.

10. VIII. zbog pojačanog part. pritiska na
području: Knin — Vrlika⁷ (20 km j. izt. od

² Miniranje izvršio Drugi diverzantski bataljon Hrvatske. Vidi
dok. br. 100.

³ Napad vjerovatno izvršili dijelovi Moslavačkog NOP odreda.

⁴ O Sedamnaestoj NOU brigadi vidi dok. br. 39.

⁵ Miniranje izvršili dijelovi Grupe primorsko-goranskih NOP od-
reda. Vidi dok. br. 109.

⁶ Redakcija ne raspolaze izvještajima o zauzeću ovog uporišta.

⁷ Pritisak na ovom području vršile snage Druge NOU brigade Šeste
divizije i Desete krajiške NO brigade. Vidi dok. br. 25, 30 i 41.

Knina) naša posada iz Vrpolja (5 km s. izt. od Knina) se je povukla. Protumjere su u toku.

Kod Kosova (9 km j. od Knina) vodila se je 10. VIII. borba između četnika i partizana.⁸ Posljedak još nije poznat.

Osobitosti:

12. VIII. u 1730 sati kod s. Tišina (4 km s. od Siska) srušio se njemački zrakoplov JU 82. Njemački general von Chamier, 2 satnika, 1 nadporučnik, 1 poručnik i 7 vojnih činovnika i časnika su poginuli, a 3 dočastnika su ranjena.

Noću 12/13. VIII. 2–3 neprijateljska zrakoplova iz smjera Sarajeva nadletili su Brod", ovdje spustili jednu svjetleću bombu i potom se udaljili u jugozapadnom smjeru. — Protuzrakoplovne bitnice otvorile su vatru.

ZA TOČNOST:
Pročelnik podhvatznog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

Glavar glavnog stožera
general (Prpić)
Prpić v. r.

(M.P.)⁹

⁸ Borbu je vodio Drugi bataljon Druge NOU brigade Šeste divizije. Vidi dok br. 25 i 41.

* Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 14 KOLOVOZA 1943 GOD. O DEJSTVIMA JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA ŽELJEZNIČKE OBJEKTE SJEVERNO I JUŽNO OD SAVE I KUPE¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 226
(po podatcima primljenim 14. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: 12. VIII. nalazila se je skupina od navodno oko 100 partizana u s. Erpenja (7 km s. z. od Zaboka).

13. VIII. naše čete su bez neprijateljskog otpora ušle u Varaždinske Toplice. Partizani su se povukli u smjeru s. Tuhovec (2.5 km izt. od Varaždinskih Toplica).

Podr. Vel. Gorice: Noću 13/14. VIII. partizani su zapali u želj. postaju Vel. Gorica (na pruzi Zagreb — Sisak). Bližih podataka još nema.

Podr. Koprivnica: 13. VIII. kod želj. postaje Carevdar (17 km j. z. od Koprivnice) partizani su minom oštetili želj. prugu.² Kvar je popravljen.

Podr. Virovitice: Noću 12/13. VIII. kod želj. postaje Pčelić (12 km j. izt. od Virovitice) partizani su minom oštetili želj. prugu.³ Kvar je popravljen.

Podr. Bilo Gore: Prema izkazu pučanstva partizanske snage sa područja Zrinska — Šibenik (12 km s. od Grubišnog Polja) krenule su 12. VIII. u iztočnom smjeru.⁴

Podr. Daruvara: 13. VIII. kod s. Sirač (7 km j. j. izt. od Daruvara) naša razviđačka sat sa upućenim pojačanjem slomila je jači neprijateljski odpor i potisnula partizansku skupinu⁵ jačine oko 200 ljudi u smjeru Pakrani i Bijela (6 i 7 km j. izt. od Daruvara).

¹ Dokumenat, umnožen na gešteteru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 13/1, k. 27.

² Miniranje vjerovatno izvršili dijelovi Kalničkog NOP odreda.

* Prugu oštetili dijelovi Diverzantskog bataljona Drugog korpusa NOV i PO Hrvatske. Vidi dok. br. 117.

³ O pokretu ovih snaga vidi dok. br. 75.

⁶ Riječ je o dijelovima Daruvarskog NOP odreda. Vidi dok. br. 119.

Noću 12/13. VIII. iz s. Sređani i Badljevića (8 km j. z. i 9 km j. j. z. od Daruvara) partizani su odveli 39 za domobranstvo sposobnih osoba.

Prema izkazu pučanstva, XII. partizanska brigada prebacila se noću 12/13. VIII. iz Bilo Gore u smjeru Voćina⁶ (15 km j. z. od Podr. Slatine). Na želj. postaji Pivnica (24 km s. izt. od Daruvara) partizani su uništili želj. uređaj.⁷

Podr. Našica:

Noću 11/12. VIII. između želj. postaje Boljara i Breštanovci (19 i 23 km s. s. z. od Našice) partizani su porušili 150 metara Slavon-sko-podravske želj. pruge. Kvar je popravljen.

O

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Karlovca:

Noću 12/13. VIII. kod želj. postaje Duga Resa (na pruzi Karlovac — Ogulin) partizani su minom oštetili želj. prugu. Kvar je popravljen.

Podr. Gospića:

12. VIII. između Ličkog Novog i Divosela (5 km j. z. i 6 km j. od Gospića) bila je samo manja borbena djelatnost.

Podr. Gline:

12. VIII. kod s. Glinski Trtnik (6 km izt. od Gline) naišla je naša razviđačka sat na skupinu od oko 50 partizana. Nakon kratke borbe partizani su se povukli u smjeru s. Majski Trtnik (7 km izt. j. izt. od Gline). Vlastitih gubitaka nije bilo. — Prema izkazu pučanstva manje part. skupine dolaze u s. Glinski Trtnik i Banjeuška (7 km izt. od Gline).

Podr. Sunje:

13. VIII. kod želj. postaje Saš (14 km j. izt. od Sunje) naišao je vlak sa praznim cisternama na minu. Stroj i 14 vagona je oštećeno. Saobraćaj je prekinut.

Zrakoplovstvo:

13. VIII. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće.

⁶ Vidi dok. br. 75.

⁷ Željezničke uređaje uništili dijelovi Diverzantskog bataljona Drugog korpusa NOV i PO Hrvatske. Vidi dok. br. 117.

Osobitosti:

13. VIII. 64 neprijateljska zrakoplova letila su iz južnog smjera prema Budim Pešti. U Mađarskoj podielili su se u 2 skupine i okre-nuli u zapadnom smjeru od kojih je jedna skupina bombardirala tvornicu zrakoplova u Bećkom Novom Mjestu, a druga skupina vra-tila se preko Štajerske i jugozapadno od Za-greba na jug.

ZA TOČNOST:

Pročelnik podhvatznog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

Glavar glavnog stožera
general (Prpić)
Prpić v. r.

(M.P.)⁸

BR. 174

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 14 KOLOVOZA 1943 GOD. O
KONCENTRACIJI JEDINICA NOV I PO HRVATSKE U ZONI
SPLITA I O PRELASKU DOMOBRANA JEDINICAMA NOV
I POJ¹

Telegram

V. P. 10, 14 VIII 43 u 2.00 č.

OD KOMANDE XVIII ARMIJ. KORPUSA
KOMANDI II ARMIJE Operativ, odjelj.
Operativ, radi znanja,
KOMANDI V I VI ARMIJ." Br. 13738
KORPUSA Stiglo 15 kolovoza 1943

Br. 11109/op.

IZVJEŠTAJ U 18 ČASOVA DANA 14 KOLOVOZA 1943

Aktivnost ustanika: Nepromijenjena je situacija² i pritisak partizana, o čemu javljeno prošlih dana.

⁸ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domo-branstva. Operativni odjel.

¹ Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

⁸ Odnosi se na situaciju oko Knina. Vidi dok. br. 41, 58 i 73.

1943-08-16 10:18
M. Reg. 1018
R. 744

OGGETTO:

F. TELESCRIZIO P. M. 10, II 16/8/43 194 - XXI Ore 2,00

DA COMANDO XVIII° CARM
AL COMANDO 2° ARMA A - Operazioni
et, per conoscenza:
AI CULANDI V° E VI° CARM

COLLEGIO DELLA D'ARIAVIA
UFFICIO INFORMATIVO
N. 15738
16 AGO 1943
Arch. n. 8.

N° 11109/Op.

COMUNICATO ORE 16 GIORNO 14 AGOSTO 1943.

ATTIVITA' RIBELLI:
 - Immutata situazione et pressione partigiana comunicati giorni precedenti.
 ✓ - Elementi osservazione con A.A. segnalati su allineamento strada Strala (Knin SH-DN) Veljov Vrpolje (SP-DN), Crna Glavica (II-DL) Pakovo Brdo (Sebenico II-DE).
 ✓ - Forti formazioni sarebbero concentrate zona Vedrine, Ciporice, Irlj (Spalato VM-VO-BU), Otok et Gala (VM-VO - CD-CP).
 ✓ - Notte sul 14 partigiani habent interrotto con mina linea ferroviaria et tagliati 26 pali linea telefonica tri Prakorski Dolac (Sebenico SL-BZ) et Perkovic (SI-CD) tri Perkovic et Unesic (SH-ZN) et ferrovia Signo pressi Kurtovic (Spalato UC-DS); lavori riattivazione in corso.
 ✓ - Comunicazioni telefoniche ripristinate.
 ✓ - Circa 100 militari croati ritiratisi giorno scorso da Velika (Spalato IP-CU) su Hravce (US-CK) sono passati ai partigiani. Fatto habet provocato turbamenti presso restanti truppe create zona Signo.

SEMORE BERGAMO ET ZARA:
 - attivita' ricognizione et appostamenti.
 - Notte sul 14 tiri artiglieria zona tra q.302 et q.453 (Sebenico SP-BN) dove notati movimenti sospetti et su elementi ribelli segnalati at nord Marica Glavica (SL-SH - SH-DN).

ATTIVITA' AEREA:
 - ricognizione oruita zona Knin dove spezzonate buoni risultati postazioni pendici occidentali Plessevo (Knin SH-IF - DP-DW); fra q. 1125 et q. 1038 (II-IP) rilevato lavoro scavo appartente postazione artiglieria. Scorta autocolonna fra Kistanje (RH-DE) et Knin.
 - Cielo sereno, mare calmo.

Generale Spigo 15001408

2 copie:
 - 1 Eccellenza;
 1 Capo di S.M.;
 1 S. Capo di S.M.;
 2 Uff.oper.;
 1 Uff."I"
 1 Com.CC.RR.

✓

Partizanski osmatrači sa automat, oružjem primijećeni su na liniji Stara Straža (Knin SH-DN) — Veljuv — Vrpolje (SP-DN) — Crna Glavica (TI-DL) — Pakovo Brdo (Šibenik TI-DE).

Jake formacije koncentrisane su u zoni Vedrine, Caporice, Trilj (Split VM-VO-BU), Otok i Gala (VM-VO-CD-CF).³

Noću uoči 14 o. m. partizani su minama prekinuli željez. prugu i oborili 26 stubova telefonske linije između Primorskog Dolca (Šibenik SL-BZ) i Perkovića (SI-CD), između Perkovića i Unešića (SN-CK) i na željez. pruzi Sinj u blizini Kurtovića (Split UO-DS). Radovi oko uspostave u toku.

Telefonski saobraćaj je uspostavljen.

Oko 100 hrvatskih vojnika, koji su se povukli prošlih dana iz Vrlike (Split TP-CU) na Hrvače (US-CK), prešlo je partizanima.⁴ Događaj je stvorio poremećaj kod ostalih hrvatskih vojnika u zoni Sinj.

Sektor »Bergamo« i »Zara«:

Izviđačka aktivnost i zasjede.

Noću uoči 14 o. m. artiljerijska vatrica u zoni između kote 302 i kote 453 (Šibenik SP-BN), gdje je primijećen sumnjiv pokret, i na ustanike koji su primijećeni sjeverno od Marice Glavice (SL-SN-SN-DN).

Vazdušna aktivnost:

— Oružano izviđanje u zoni Knin gdje su sa dobrim rezultatima obasipane malim bombama zapadne padine Pleševice (Knin SR-TP-DP-DN); između kote 1125 i kote 1038 (TI-DP) otkrivene su rupe za artiljerijsko oružje.

Vršena je pratinja autokolone između Kistanja (RH-DE) i Knina. Vedro, more mirno.

General SPIGO 18001408

7 prep.

1 Ekselenciji

1 Nač. štaba

1 Pomoć. nač. štaba

2 Operativ, odjelj.

1 Informat.

”

1 Kom. kr. karab.

³ Redakcija nije mogla, zbog nedostatka dokumenata, ustanoviti na koje se formacije ovo odnosi.

⁴ O borbama za ovo uporište i o objektu domobrana vidi dok. br. 42 i 58.

BR. 175

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG PETOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 14 KOLOVOZA 1943 GOD. O ZARUBLJAVANJU TALIJANSKIH VOJNIKA KOD ZLOBINA OD STRANE JEDNOG VODA TREĆEG BATALJONA PRVOG ODREDA GRUPE PRIMORSKO-GORANSKIH NOP ODREDA¹

Telegram

V. P. 10, 14 VIII 43 u 22.45 č.

OD KOMANDE V ARMIJ. KORPUSA

KOMANDI II ARMIJE

i, radi znanja,

KOM. XI i XII ARMIJ.

KORPUSA

KOMANDA II ARMIJE

Operativno odjeljenje

Br. 15735

Stiglo 15 kolovoza 1943

8 prep.

Br. 9125/op.

1 Ekselenciji

1 Nač. štaba

1 Pomoć. nač. štaba

3 Operativ, odjelj.

1 Informat. ”

1 Kom. kr. karab.

NOVOSTI U 18 ČASOVA DANA 14 KOLOVOZA

Aktivnost ustanika

— Nema vijesti posebnog značaja.

Divizija »Re«: Noću uoči 14 o. m. vatra u cilju uznemiravanja iz pušaka i automatskog oružja protiv sektora Žuta Lokva. Uslijed reakcije naših odreda i artiljerijske vatre na stazu Prokički Grabar (ZV-GZ) — Rapajin Klanac (ZV-GU) neprijatelj je odustao od akcije. Nema gubitaka.

— Iste noći izvršena je zasjeda kod Šaštine (ZP-AB) sa negativnim rezultatom.

— Danas 14 o. m. u toku je izviđački upad u Šašinu i Primorski Veljun (ZP-AB). Naknadno će se dati vijesti.

Divizija »Macerata«: Jučer 13 o. m. zaštitna patrola izazvala je eksploziju mine na koju je naišla između Delnica i Skrada i preduzela je odmah mjere za opravku želj. pruge, pod pro-

tivničkom vatrom koja ih je uznemiravala, bez posljedica.

— Noću uoči 14 o. m. kod Zlobina partizani su iznenadili i zarobili u konjušnici 5 vojnika i zaplijenih 4 konja.² Istraga je u toku. U cilju represalija uhapsena su 24 taoca i zaplijenjeno je 16 grla stoke.

— Iste noći uoči 14 o. m. patrola za zaštitu željeznice, čuvši detonaciju, pritrčala je do 537 km (XM-AT) gdje je našla 2 vojnička kaputa sa crvenom zvijezdom i mnogo krvi. Pretpostavlja se da su tu bili ustanici koji su ranjeni dok su pripremali minu.

— Jutros 14 o. m. 2 naša bataljona, 1 ustaški bataljon i četničke formacije uz sadejstvo dvaju bataljona divizije »Lombardia« započeli su čišćenje zone Zatezale — rijeka Mrežnica (KI-AT). Zatezale je bilo napušteno od ustanika koji su se povukli preko rijeke Mrežnice pod vatrom artiljerije i mitraljirani od avijacije. Naknadno će se dati vijesti.

XIV obalska brigada: Sektor Karlobag: Stiglo je obavještenje po kojem domobrani razmješteni u B. Oštarijama (XL-FL) kane svi zajedno preći partizanima.

Ostali sektori: Normalna aktivnost patrola i zasjeda.

Aktivnost avijacije: Jučer 13 o. m. vršena su izviđanja zona Grabova Lokva (ZR-FB), Letinačka Kosa (XT-GZ-GU), Vrzići (ZT-GS), pravaca i zona s jedne i s druge strane od Brinje — Otočac — Gospic — Karlobag. Bombardovan je i mitraljiran logor u blizini kote 893 (XP-GU) i skupine kuća između Babinog Potoka, Vrhovina i Lešće — Ramljani (KI-GK).

Ostali zadaci bili su sprečavani od niskih oblaka u čitavoj zoni koju je trebalo izviđati.

General Scuero 20301408

¹ Ovo zarobljavanje izveo jedan od Trećeg bataljona Prvog odreda Grupe primorsko-goranskih NOP odreda. Vidi dok. br. 109.

**IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DO-
MOBRANSTVA OD 15 KOLOVOZA 1943 GOD. O DEJSTVI-
MA JEDINICA NOV I PO HRVATSKE SJEVERNO I JUŽNO
OD SAVE I KUPE¹**

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 227
(po podatcima primljenim 15. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: Prema izvješću župske redarstvene oblasti u Varaždinu, 14. VIII. nalazila se je skupina partizana u s. Drenovec² (5 km j. izt. od Varaždinskih Toplica).

Podr. Vel. župe Prigorje:

Zadnjih dana učestali su napadaji raznih sitnih pljačkaških partizanskih bandi na cijelom području:³ Sesvete (10 km izt. od Zagreba) — Kašina (10 km s. od Sesvete) — Moravče (4 km s. izt. od Kaštine) — Sv. Ivan Zelina (18 km s. izt. od Sesvete) — Lupoglav (17 km izt. od Sesvete) — Prećec (4 km j. od Lupoglava) — Ježovo — r. Sava do južno od Sesvete.

Noću 13/14. VIII. partizani (40 bandita) pljačkali su na državnom dobru Božjakovina (4 km s. izt. od Dugog Sela) te se potom povukli u južnom smjeru.

13. VIII. između s. Sašinovca i Soblinca (7 i 9 km s. z. od Dugog Sela) partizani su sa teretnog samovoza Zempra opljačkali 2.500 kgr. žita.

14. VIII. na cesti Sesvete — Dugo Selo (10 i 20 km izt. od Zagreba) i na cesti Sesvete — Sv. Ivan Zelina nekoliko odmetnika zaustavljalo je samovoze i legitimiralo putnike, a 3 domobrana su svučena. — Na cesti Sesvete

¹ Dokumenat, umnožen na ^ešteteru, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod reg. br. 14/1, k. 27.

² Na ovom području se nalazio Kalnički NOP odred. Vidi dok. br. 145.

³ Moslavacki NOP odred je vršio akcije na ovom području. Vidi dok. br. 78.

— Sv. Ivan Zelina partizani su na raznim mjestima uništili 3 samovoza.

Noću 13/14. VIII. odbijen je part. prepad⁴ na krugovalnu postaju u Vel. Gorici. Prigodom napadaja na želj. postaju u Vel. Gorici (Dnevno izvješće br. 226) zarobljeno je 6 domobrana.

Podr. Kutine: 14. VIII. kod s. Voloder (10 km s.Z. od Kutine) partizani su napali teretni samovoz Zempra.⁵ Ravnatelj Zempra je poginuo, a 2 radnika ranjena i 1 nestao. Od pratinje su 3 poginuli, 5 je ranjeno, a 4 nestala. U partizanske ruke pala je jedna strojopuška, 8 pušaka i 1200 nabroja.

Podr. Banove Jaruge:

Noću 13/14. VIII. manja part. skupina pljačkala je u s. Antunovac (10 km s. izt. od Banove Jaruge).

Podr. Virovitice: Noću 13/14. VIII. partizani su zapalili želj. postaju i želj. skladište u Cabuni⁶ (16 km j. izt. od Virovitice).

Podr. Voćina: 14. VIII. na cesti: Voćin — Zvečevo (7 km j. j. z. od Voćina) naše zrakoplovstvo je napalo partizanski povoz od 30 kola i ovaj djelimično uništilo.

B) JU2NO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Siska: Noću 13/14. VIII. odbijen je part. napadaj na želj. postaju Blinjski Kut⁷ (10 km j. izt. od Siska).

Podr. Sinja: 11. VIII. partizani su napali naše postave oko s. Ribarić (15 km s. z. od Sinja). Noću 11/12. VIII. naše čete su potisnule partizane iz s. Ribarić i okolnih sela i zauzele prvobitne po-

⁴ Vidi dok. br. 173.

⁵ Napad vjerovatno izvršio Drugi bataljon Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 32.

⁶ Napad na ovo uporište izvršio Diverzantski bataljon Drugog korpusa NOV i PO Hrvatske. Vidi dok. br. 117.

^{*} Napad vršili dijelovi Unske operativne grupe. Vidi dok. br. 135.

stave. Vlastitih gubitaka nije bilo, dok neprijateljski nisu utvrđeni.

ZA TOČNOST:
Pročelnik podhvatznog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov
(M.P.)⁸

Glavar glavnog stožera
general (Prpić)
Prpić v. r.

BR. 177

IZVJEŠTAJ USTAŠKO-DOMOBRANSKOG VOJNOG POVJERENIŠTVA OD 16 KOLOVOZA 1943 GOD. O DEJSTVU PROTIV PARTIZANA JUŽNO OD DUBRAVA I O BORBI JEDINICA NOV I PO HRVATSKE PROTIV ČETNIKA NA KOSOVU KOD KNINA¹

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: SUŠAKA	DAN: 16.8.43.	SATI MINUT: 1115	BROJ: 58
PUTEM KRUGOVALNE POSTAJE ZAGREB 2	DAN: 16.8.43.	SATI MINUT: 1523	BROJ: 1336

S A D R Z A J

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL
SPOJ: *naš broj 5194 tajno*

Novosti za 14 o. m.

Čišćenje u toku od strane 4. Talijanske, 1. Ustaške bojne i postrojbi milicije južno od Dubrava.

Partizani se povlače jugoiztočno tučeni od topničtva i zrakoplovstva.

Zadržane 24 sumnjive osobe i zaplijenjeno nešto oružja.

¹ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

Djela sabotaže na želj. pruzi i brzoglasnom vodu u području **Split, Perković.**

Popravci u toku.

12 o. m. borbe na **Kosovu** između partizana i četnika.²

12 na 13 o.m. u 0120 sati izvršen napad manjih partizanskih snaga na utvrde 5, 6 i 7 u **Sinju**. Istodobno napadnuta i posada u **Hanu**.

Napadi odbijeni bez gubitaka.

Isti dan u 1 i 45 preletila dva krilaša nepoznate narodnosti preko **Sinja** i bacali letke na talijanskom jeziku.

13 o.m. borbe između naših postrojbi i partizana vode se u okolini **Ribarica**.

Gubici do sada 4 mrtva i nekoliko ranjenih.

HRVOPO

Op. broj 200/tajno

P 16/VIII D

² O ovim borbama vidi dok. br. 41 i 73.

BR. 178

**IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG ZBORNOG PODRUCJA OD 16 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA UNSKE OPERATIVNE GRUPE NA HRASTOVICU I DIJELOVA TREĆE NOVE BRIGADE OSME DIVIZIJE NOV I
PO HRVATSKE NA TOPUSKO¹**

ZAPOVJEDNIČTVO I. ZBORNOG PODRUČJA
Glavnostožerni odjel

Op. br. 2744/taj.

U Zagrebu, dne 16. kolovoza 1943

»VEOMA ŽURNO«

Predmet: Dnevno izvješće za
16. kolovoz 1943. g. do 18 sati

TAJNO!

GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA (Operativni odjel)
GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA (Izvještajni odjel)

Savezno zapovjedi Op. br. 3219/taj. od 9. VIII. 1942.
godine dostavlja se sliedeće dnevno izvješće:
(Sekcija mjerilo 1 : 100.000)

1 — A — KRATKA OCIENA SITUACIJE:

Obzirom na iznenadan odlazak III. gorskog zdruga **sa** prostorije Topusko — Vel. Kladuša, ostao je zapadni i južni dio područja ovog stožera odgoličen i nezaštićen, jer su snage 5. gorske pukovnije ograničene samo na obranu pojedinih uporišta kao što je Bučica, Glina i Gora.

Na ovaj način omogućeno je partizanskim snagama izvršiti istodobni napad na Topusko, Topusko kolodvor i Hrastovicu, i zauzeti sva ova mjesta osim Hrastovice, gdje je pomoć saveznika iz Petrinje došla pravodobno. Potrebno je dovesti jače snage na ovu prostoriju, kojima sada ovo zborno područje ne raspolaže.

1 — B — DJELATNOST PODREĐENIH CETA I POJEDINOSTI O NEPRIJATELJU:

Podhvatzno područje Zagreb:
Bez dogođaja.

Podhvatzno područje Varaždin:
Bez dogođaja.

Podhvatno područje Sisak:

1) Noću 15/16. VIII. između 23,30 i 02,30 sati I.² i II.³ partizanska brigada napale su posadu u Hrastovici⁴ — 2. posadna sat iz Petrinje — (5 km j. j. i. od Petrinje), pod vodstvom pričuvnog pješačkog satnika Barbarića, koji je prije 2 dana prešao k partizanima. Posada je nakon kratke borbe od premoćnog neprijatelja savladana.

Gubici:⁵ 120 domobrana nestalo, 120 pušaka, 2 strojnice, 3 strojopuške izgubljene. Željeznička postaja, obćina i pošta zapaljene.

Od posade Hrastovica ostala su 2 časnika i 70 domobrana koji su tokom 16. VIII. izmjenjeni sa istim brojem momčadi 1. posadne sati iz Petrinje.

Od Gruppe West traženo je zračno razvidanje područja južno od Petrinje i kod s. Dodoši (10 km j. od Hrastovice) ustanovljena je jaka partizanska skupina sa 30 kola. Ova skupina bombardirana je sa uspjehom.

2) 15. VIII. u 23,30 sati napadnute su posade u Topuskom i Topusko kolodvor od jakih partizanskih snaga⁶ (V. brigada).

Nakon oštре borbe povukla se u 04,00 sati posada iz s. Topusko (3. sat XI. ustaške bojne).

Posada kolodvora Topusko nije se mogla povući pošto je bila obkoljena od partizana. Pomoću 2. sati I. bojne 5. gorske pukovnije, ova posada je oslobođena.

Gubitci: 1 ustaša mrtav i 1 ranjen.

Jačina partizana: 1000 ljudi.

3) Kod s. Zupić (3 1/2 km z. od Petrinje) prepiljeni su svi b.b. stubovi noću 15/16. VIII.

4) Razviđanje dielova II. i III. bojne 5. gorske pukovnije tokom 16. VIII. bez dogođaja.

Podhvatno područje Bjelovar:

Noću 9/10. VIII. zarobljena je po partizanima 11. sat 2 p.p. u s. Bulinac. Istragom je ustanovljeno da je sat izdao zapovjednik satni Ljubojević.

Gubitci: 1 častnik (satnik Ljubojević), 2 dočastnika i 59 domobrana zarobljeno; 4 strojopuške, 1 strojosamokres, 73 puške, 33.000 nabroja za pušku, 135 ručnih granata i poljska kuhinja zarobljeno.

^{2 i 3} Prva i Druga NO brigada Unske operativne grupe

• O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 61, 65, 84, 126, 135, 179 i 183.

⁵ O gubicima vidi dok. br. 65, 84 i 135.

◦ Napad na ova uporišta izvršio je Treći bataljon Treće NOU brigade Osme divizije. Vidi dok. br. 135 i 139.

1 — C — VLASTITE NAMJERE:

1) Prema brzjavnom nalogu Gruppe West posada u Varaždinskim Toplicama (1 sat 14. p.p. i 2. udarna sat I. konjan. sklopa) podređuje se taktički odmah Res. Gren. Btl. II (133-) posadno mjesto Novi Marof.

2) Radi osiguranja same Petrinje naloženo je da se 9. sat III. bojne 5. gorske pukovnije prebaci još danas u Hrastovicu kao posada.

2 — POKRETANJE I PREMJEŠTAJ VLASTITIH CETA:

— XXXVII. ustaška bojna prebačena je danas iz Đurđevca u Đulavec — Bastaji u sastav 4. gorskog zdruga.

— 2. Bjelovarska posadna sat iz Bjelovara u Koprivnicu.

— Stožer Koturaške bojne i 3. sat u Kloštar.

— 4. sat Bregi.

— 2. sat Pitomača.

— 3. sat I. bojne 2. novačke pukovnije iz Varaždina u Đurđevac za osiguranje odkupa stoke.

— Razpored njem. 14. SS pukovnije:

— stožer, dojavna sat i topovska sat Hlebine,

— I. bojna: stožer i 2 sati Virovitica,

— 2 sati Spišić Bukovica.

— II. bojna: stožer i 8. sat Đurđevac,

— 5. i 6. sat Virje, 7. sat Kalinovac.

— III. bojna: stožer i 12. sat Peteranec, 9. sat Koprivnica, 10. sat Točec, 11. sat Sigetec.

— Domobrani oružnički vod iz Topuskog kolodvora vraćen u Petrinju.

— Ostatak 2. posadne sati iz Hrastovice u Petrinju, a 80 domobrana iz 1. posadne sati iz Petrinje u Hrastovicu.

— 6. sat II/5. gorske pukovnije iz Pokupskog u Bučicu,

— 7. sat II/5. gorske pukovnije iz Bučice u Glinu,

— 3. sat XI. ustaške bojne iz Topuskog u Glinu,

— 9. sat III/5. gorske pukovnije iz Turopolja u Hrastovicu.

3 — Nije bilo.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Stožer I. Jur. bojne i 1. sat u Turopolje! Zap. I. D. Jur. bojne preuzima zap. odsjeka Lekenik!

PO OVЛАСЦЕНЈУ ЗАПОВЈЕДНИКА
ЗАСТУПА ГЛАВАРА

bojnik (Steger)

17. VIII/D. P. Steger

Op. br. 78798 taj.

Radi zarobljavanja posade u Bulincu pisano:

1. — Drž. tajniku
2. — P. V. U.
3. — Osobnom odjelu Minorsa.
4. — Izvještajnom odjelu.

BR. 179

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 17 KOLOVIZA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA TREĆE NOU BRIGADE OSME DIVIZIJE NOV I PO HRVATSKE NA TOPUSKO I O GUBICIMA KOD HRASTOVICE¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 229
(po podatcima primljenim 17. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Križevci — Koprivnica:

Noću 14/15. VIII. partizani su napali želj. postaju Gradec² kod s. Vrbovec (na pruzi Zagreb — Križevci) i zapalili njemački transportni vlak. 25 vagona sijena i slame je izgorilo.

Noću 15/16. VIII. partizani su napali želj. postaju Virje³ (17 km j. izt. od Koprivnice). Želj. postaja i robno skladište je zapaljeno, a želj. osoblje je otjerano. U selu partizani su zapalili obćinu i vojni sjenik, a ljekarnu opljačkali.

Podr. Virovitice: Na području sjeverno od Virovitice pojačana je djelatnost 1 jače partizanske skupine.

15. VIII. part. su napali Špišić Bukovicu (3 km s.z. od Virovitice) i odveli želj. činovnike i nekoliko stanovnika.

¹ Dokumenat, umnožen na geštetaeru, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod reg. br. 1/1, k. 28.

² Napad na želj. stanicu Gradec vjerovatno izvršili dijelovi Kalničkog NOP odreda.

" Napad izvršio Bilogorski NOP odred. Vidi dok. br. 69 i 119.

Podr. Podr. Slatine: Noću 14/15. VIII. u s. Ciganka (8 km s. od Podr. Slatine) partizani su zapalili jednu vršalicu i odvezli 4.000 kgr. pšenice.

Podr. Našica: Noću 15/16. VIII. iz s. Bankovci i Dolci (15 i 14 km z. s. z. od Našica) part. su odveli neutvrđen broj mladića, a 12. VIII. iz s. Brođanci (27 km izt. s. izt. od Našica) oko 20 mladića, radi prinudnog novačenja.

Podr. Đakova: Noću 15/16. VIII. u s. Gorjani (10 km s. od Đakova) partizani⁴ su zapalili kudeljaru i 7 kuća, te odveli nekoliko stanovnika.

Podr. Osijeka: Noću 15/16. VIII. došlo je oko 200 partizana na 5 teretnih samovoza u s. Sarvaš i Bijelo Brdo (12 i 15 km izt. j. izt. od Osijeka). Bližih podataka nema.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Gor. Kotara: 16. VIII. kod Hrv. Moravica⁵ (7 km s. z. od Vrbovskog) naišao je teretni vlak na minu.⁴ Strojovođa i ložač su poginuli, a drugi ložač je ranjen.

Podr. Ogulina: 15. VIII. prigodom čišćenja područja oko Dubrava (8 km s. izt. od Ogulina) poginulo je 7 partizana, dok vlastiti gubitci iznose: 4 ranjena.

Podr. Vel. Kladuše: Po odlazku naših četa sa područja Vel. Kladuše (18 km s. ist. od Slunja) partizani su ponovno zaposjeli ovo područje.⁷

Prigodom borbe kod s. Vaganac⁸ (15 km s. z. od Bihaća) (Dnevno izvješće br. 228) neprijatelj je imao 16 mrtvih.

Podr. Glina — Petrinja:

Noću 15/16. VIII. jake partizanske snage (navodno oko 1.000 — V. brigada) napale su posade u Topuskom i Topusko-kolodvor⁹ (3

* Dijelovi Diljskog NOP odreda. Vidi dok. br. 92 i 119.

⁶ Srpske Moravice

⁰ Minu vjerovatno postavili dijelovi Prvog odreda Grupe primorsko-goranskih NOP odreda. Vidi dok. br. 109.

¹ Na ovom području se nalazila Treća NOU brigada Šeste divizije. Vidi dok. br. 135.

⁶ Borbe je vodio Četvrti bataljon Prve NOU brigade Osme divizije. Vidi dok. br. 40, 62, 135 i 171.

⁹ Napad na ove posade izvršio Treći bataljon Treće NOU brigade Osme divizije. Vidi dok. br. 135, 139 i 178.

km s.Z. od Topuskog). Nakon borbe posada iz s. Topusko (3. sat XI. ustaške bojne) povukla se 16. VIII. u 04.00 sati u Glinu. Obkoljena posada Topusko-kolodvor oslobođena je pomoću upućenog pojačanja. Gubitci: 1 ustaša mrtav a 1 ranjen.

Noću 15/16. VIII. I. i II. Banijska part. brigada pod vodstvom pričuvnog pješačkog satnika Barbarića, zapovjednika 2. Petrinjske posadne sati, koji je prije 2 dana prešao partizana, napale su posadu (2. posadna sat iz Petrinje) u s. Hrastovica¹⁰ (5 km j.j. izt. od Petrinje). Posada je nakon kraće borbe od premoćnog neprijatelja savladana, a želj. postaja, obćina i pošta zapaljene. — Vlastiti gubitci: 120 domobrana nestalo, a izgubljeno je: 2 strojnica, 3 strojopuške i 120 pušaka. — Od posade u Hrastovici održalo se je 2 častnika i 70 domobrana. — Satnik Barbarić udaljio se bio od svoje sati sa 1 vodnikom pod izgovorom razvijanja. — 16. VIII. u 5 sati jedna njemačka bojna nakon što je slomila nepr. odpor ušla je u s. Hrastovicu. 3 njemačka vojnika su ranjena.

Kod s. Dodoši (10 km j. od Hrastovice) zapažena je jaka part. skupina sa 30 kola koja je uzpješno napadnuta od našeg zrakoplovstva.

16. VIII. između želj. postaje Blinjski Kut i Brđani (na pruzi Caprag — Sunja) part. su pucali na osobni vlak i ranili 1 putnika.

Podr. Knin — *Sinj:* 15. VIII. na području Knina ubijeno je 26 partizana, a zaplijenjena 1 strojnica, 5 strojopušaka te streljivo i razno tvorivo.

Noću 12/13. VIII. odbijen je manji part. napadaj na naš postav kod Sinja. — 14. VIII. javljena je pojačana ugroženost Sinja i da je moralno stanje kod posade slabo.

Podr. Ključa: Prema izvješću njemač. op. gen. u Hrvatskoj, koje potiče iz hrvatskih izvora, 15. VIII. krenula je navodno jaka part. skupina (10.000?) sa 7 engleskih častnika sa područja 20 km s.z.

¹⁰ Napad na ovo uporište izvršile Prva i Druga NO brigada Unske operativne grupe, ojačane sa dva bataljona Banijskog NOP odreda. Vidi dok. br. 65 i 178.

od Travnika preko Ključa u smjeru Knina. Ovo nije provjeroeno.

Zrakoplovstvo: 16. VIII. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadće.

ZA TOČNOST:
Pročelnik podhvatznog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

Glavar glavnog stožera
general (Prpić)
Prpić v. r.

(M. P.)¹¹

BR. 180

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 18 KOLOVOZA 1943 GOD. O DEJSTVIMA JEDINICA NOV I PO HRVATSKE SJEVERNO I JUŽNO OD SAVE I KUPE¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 230
(po podatcima primljenim 18. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: Noću 16/17. VIII. kod s. Krušljevac (10 km j. od Varaždina) odbijen je part. napadaj na 1 naš bunker.

U okolini s. Lober (27 km j.z. od Varaždina) zapažena je skupina od oko 100 partizana, oko rudnika ugljena Zajezda (20 km j.z. od Varaždina) skupina od oko 250 partizana, a kod s. Radoboj (4 km izt. od Krapine) 40 ne-naoružanih kažnjenika koje su partizani prigodom napadaja na Lepoglavu oslobođili.²

17. VIII. kod s. Lober part. su napali 1 razviđačku polusat od 50 njemačkih vojnika i 27 ustaša. Gubitci: 1 ustaški častnik i 2 Njemača nestali.

¹¹ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

¹ Dokumenat, umnožen na gešteteru, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod reg. br. 2/1, k. 28.

^a O zauzimanju Lepoglave i oslobođenju kažnjenika vidi tom V, knj. 17, dok. br. 31, 33, 83 i 86.

Podr. Zagreb — Dugo Selo:

Noću 16/17. VIII. u s. Markuševac (6.5. km s.s. izt. od Zagreba) part. su spalili občinske spise.

17. VIII. na gradskoj mitnici (u smjeru Zitnjakaa — 6 km j. iza. od Zagreba) 6 bandita napalo je puškama i samokresima 2 redarstvena stražara, pa nestala. Žrtava nije bilo.

17. VIII. između s. Soblinec i Popovec (5 i 3 km s. izt. od Sesveta) nekoliko partizana pripucalo je na njemački osobni samovoz i ranili 1 njemačkog častnika.

15. VIII. u s. Lupoglav (7 km izt. od Dugog Sela) part. su uhvatili 2 izaslanika Glavnog rav. za promičbu te ih zajedno sa samovozom, slikopisom i aparaturom odveli u smjeru s. Prečec (11 km j. izt. od Dugog Sela).

Podr. Koprivnice: 15. VIII. u s. Novi Grad (12 km j. izt. od Koprivnice) part. skupina nepoznate jačine³ ubila je 1 častnika i 1 motorciklistu.

Podr. Ivanić Grada: 14. VIII. na cesti: Ivanić Grad — Kloštar Ivanić (4 km s. od Ivanić Grada) part. su napali oruž. obhodnju. Nakon pritekle pomoći njemačke posade iz Ivanić Grada partizani su odbijeni. 1 ustaša i 1 legionar su poginuli, a 2 oružnika su ranjena.

Podr. Bjelovara: 14. VIII. kod s. Prgomelje (8 km z.j.z. od Bjelovara) part. su sakupljenim seljacima održali promičbeni govor.

Podr. Bilo Gore: Prema izkazu pučanstva, 16. VIII. prošla je kod s. Paulovac (12 km s. izt. od Bjelovara) jaka part. skupina⁴ (navodno oko 1800 ljudi?) u Bilo Goru.

Podr. Kutine: 17. VIII. prigodom čišćenja s. Sartovac (5 km s.s. izt. od Kutine) uhićeno je 15 sumnjivih osoba, a 1 je ubijena.

Podr. Daruvara: 17. VIII. kod s. Gaj (14 km z.s.z. od Pakrac) part.⁵ su napali i zapalili teretni samovoz sekcije za održavanje puta. 1 putnik je

³ Odnosi se na Prvi bataljon Šesnaeste NO brigade. Vidi dok. br. 69 i 86.

⁴ i " Riječ je o Dvanaestoj NOU brigadi. Vidi dok. br. 75.

⁶ Vidi dok. br. 119.

poginuo, 1 častnik ranjen, a 1 dočastnik i nekoliko putnika po partizanima odvedeni.

Na području s. Dišnik — Bršljanica (5 km s.z. i 7 km z. od Garešnice) zapožene su jače part. snage.⁶

*Podr. Nove
Gradiske:*

Noću 16/17. VIII. odbijen je part. napadaj na želj. postaju Medari-Dragalić⁷ (6 km z. od Nove Gradiske). 1 njemački vojnik je poginuo, a 1 je ranjen. — Istom prigodom partizani su na više mjesta minom oštetili želj. prugu.

17. VIII. na zapadnom izlazu s. Medari partizani su izvršili prepad na samovoz nje mačkog redarstva. 1 njemački častnik je ranjen, a 2 redarstvenika su poginula.

17. VIII. prigodom čišćenja s. Borovac (6 km s.z. od Okučana) uhićeno je 25 sumnjivih osoba.

O

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Slunj —

Partizanske snage sa područja Vel. Kladuše (18 km s. izt. od Slunja) pokreću se u južnom smjeru.⁸ Njihovi prednji dielovi zapoženi su na području 5 km s.z. od Cazina (18 km s.s. izt. od Bihaća).

Neprijatelj na području zapadno od crte Slunj — Bihać — Kulen Vakuf se i dalje pojačava te postaje aktivniji.

Na području oko Kulen Vakufa (33 km j. izt. od Bihaća) pojačana je part. djelatnost. — 16. VIII. na cesti sjev. izt. od Kulen Vakufa, part.⁹ su napali obskrbnu preselicu. Vlastiti gubitci: 7 mrtvih i 9 ranjenih, 40 konja je ubijeno, a 21 nestao.

Prema izkazu četnika na području 9 km j. izt. od Kulen Vakufa — Drvar nalaze se jake part. snage koje su navodno došle iz jugoiztočnog smjera.

⁷ Napad izvršio Posavski NOP odred sa jednim bataljonom Sedamnaeste NO brigade. Vidi dok. br. 119.

⁸ Vidi dok. br. 135.

⁹ Treći bataljon Treće NOU brigade Šeste divizije. Vidi dok. br. 73 i 135.

Podr. Sunje: 17. VIII. između želj. postaje Sunja i Majur (na pruzi Sunja — Kostajnica) naišao je vlak na minu. Stroj i 7 vagona je izkliznulo.

Zrakoplovstvo: 17. VIII. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće.

ZA TOČNOST:
Procelnik podhvatznog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

Glavar glavnog stožera
general (Prpić)
Prpić v. r.

(M. P.)¹⁰

BR. 181

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA DRUGOG SEKTORA OD
18 KOLOVOZA 1943 GOD. O DOGAĐAJIMA OKO SINJA I
O PRELASKU SATNIKA NA STRANU JEDINICA NOV¹

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: SUŠAKA	DAN: 18.8.43.	SAT I MINUT: 1100j BROJ: 47/112
PUTEM KRUGOVALNE POSTAJE ZAGREB 2	DAN: 18.8.43.	SAT I MINUT: 1115 BROJ: 1520

Prije svega!

ZA KOGA: OPEROD
SPOJ: . — . —

S A D R Z A J

Molim žurno obavijestiti Glavni stožer o slijedećem:
Poslednji događaji oko Sinja² znatno pokolebali mo-
ral kod časnika i momčadi.

¹⁰ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer do-
moranstva. Operativni odjel.

Prelaz biv. legionara satnika Patrlj Vladimira, zapovednika 10. sati III. bojne 15. pukovnije, na stranu partizana znatno je pokolebao duh i moral kod jedinica i stvorio nepodnošljivu atmosferu. Borbeni duh jako opao.

Sa ovakvim jedinicama Sinj se neće moći obraniti. Potreba je najžurnije sve naše jedinice u Sinju izmieniti.

II. ZASEK

Op. broj 305/tajno.

Brzjavka je u zakašnjenju, jer je bila krivo šifrirana, a budući da se nije dobio ponavljanje, studijskim putem je riešavana.

P 18/VIII D

BK. 182

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 19 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA LUDBREG, REMETINEC, BASTAJE I ĐULAVEC I O DEJSTVU USTAŠKODOMOBRANSKIH JEDINICA KOD LICKOG OSIKA I PEŠUŠICA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 231

(po podatcima primljenim 19. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Ivanšćica — Kalnik:

Prema viestima doušnika, XVI.(?) part. brigada² (jačine oko 500—600 ljudi) skuplja se na području: Vel. Poganac — Ivanec — D. Rijeka (11, 9 i 7 km j. od Ludbrega) i jako je djelatna na području Ludbrega.

U Ivanšćici nalazi se također jedna part. skupina jačine oko 300 ljudi.³ Ova skupina,

¹ Dokumenat, umnožen na gešteteru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 4/1—2, k. 28.

² Sesnaesta omladinska NO brigada je u to vrijeme bila u Bilo Gori. Vidi dok. br. 69, 70 i 86.

³ Dijelovi Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 145.

PRIMLJENA BRZOJAVKA			
PRIMLJENO OD: SUŠAKA	DAN: 18.8.43.	SAT I MINUT: 1100	BROJ: 47/112
PUTEM KRUGOVALNE POSTAJE ZAGREB	DAN: 18.8.43.	SAT I MINUT: 1115	BROJ: 1520
PRIJE SVEGA! SADRŽAJ ZA KOGA: OPEROD SPOM:			
<p>Molim šurno obaviestiti Glavni stožer o slijedećem: Poslednji dogadaji oko <u>SINJA</u> znatno pokolebali moral kod časnika i momčadi. Prelaz biv. legionara satnika PATRLJ VLADIMIRA zapovjednika 10. sati III. bojne 15. pukovnije na stranu partizana znatno je pokolebao duh i moral kod jedinica i stvorio <u>nepodnošljivu atmosferu</u>. Borben duh jako opao. Sa ovakvim jedinicama <u>SINJ</u> se neće moći obraniti. Potreba je najskupnije sve naše jedinice u <u>SINJU</u> ismjeniti.</p>			
<u>Op. broj 305/tajno.</u> II. ZASEK			
<p>BRZOJAVKA JE U ZAKAŠNJENJU, JER JE BILA KRIVO SIFRIRANA, A BUDUĆI DA SE NIJE DOBILA PONAVLJANJE, STUDIJSKIM PUTEM JE RIŠEWAНАA.</p>			
<u>ODGOVOR:</u> HRVOP i Zamek II: OPEROD Op.7946/taj.			
<i>B. Milić</i>			
PRIMIO BRZOJAVKU DANA 18.8. U SATI 1155 DESIFIRAO DANAS 8. U SATI 1310 PODPIS:			
OČEVIDNI BROJ BRZOJAVKE 215	PRIMLJENA: DAN 18. MJESEC 8. GOD. 43. SAT 13 MINUT 25	PODPIS I CIN ČASNika, KOJI JE BRZOJAVKU PRIMIO: PODPIS: CIN:	

razdieljena na manje skupine, pokreće se kroz čitavu Ivanšćicu i zapažena je posljednjih dana u s. Jasenje, Novi i Stari Golubovec, Loberu i Zajezdi (5.5 km s. izt., 7.5, 13.5, 14.5 i 25 km izt. od Krapine).

Noću 17/18. VIII. part. skupina nepoznate jačine napadala je Ludbreg,⁴ ali je bez vlastitih gubitaka odbijena. Oklopni vlak koji je iz Koprivnice upućen u Ludbreg naišao je kod želj. postaje Cukovec (4 km izt. od Ludbrega) na minu.⁵ 1 vagon je uništen, 1 častnik i 5 domobrana su poginuli, a 4 domobrana su ranjena. Oklopni vlak je u toku 18. VIII. uzposobljen za upotrebu.

Iste noći između Ludbrega i Martijanca (6 km z. od Ludbrega) part. su na 2 mjesta minirali želj. prugu.

Podr. Zagreb — Dugo Selo:

Noću 18/19. VIII. part. su zapalili želj. postaju Remetinec⁶ (5 km j.z. od Zagreba) i skladište Ljubićevog mlina (oko 1 km j. od Savskog Mosta). Straža jačine 25 domobrana izgleda da je zarobljena. Iz Zagreba je upućena pomoć. Bližih podataka još nema.

Noću 17/18. VIII. part. su napali želj. postaju Mraclin (na pruzi Zagreb — Sisak) i odveli 8 domobrana. •

19. VIII. između želj. postaje Prečec i Ivanić Grad (na pruzi Dugo Selo — Banova Jaruga) partizani su porušili 600 metara želj. pruge. Promet je prekinut.

Podr. Kutine: Noću 17/18. VIII. odbijen je partizanski prepad na Garešnicu.

Iste noći odbijen je bez vlastitih gubitaka part. prepad na duševnu bolnicu u Popovači.

18/VIII. između želj. postaje Ludina i Popovača (na pruzi Dugo Selo — Novska) nai-

⁴ Napad izvršila jedna četa Drugog bataljona Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 145.

⁵ Minu postavili dijelovi Prvog bataljona Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 145.

• Napad izvršio Prvi bataljon Trinaeste proleterske NOU brigade »Rade Končar«. Vidi dok. br. 76, 82, 90 i 183.

šao je talijanski transportni vlak na minu.⁷
Stroj i 4 kola su izkliznula.

Podr. Bilo Gore: 17. VIII. kod s. Zdelice (15 km s.s. izt. od Bjelovara) protjerana je skupina od oko 30 partizana. 3 partizana su poginula.

18. VIII. 1 km j. izt. od Šibenika (12 km s. od Grubišnog Polja) raspršena je manja part. skupina.

Podr. Daruvara: Noću 17/18. VIII. jake part. snage (dilelovi XII, XVI, XVII i Češke part. brigade⁸ te Daruvarskog odreda) napale su naše posade u s. Bastaji i Đulavec⁹ (9 i 18 km s. izt. od Daruvara). Selo Bastaji je od partizana zauzeto. Od posade 48 većinom naoružanih momaka probilo se u Daruvar, dok se za sudbinu ostale posade ne zna. Do sada poznati vlastiti gubitci iznose: 7 mrtvih, 10 teško i više lakše ranjenih, a 3 teretna samovoza su zapaljena. Posada u Đulavcu je još obkoljena. — 18.VIII. zrakoplovstvo (štuke) je uzpješno bombardiralo i napalo strojničkom vatrom part. snage oko Đulaveca. — Iz Našica — Daruvara i Grubišnog Polja upućene su čete radi oslobođenja posade u Đulavcu i uništenja neprijatelja.

Iste noći kod želj. postaje Bijela (8 km j. izt. od Daruvara) part. su porušili 140 m. želj. pruge,¹⁰ a između Daruvara i Đulaveca porušili su prugu na više mjesta.

Podr. Požege: Noću 17/18. VIII. istodobno kada je skupina od oko 30 partizana uznemiravala Požegu, oko 300 partizana napalo je Pleternicu¹¹ (10 km j. izt. od Požege) i na želj. postaji zapalili ložionicu i skladište, a u selu občinu, dok su poštu opljačkali. Napadaj na oruž. postaju je odbijen. Iz Požege upućeno njemačko pojačanje protjeralo je partizane. Između želj. po-

⁷ Minu postavio Diverzantski bataljon Drugog korpusa NOV i PO Hrvatske. Vidi dok. br. 117.

⁸ Riječ je o Čehoslovačkom bataljonu »Jan Žiška«, koji je tada dejstvovao u sastavu Jedanaeste NOU brigade.

• O napadu na ova uporišta vidi dok. br. 63, 64, 66, 69, 70, 183 i 185.

¹⁰ Prugu porušili dijelovi Dvanaeste NOU brigade. Vidi dok. br. 63, 64, 66, 69 i 70.

¹¹ Napad izvršili dijelovi Dvadeset prve NOU brigade. Vidi dok br. 119.

staje Blacko — Jakšić i Pleternica (na pruzi Požega — Pleternica) naišao je pomoćni vlak iz Požege na minu. Stroj i 2 štitna kola su izkliznula. Na pruzi između Pleternice i Caglina (na pruzi Pleternica — Našice) odstranjena je jedna mina, a kod želj. postaje Ratkovica (8 km j. j.z. od Pleternice) porušena je želj. pruga u dužini od 150 metara kao i jedan most. Neprijateljski gubitci: 5 mrtvih, dok vlastiti gubitci još nisu točno ustanovljeni.

Podr. Broda:

17. VIII. bojna podpukovnika Rolfa (Stoc-kerau) je prokrstarila područje oko s. Hrkanovci (18 km s. izt. od Broda) i nastavlja čišćenje prema s. Paučje i visu Živčane (15 i 10 km j. j.izt. od Našica).

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Karlovca:

Noću 17/18. VIII. između Generalskog Stola i G. Dubrava (na pruzi Karlovac — Ogulin) partizani su minom porušili jedan podvožnjak. Prekid prometa trajaće 1—2 dana.

Podr. Gospića:

18. VIII. odpočeo je poduhvat naših četa prema Ličkom Osiku i Perušiću¹² (6 km s.s. izt. i 11 km s. od Gospića). Bližih podataka nema.

Podr. Knin — Sinj:

16. VIII. talijansko zrakoplovstvo napalo je partizane na području Knina, Vrlike (20 km j. izt. od Knina) i Sinja.

17. VIII. bombardirana su sela Udovičić i Trilj (10 i 12 km j. izt. od Sinja).

16. VIII. prekinut je želj. promet između Sinja i Splita.

Podr. Glina — Petrinja:

Prema još neprovjerenim viestima na području s. Mokrica (6 km z. Petrinje), Glinska Poljana — Luščani — Čuntić (10 km z. j.z., 12 km j. z. i 8 km j. od Petrinje) prikupljaju se jače partizanske skupine sa navodnom namjerom napasti Petrinju.¹³

Na području oko Topuskog nalazi se navodno skupina od oko 1000 partizana,¹⁴ a u s.

¹² O ovoj akciji vidi dok. br. 74 i 135.

¹³ i ¹⁴ Vidi dok. br. 135.

Gređani i Skela (7 i 5 km z. j.z. od Gline) partizanske skupine svaka jačine od oko 100 ljudi.

ZA TOČNOST:
Pročelnik podhvatanog odjela
general (Dragojlov)

Dragojlov

(M. P.)¹⁵

Glavar glavnog stožera
general (Prpić)
Prpić v. r.

BR. 183

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 20 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA HROMEC, REMETINEC, ĐULAVEC, PLETERNICU, GLINU I PREKOPU I O DEJSTVU USTAŠKO-DOMOBRANSKIH JEDINICA PREMA LIČKOM OSIKU I PERUSICU¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 232

(po podatcima primljenim 20.VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: Noću 18/19. VIII. skupina od navodno 200—300 partizana napala je u s. Hromec² (9 km s.z. od Krapine) jednu sat 1. dorab puka. 2 časnika i 73 domobrana su zarobljeni. Ista skupina zapalila je 19. VIII. u s. Đurmanec (5 km s.z. od Krapine) občinsku pismaru. — Partizani su se povukli u smjeru G. Jesenje (6 km s. od Krapine).

Podr. Zagreba: O partizanskom napadaju noću 18/19.VIII. na želj. postaju Remetinec³ (4 km j.z. od Zagreba) i Ljubića mlin (skladište I. zbornog ob-

" Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

¹ Dokumenat, umnožen na gešteteru, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod reg. br. 4/1—1, k. 28.

* U našem dokumentu se navodi da je Udarni bataljon Kalničkog NOP odreda napao uporište Lupinjak, koje se nalazi u neposrednoj blizini s. Hroimec. Vidi dok. br. 145.

² Vidi dok. br. 76, 82, 90 i 182.

skrbnog skladišta) kod Sv. Klare (5 km j. od Zagreba) saznao se ovo:

Noću 18/19. VIII. part. skupina nepoznate jačine napala je želj. postaju Remetinec. Straža jačine 7 domobrana želj. straž. bojne povukla se iz betonskog bunkera pokraj postaje bez otpora. Partizani su zapalili želj. postaju.

Iste noći part. su napali stražu jačine 25 domobrana kod Ljubić mlinu (skladište I. zbornog obskrbnog skladišta) kod Sv. Klare. Nakon kratke borbe partizani su zarobili 18 domobrana dok ih se 7 spasilo. Partizani su pokušali zapaliti skladište, ali im to i nije u podpuni uspjelo i šteta je neznatna.

Noću 18/19. VIII. između Sv. Klare i Vel. Gorice (na pruzi Zagreb — Sisak) part. su u maloj mjeri oštetili želj. prugu.

19. VIII. u s. Borče (5 km s.z. od Zagreba) part. su zarobili redarstvenu izvidnicu sa samovozom.

Podr. Križevaca: 19. VIII. u šumi Novakuša (12 km j. od Križevaca) jaka part. skupina⁴ napala je nje mačku motoriziranu redarstvenu bojnu. Vlastiti gubitci: 6 mrtvih i 26 ranjenih.

Podr. Daruvara: 19. VIII. naše 2 bojne koje su bile upućene za oslobođenje Bastaja i Đulaveca⁵ (9 i 18 km s.izt. od Daruvara) dostigle su bez vlastitih gubitaka, a uz slab neprijateljski odpor Đulavec. Posada iz Đulaveca koja se je ranije bila povukla u Suhopolje (9 km izt. j. izt. od Virovitice) ušla je ovom prigodom ponovno u Đulavec. Partizani su se povukli u južnom i sjeverozapadnom smjeru. — Od posade Bastaji spašeno je 111 domobrana sa 3 strojopuške i 90 pušaka. Od ovih 1 častnik i 13 domobrana su ranjeni.

19. VIII. kod s. Turkovača (6 km z. s. z. do Pakracca) partizani su odveli 13 ljudi sa 11 pari konja i kola, vlastništvo drž. konjogojskva u Lipiku.

⁴ Vjerovatno dijelovi Kalničkog NOP odreda. Na ovom području drugih naših snaga tada nije bilo.

⁵ Vidi dok. br. 63, 64, 66, 69, 70, 75, 182 i 185.

Podr. Požege: Prigodom part. napadaja na Pleternicu" (10 km izt. j. izt. od Požege) (Dnevno izvješće br. 231) vlastiti gubitci iznose: 1 častnik i 7 domobrana nestali, a 2 domobrana su ranjena. Partizanski gubitci: 5 mrtvih.

Podr. Nove Gradiške: 19. VIII. na cesti: Nova Gradiška — Baćin Dol (6 km s.z. izt. od Nove Gradiške) part. su porušili 1 most.⁷

Podr. Đakova: Noću 17/18. VIII. u s. Đurđanci (7 km izt. j. izt. od Đakova) part. su zapalili 4 vršalice. 2 oružnika i 1 domobran su nestali.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Senja: 18. VIII. talijanske čete su napustile Žutu Lokvu i Melnice (12 i 9 km izt. od Senja) te se povukle u Vratnik (6 km izt. od Senja).

Podr. Gospića: U nastavku podhvata⁸ prema Ličkom Osiku i Perušiću (10 km s. s. izt. i 11 km s. od Gospića) naše čete su dostigle 18. VIII. crtu: Marina Glava (775) — Grabovača (772) (2 km j. izt. i 3 km z. j. z. od Perušića), koje točke neprijatelj⁹ još uporno drži. Neprijateljski gubitci: 25 mrtvih, a vlastiti: 3 mrtva i 1 ranjen. Plien: 3 strojopuške i 17 pušaka.

Podr. Gline: Noću 18/19. VIII. odbijen je part. napadaj na južni dio Gline.¹⁰ Ovom prigodom jugoiztočno od Gline zarobljena je naša straža jačine 15 domobrana i izgubljena 1 strojopuška i 14 pušaka.

Iste noći u s. Prekopa (4 km s. izt. od Gline) partizani su zapalili nekoliko kuća i uništili most na cesti: Glina — Petrinja (kod Prokope).¹¹

19. VIII. kod s. Majske Poljane (3 km izt. od Gline) part. su napali našu razviđačku sat.^{1*} Pomoću upućenog pojačanja sat se uspjela povući u Glinu. 2 domobrana su poginula, 1 je ranjen, a 4 su nestala.

¹ O ovom napadu vidi dok. br. 119 i 182.

⁷ Most srušili dijelovi Požeškog NOP odreda. Vidi dok. br. 119.

⁸ Vidi dok. br. 74, 135 i 182.

^{*} Dijelovi Prve NOU brigade Šeste divizije. Vidi dok. br. 74 i 135.

^{10, 11} i " O napadu na ova uporišta vidi dok. br. 71, 80, 135 i 189.

19. VIII. kod s. Gora (12 km s. izt. od Gline (protjerana je zasjeda od 150 partizana. 1 domobran je ranjen.

Točno ustanovljeni vlastiti gubitci u oružju prigodom part. napadaja noću 15/16. VIII. na našu posadu u Hrastovici¹³ (5 km j.j. izt. od Petrinje) (Dnevno izvješće br. 229) iznose: 4 težke strojnica, 4 strojopuške, 3 strojosamokresa, 125 pušaka, 87.000 puščanih naboja i 180 ručnih granata.

Podr. Splita: 17. VIII. kod želj. postaje Kaštel Stari (10 km s.z. od Splita) part. su minom oštetili želj. prugu. Kvar je istog dana popravljen.

Zrakoplovstvo: 19. VIII. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće.

ZA TOČNOST:
Pročelnik podhvatznog odjela
general (Dragojlov)

Dragojlov

Glavar glavnog stožera
general (Prpić)
° Prpić v. r.

(M. P.)¹⁴

¹³ Vidi dok. br. 65, 178 i 179.

¹⁴ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

**IZVJEŠTAJ USTAŠKO-DOMOBRANSKOG VOJNOG POVJERENIŠTVA OD 20 KOLOVOZA 1943 GOD. O OTKAZIVANJU
IZVRŠENJA ZAPOVIJESTI ZA PRESELJENJE OD STRANE
JEDNE BOJNE IZ ZADVARJA¹**

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: SUŠAKA	DAN: 20.8.43.	SAT I MINUT: 1920	BROJ: 80
PUTEM KRUGOVALNE POSTAJE ZAGREB 2	DAN: 20.8.43.	SAT I MINUT: 2015	BROJ: 1848

S A D R Ž A J

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL
SPOJ: . — . —

Bojna iz **Zadvarja** otkazala izvršenje zapovjedi za preseljenje u **Omiš**.
II. Armata traži neizostavno izvršenje zapovjedi.
Izdao sam zapovjed drugom i trećem sektoru da utiču kod puk. Šimića, da se ovo izvrši.
O posljedku će se izvestiti.

Broj 5329/tajno

HRVOPO

P 21/VIII D

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 21 KOLOVOZA 1943 GOD. O POKRETIMA JEDINICA DESETE I DVANAESTE NO DIVIZIJE POSLIJE NAPADA NA BASTAJE I ĐULAVEC I O DEJSTVU USTAŠKO-DOMOBRANSKIH JEDINICA PREMA PERU-

S1CU¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 233
(po podatcima primljenim 21. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: 20. VIII. prigodom manjeg podhvata čišćenja područja: Zajezda — Lober — Radoboj (25, 15 i 4 km izt. od Krapine) na kome su bile javljene part. skupine, nije se naišlo na parti-zane.

20. VIII. u okolini Vel. Trgovišta (5 km j.z. od Zaboka) zapažena je manja part. skupina.

Noću 19/20. VIII. na želj. postaji Luka (na pruzi Zagreb — Vel. Trgovište) part. su razbili namještaj i b.b. uređaj.

Podr. Sv. Ivan Zelina:

20. VIII. kod s. Zerjavinec (12 km j. z. od Sv. Ivan Zelina) part. su napali autobus. 2 ustaše su poginuli, a 1 ustaša i 3 putnika su ranjeni, dok je autobus zapaljen. Ustaše iz Sv. Ivan Zelina uhvatili su 2 partizana.

Podr. Siska:

19. VIII. kod s. Greda (8 km z.s.z. od Siska) raspršena je manja partizanska skupina.

Noću 19/20. VIII. odbijeni su manji part. prepadi na posadu s. Ljubljаницa (8 km s. od Siska).

Podr. Bjelovara:

20. VIII. kod s. Paljevina (8 km j. od Bjelovara) part. su iz zasjede napali 3 teretna sa-movoza Zempra koji su bili osigurani sa 1 dočastnikom i 25 domobrana. Pomoću upućenog pojačanja samovozi su oslobođeni, a partizani raspršeni. Vlastiti gubitci: 1 mrtav i 3 ranjena, a neprijateljski: 3 mrtva.

Podr. Daruvara: Od part. snaga koje su napadale Bastaje i Đulavec² (9 i 18 km s. izt. od Daruvara) povukli su se³ i to: Daruvarski odred i XVII. part. brigada na područje Borki (8 km izt. j. izt. od Daruvara), XII., XVI. i XVIII. part. brigada na područje: Đakovac — Jasenaš — Dapčevica — Gakovo (7 — 18 km izt. i sjever. izt. od Grubišnog Polja). Skupina od oko 200 partizana prebacila se noću 19/20. VIII. između Vel. Zdenci i Pavlovca (12 i 17 km s.z. od Daruvara) iz Bilo Gore u Moslavinu i tom prigodom iz Vel. Zdenaca odvela 7 mladića. — Gubitci posade Đulavec iznose: 2 ranjena, a posade Bastaji: 20 mrtvih i 13 ranjenih (među njima 1 častnik). Neprijateljski gubitci kod Bastaja iznose: 35 mrtvih⁴ i mnogo ranjenih.

20. VIII. kod s. Vrijeska (6 km s. izt. od Daruvara) part. su izvršili vatreni prepad na naše čete koje su se vraćale iz Đulaveca u Daruvar, 3 domobrana su ranjena.

Noću 19/20. VIII. pokušali su part. prepad na Pakrac, ali su topničkom vatrom protjerani.

Prema izkazu pučanstva, jače part. snage prikupljaju se u šumama oko s. Kozarica i Novog Grabovca (oko 9 km j. izt. od Banove Jaruge). Između s. Lipovljani i Krivaj (7 i 5 km j. izt. od Banove Jaruge) partizani su uništili 1 motor kotač sa prikolicom,⁵ a upravljača i pratioča zarobili.

Podr. Okučana: 15. VIII. iz s. Vrbovljani (3 km j. z. od Okučana) partizani su odveli sve mlađe muškarce.

Podr. Papuk — Požega:

Na području Papuk pl. i u Požeškoj kotlini zapaža se ponovno djelatnost partizanskih bandi.

^a Vidi dok. br. 63, 64, 66, 69, 70, 75, 182 i 183.

³ O povlačenju vidi dok. br. 70 i 75.

⁴ O gubicima vidi dok. br. 69.

⁵ Napad na motocikl izvršili dijelovi Posavskog NOP odreda. Vidi dok. br. 119.

Noću 11/12. VIII. iz s. Seoci (3 km j. od Požege) partizani su odveli 30 muškaraca u dobi od 18—50 godina.

Podr. Našica: 19. VIII. na želj. postaji Prandanovci (18 km s. izt. od Našica) partizani⁶ su napali osobni vlak. Prisebnošću strojovođe koji je bio ranjen vlak je prošao. U vlaku su 4 putnika ranjena.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Gospića: U nastavku podhvata prema Perušiću⁷ (11 km s. od Gospića) naše čete su zauzele 19. VIII. u 12 sati nakon topničke pripreme vis Marinu Glavu (2 km j. izt. od Perušića), a istog dana u 14 sati ušle u Perušić. — U Perušiću se uzpostavljaju naše vlasti. Vlastiti gubitci: 1 ranjen, a neprijateljski: 5 mrtvih. Plien: 1 strojopuška i 5 pušaka.

Podr. Sinja: 18. VIII. oko Sinja partizani su uznemiravali posadu naših bunkera.

Zrakoplovstvo: 20. VIII. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće.

Osobitosti: Prema izvješću zapovj. 4. lovačkog združga, u planini Lisina (21 km izt. od Prijedora) nalazi se jedna banda jačine oko 200 ljudi koja ne nosi petokraku zvezdu, već se naziva engleskom pomoćnom trupom. — Jedna druga banda (navodno jačine oko 900 ljudi) nalazi se oko visa Divan (382—21 km izt. od Banja Luke). U borbi sa četnicima ova banda je popustila i povukla se.

Bivši partizan Huška Miljković (koji se nedavno predao našim vlastima) 12. VIII. na r. Glinici (19 km j.z. od Gline) kao vodič jedne naše bojne zaveo je oko 200 domobrana (pretežno muslimana) i zajedno sa ovim prešao partizanima.

Noću 18/19. VIII. iz 384. hrvatske puškovnije pobjegao je 1 dočastnik i 35 momaka

⁶ Jedinice Diljskog NOP odreda. Vidi dok. br. 92 i 119.
⁷ Vidi dok. br. 74, 135, 182 i 183.

sa 2 stroj opuške, 5 stroj osamokresa i 1 lakim bacačem.

GLAVAR GLAVNOG STOŽERA
general (Prpić)
Prpić v. r.

(M. P.)⁸

ZA TOČNOST:
Pročelnik podhvatanog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

BR. 186

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 22 KOLOVOZA 1943 GOD. O DEJSTVIMA JEDINICA NOV I PO HRVATSKE SJEVERNO OD SAVE I KUPE I O ZAVRŠETKU DEJSTAVA USTAŠKO-DOMOBRANSKIH JEDINICA PREMA LIČKOM OSIKU I PERUŠICU¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 234
(po podatcima primljenim 22. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagreba: Noću 21/22. VIII. oko 4 sata manja skupina partizana napala je krugovalnu postaju kod s. Bundek (2 km j. izt. od Savskog Mosta). Straža kod krugovalne postaje odbila je napad. Upućeno pojačanje nije više naišlo na napadače.

Podr. Zagorja: 20. VIII. zapažena je u pokretu part. skupina² od oko 200 ljudi kod s. Paka u smjeru s. Japače Polje — Podrute (5 km j.z. i 4 i 6 km z. od Novog Marofa). Jedna druga skupina nepoznate jačine ostala je u s. Paka.

Na području s. D. Rijeka — Vel. Poganac (7 i 11 km j. od Ludbrega) nalazi se navodno

¹ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

² Dokumenat, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod reg. br. 6/1, k. 28.

* Odnosi se na dijelove Kalničkog NOP odreda.

skupina od oko 400 partizana³ koja očekuje pojačanje iz Slavonije sa namjerom napadaju na Ludbreg.

Podr. Zumberka: Noću 18/19. VIII. kod s. Plešivica (6 km s. od Jastrebarskog) skupina od oko 200 partizana naišla je na ustašku zasjedu. Neprijatelj je imao neustanovljeni broj mrtvih i ranjenih.

Podr. Virovitica — Osijek:

Noću 13/14. VIII. partizani su odveli 27 osoba (muškaraca i žena) iz s. Špišić Bukovice (6 km s.z. od Virovitice), a noću 15/16. VIII. iz s. Habjanovaca (12 km j. od Valpova) 17 mlađica.

Podr. Našica: 14. VIII. odvedeno je po partizanima iz kotara Našičkog 12 mlađica iz s. Koška (13 km s. izt. od Našica), koji su se imali javiti radi novačenja. 8 su pobegli i vratili se svojim kućama.

15. VIII. dogodio se isti slučaj u s. Feričanci (10 km s.z. od Našica) gdje su partizani odveli 45 mlađica rođenih 1924 i 1925 godine, za čiju sudbinu se ne zna.

Podr. Daruvara: Razviđanjem 2 sati iz Daruvara u smjeru: Vranjevina (4 km izt. od Daruvara) — Dobra Kuća (7 km s. izt. od Daruvara) — Vukovje (5 km s. izt. od Daruvara) — Daruvar raspršena je grupa partizana kod Dobre Kuće i zaplijenjeno: 2 puške, nešto streljiva i opreme bez vlastitih gubitaka. Gubitci neprijatelja nepoznati.

Posada s. Bastaji pronašla je 1 bacač, 2 strojopuške, nekoliko pušaka i pričuvnih die-lova težkih strojnica zakopanih prigodom probijanja iz s. Bastaji prema Daruvaru (Dnevno izvješće br. 231).

B) JU2NO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Gospić — Perušić:

Uz odpor neprijatelja⁴ vršeno je razviđanje prema Konjskom Brdu (3 km s. izt. od Perušića) bez vlastitih gubitaka. Neprijatelj se

³ Kalnički NOP odred

⁴ Otpor pružali dijelovi Prve NOU brigade Šeste divizije. Vidi dok. br. 74 i 135.

povukao i ostavio 12 mrtvih. Plien: 3 puške, 30 granata za bacač, 3 kotla, 7 bombi, 6 gunjeva i 5 konja.

Podhvati za oslobođenje Ličkog Osika i Perušića uzpješno je završen.⁵

Podr. Sinja:

18. VIII. partizani su težkim bacačima tukli s. Neorić (10 km z. od Sinja), a 19. VIII. u 5 sati obkolili ovo selo.

Noću 20/21. VIII. palo je Zadvarje u ruke partizana. Podrobnosti nisu poznate. (Izvješće pukovnika Simića).

Zrakoplovstvo:

21. VIII. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće i obskrbu posade Gospic i Koprivnica tvorivom.

Noću 18/19. VIII. pobegla su 2 dočastnika i 2 domobrana iz 10. sati III. bojne 5. gorske pukovnije koji su navodno namjeravali prići u SS postrojbe.

Željeznički promet Sinj — Split nesiguran i otežan radi čestih prekida pruge od partizana.

Zapovjednik SS divizije u Mostaru pismeno naložio izpražnjenje zapadnog logora do 25. VIII., a stožer 6. divizije ima izprazniti »Konak« i napustiti Mostar do 31. VIII. Dovzvolio je da u Mostaru ostane samo popunidbeno zapovjedništvo i bolnice.

20. VIII. na streljani kod Broda prigodom bojnog gađanja uslijed raspršnuća granate u cievi lakog bacača — smrtno je ranjen zapovjednik bojne nadsatnik Agićić, a 1 zastavnik, 1 dočastnik i 2 domobrana su težko ranjeni.

Noću 21/22. VIII. u 2.15 sati prema zvuku ustanovljeno je nekoliko neprijateljskih zrakoplova nad širim područjem Zagreba — na srednjoj visini — u smjeru zapada.

ZA TOČNOST:

Pročelnik podhvativnog odjela

general (Dragojlov)

Dragojlov

(M. P.)⁶

Glavar glavnog stožera

general (Prpić)

prpić v. r.

⁵ O ovoj akciji vidi dok. br. 74, 135, 182, 183 i 185.

⁶ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

**IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 22 KOLOVOZA 1943 GOD.
O DEJSTVIMA NA OTOKU BRACU I O STRIJELJANJU
TALACA NA OTOKU VISU¹**

18 J _
8
Telegram V. P. 10, 22 kolovoza 1943 u 1.35 č.

OD TAKTIČKE KOMANDE XVIII ARMIJ. KORPUSA

KOMANDI II ARMije — Operativ, odjelj.

KOMANDI V ARMij. KORPUSA

XVIII „

KOMANDA II ARMije
Operativno odjeljenje

Br. 11463/op.

Br. 14194
Stiglo 22 kolovoza 1943.

IZVJEŠTAJ U 18 ČASOVA DANA 21 KOLOVOZA 1943

Aktivnost ustanika: Primijećeno je u Zrmanji Vrelu (Knin RD-DT) oko 2.000 ljudi u očekivanju da budu naoružani.

Sektor »Bergamo«: Dana 19 o.m., prilikom akcije iznenađenja na naselje i zonu Bol (Omiš VH-AR), naša jedinica sukobila se sa ustaničkom patrolom, kojoj je zadala ove gubitke: provjereno 8 mrtvih; zaplijenjene 4 puške i (?) ručne bombe.

Utvrđeno je da su ustanici prigodom napada na garnizon Bol 5 o.m. imali 6 mrtvih.

Istoga dana, prilikom pretraživanja mjesta Hvar (Omiš UH-AN), naša patrola je iznenadila dva partizana, koji su uspjeli da pobegnu ostavivši 2 puške.

Jučer 20 o.m., nakon što je protekao utvrđeni rok za povratak oružja odnesenog od ustanika na Br. Culmine, bilo je strijeljano na Visu 20 talaca. U toku su represalije avionima na mjesta u unutrašnjosti ostrva gdje su primijećene grupe ustanika.

Noću uoči 21 o.m. vatrica uznemiravanja na položaje odbranbenog pojasa Makarske bila je učutkana brzom reakcijom naše posade.

Sektor »Zara«: Izviđačka aktivnost i zasjede.

Dana 19 o.m. vatrica artiljerije iz Knina na zonu Marica Glavica (Knin SR-DN).

Vazdušna aktivnost: Bombardovano je naselje i zona Zrmanja Vrelo (Knin RD-DT); izviđanje i održavanje veze Obrovac (Novigrad ON-DV) — Knin i zadarska ostrva; bombardovanje i tučenje malim bombama u zoni kota 192 — o. Vis (SP-AD), Smokovo (SR-AD), Podhumlje (SI-AB), Podselje (SN-AD) i Duboka (SL-AB). — Vedro, more mirno.

General SPIGO
22002108

Prep.

- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 1 Operativ, odjelj.
- 1 Informat. „
- 1 Kom. kr. karab.
- 1 Odjelenju za telekomunikacije

**IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 22 KOLOVOZA 1943 GOD.
O NAPADU BIOKOVSKOG NOP ODREDA NA ZADVARJE
1 O DEJSTVU TALIJANSKIH JEDINICA U ZONI IZMEĐU
KNINA, DRNIŠA I VRLIKE¹**

18 I

8

Telegram V.P. 10, 22 kolovoza 1943 u 23.25 č.

OD KOMANDE

XVIII ARMIJ. KORPUSA

KOMANDI II ARMIJE — Operativ, odjelj.

i, radi znanja,

KOMANDI V i VI ARMIJ. KORPUSA

KOMANDA II ARMIJE
Operativno odjeljenje

Br. 11522/op.

Br. 14264
Stiglo 23 kolovoza 1943

IZVJEŠTAJ U 18 ČASOVA DANA 22 KOLOVOZA 1943

Aktivnost ustanika: Izgleda da su zorom 21 o.m. jake ustaničke snage sa mnogobrojnim automat, oružjem i minobacačima napale i savladale hrvatski garnizon Zadvarje² (Makarska ZI-BF) nakon više časova borbe.

Noću uoči 22 o.m. prekinuta je željez. pruga između Labina (Šibenik SR-BS) i Primorskog Dolca (SL-BZ). U toku je uspostava i uklanjanje mine koja nije eksplodirala.

Sektor »Bergamo«: Dana 21 o.m. jedinice ganizona Podgora (Makarska ZV-AR) izvršile su nasilno izviđanje prema Drašnicama (XI-AP) naišavši na jako protudejstvo partizana,³ što ih je prisililo da se povuku. Noću uoči 22 o.m. puščana vatра, u cilju uznenemiravanja, protiv naših položaja na otpornoj tački Obrovac (Split VK-CF).

Sektor »Zara«: Noću uoči 20 o.m. započeta je akcija čišćenja na ostrvu Dugi Otok. Ubijen je jedan partizan, porušen usta-

¹ Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

* Napad na ovo uporište izvršili dijelovi Biokovskog NOP odreda sa dijelovima Mosorske leteće čete. Vidi dok. br. 104.

² Odnosi se na dijelove Biokovskog NOP odreda.

nički logor, zaplijenjeno nekoliko ručnih bombi, municija i zapaljena je u zoni Lika (Dugi Otok XI-DE) šuma koja je sklonište partizana.

U zoru započeta je akcija čišćenja u zoni, između Knina, Drniša i Vrlike (Split TR-CU).⁴

Vazdušna aktivnost: Sadejstvujući i pomažući jedinicama koje operišu u zoni Knin, Drniš, Vrlika, bombardovane su, tučene malim bombama i mitraljirane padine sjeverno od Kozjaka (Šibenik TI-TL-DE-CZ), gdje je, uslijed jakog protivavionskog dejstva, uočena grupa od 250 ustanika u pokretu prema Polači (TL-DE); šumovita zona Gaj (SP-CZ), naselje Vrlika, gdje je primijećen sumnjiv pokret, i okolna zona, gdje je tučena malim bombama kolona komore u pokretu prema G. Maovicama (Drvar TN-TP-CU-CS).

Izviđanje nad Zadvarjem (Makarska ZI-BF) i bombardovanje mjesta u unutrašnjosti ostrva Vis.

Ukupno je izvršeno 6 izviđanja i 9 bombardovanja, tučenja malim bombama i mitraljiranja.

Vedro, more mirno.

General SPIGO 18002208

Prep.

- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 2 Operativ, odjelj.
- 1 Informat. " ,
- 1 Kr. karab.
- 1 Odjeljenju za telekomunikacije

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 23 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA KUPCINU, GLINU I ZADVARJE¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 235
(po podatcima primljenim 23. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: 22. VIII. u s. Kraljevec (9 km z. od Vel. Trgovišta) partizani su razoružali 7 rizničkih stražara.

Noću 21/22. VIII. u s. Prigorje (6 km z. s. z. od Krapine) zapažena je skupina od oko 150 partizana.²

Podr. Pisarovine: Noću 21/22. VIII. oko 500 partizana (II. 1 III. bojna XIII. part. brigade i novoformirani Savski odred) napalo je posadu u s. Kupčina³ (5 km j. z. od Pisarovine). Brzom intervencijom naše posade iz Lasinje, Rečice i Šišljadića (6 km j. te 17 i 10 km j. z. od Pisarovine) partizani su razbijeni i protjerani.⁴ — 22. VIII. u s. Bratina (5 km s. z. od Pisarovine) sukobili su se naši odjeli koji su iz Zdenčine i Kupinca upućeni u pomoć ugroženoj Pisarovini sa partizanima. Ukupni neprijateljski gubitci⁵ iznose: 21 mrtav (prebrojano) i 10 zarobljenih. Plieni: 2 strojopuške i 17 pušaka. Vlastiti gubitci: 6 mrtvih. — 22. VIII. oko 23 sata red je svuda uzpostavljen i stanje se smirilo.

Prema dobijenoj zapoviedi noću 22/23. VIII. povučena je naša posada iz Lasinje u Jamničku Kiselicu (4 km j. od Pisarovine). U

¹ Dokumenat, umnožen na gešteteru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 7/1, k. 28.

² Odnosi se na dijelove Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 145.

³ Napad na ovo uporište vršili Treći proleterski bataljon Trinaeste proleterske NOU brigade »Rade Končar« i Prvi bataljon Turopoljsko-posavskog NOP odreda, a obezbjedenje napada je vršio Prvi bataljon Trinaeste proleterske brigade. Vidi dok. br. 107 i 116.

⁴ Netačno. Vidi dok. br. 107.

⁵ O gubicima vidi dok. br. 107.

borbama kod s. Bratina učestvovala je 1 talijanska sat.⁶

Podr. Križevaca: Noću 21/22. VIII. u blizini želj. postaje Poljana (6 km j. od Križevaca) partizani su porušili želj. prugu u dužini od 50 metara, a stražu jačine 9 domobrana želj. osiguranja kod mosta 1 km izt. od Poljane zarobili.

Podr. Siska: Prema izkazu seljaka 21. VIII. kod s. Dužice (11 km s.z. od Siska) oko 15 partizana napalo je 1 teretni samovoz. Samovoz su partizani odvezli u nepoznatom smjeru.

Podr. Popovače: 23. VIII. kod želj. postaje Novoselec-Križ (na pruzi Dugo Selo — Banova Jaruga) naišao je putnički vlak na minu. Lokomotiva i 4 vagona su uništeni. Ima neutvrđen broj mrtvih i ranjenih.

Podr. Daruvara: Noću 19/20. VIII. iz Poljane (Pakračka Poljana) (8 km izt. od Banove Jaruge) partizani su odvezli 2 vršalice.

Jake partizanske snage⁷ (navodno oko 2000 ljudi) (XVI. part. brigada i dijelovi drugih part. brigada) krenule su navodno noću 21/22. VIII. u dvije kolone i to jedna preko s. Vrijeska, a druga preko s. Koreničani (6 i 12 km s. izt. od Daruvara) iz Bilo Gore u Papuk pl. Ove snage zadržale su se 22. VIII. u dolini potoka Toplica i na Crnom. Vrhu (6 i 16 km izt. od Daruvara). Jače part. snage⁸ nalaze se još na području: Đakovac — Jasenaš — D. Cepidlake — Lisičine — Kuzma (8 km s. z., 6 km s., 3 km s. z., 5 km izt. j. izt. i 5 km j. izt. od Đulaveca).

Prema izkazu povjerenika kod s. Koreničani partizani su porušili želj. prugu⁹ u dužini od 3 km, a između Vrijeske i Bastaja (9 km s. izt. od Daruvara) porušena je pruga u manjoj mjeri na 3 mjesta.

Prigodom razviđanja iz Daruvara u smjeru Bastaja došlo je kod s. Vrijeska do vatrenog okršaja sa jačom part. skupinom.

Prigodom čišćenja područja: Okučani — Lipik — Banova Jaruga, kod s. Subocka (4 km

⁶ Vidi dok. br. 107.

⁷ i ⁸ Snage Dvanaest^a divizije. Vidi dok. ±r. 140.

⁹ Prugu porušili dijelovi Šesnaeste omladinske brigade »Joža Vlahović«. Vidi dok. br. 140.

J. z. od Lipika) raspršena je skupina od oko 80 partizana. 3 partizana su poginula, dok vlastitih gubitaka nije bilo.

Noću 21/22. VIII. kod s. Kukunjevac (6 km s. z. od Lipika) zarobljena je 1 partizanka i 3 partizana, a zaplijenjena 1 puška.

Podr. Našica:

Prema četnom izvješću jedna nova part. brigada iz Bosne¹⁰ prikuplja se na području s. Granice (10 km j. od Našica), a druge part. skupine oko s. Pauče, Podgorje i Ceremošnjača (15 km j. j. izt., 11 km j. izt. i 5 km j. j. z. Našica). Izgleda da namjeravaju napasti Našice.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Glina — Petrinja:

Noću 21/22. VIII. odbijen je bez vlastitih gubitaka manji part. napadaj na Glinu.¹¹

Iste noći prigodom izlaska iz Gline partizani su napali 2 naša razviđačka voda. Jedan domobran je ranjen.

22. VIII. 2 km izt. od Gore (6 km j. z. od Petrinje) raspršena je skupina od oko 25 partizana.

Noću 21/22. VIII. približili su se partizani u 2 maha s. Hrastovica (5 km j. od Petrinje), ali su topničkom vatrom rastjerani.

22. VIII. između šume Piskornjač i Capraške Poljane (8 i 7 km j. izt. od Siska) naišao je teretni vlak na minu. 1 vagon je izkliznuo.

Podr. Sinj — Split: Stanje oko Sinja se je i dalje pogoršalo.

U okolini Sinja partizani su savladali sve naše - milicionerske posade osim u Prugovu, Konjkom i Dicmu (14, 17 i 9 km j. z. od Sinja).

Noću 20/21. VIII. partizani su zauzeli Zadvarje¹² (16 km izt. od Omiša). Posada u Zadvarju je razbijena. Manji dielovi posade

¹⁰ Netačno. U to vrijeme nijedna jedinica NOV nije dolazila iz Bosne u Slavoniju.

¹¹ Ovaj napad izvršili dijelovi Unske operativne grupe. Vidi dok. br. 135.

¹² Ovo uporište je zauzeo Biokovski NOP odred. Vidi dok. br. 104 i 188.

stižu u Omiš i Imotski. Prije pada Zadvarja posada je uništila streljivo. Put Omiš — Zadvarje je na nekoliko mjeseta prekinut. Električna centrala u Zadvarju još je netaknuta.

20. VIII. partizani su zauzeli s. Neorić (10 km z. od Sinja). Bližih podataka još nema.

21. VIII. uslied sabotaže prekinuta je želj. pruga između Splita i Šibenika. Popravak je u toku.

Zrakoplovstvo:

22. VIII. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadće.

Osobitosti:

Noću 20/21. VIII. Beočin (13 km z. j. z. od Petrovaradina) je bombardiran. Oštećene su samo nuzzgrade. U Dunav srušeni zrakoplov biti će izvučen radi ustanovljenja porijekla. Pojedinosti još nisu poznate.

ZA TOČNOST:
Pročelnik podhvatznog odjela _
general (Dragojlov)
Dragojlov

Glavar glavnog stožera
general (Prpić)
Prpić v. r.

(M.P.)¹³

" Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 23 KOLOVOZA 1943 GOD. O
NASTAVLJANJU DEJSTVA U ZONI KNIN — DRNIŠ —
VRLIKA I O PUŠTANJU HRVATSKIH OFICIRA ZARO-
BLJENIH KOD ZADVARJA¹

18 I

8

Predmet: bg.

Telegram

Otp. 23 kolovoza 1943

u 22.15 č.

Pr. 24 kolovoza 1943

u 00.30 č.

OD KOMANDE XVIII ARMIJ. KORPUSA

KOMANDI II ARMIJE

Operativ, odjelj.

i, radi znanja,

KOMANDI V i VI ARMIJ. KORPUSA

KOMANDA II ARMIJE

Operativno odjeljenje

Br. 11568/op. protokola

Br. 14350

Stiglo 24 kolovoza 1943

IZVJEŠTAJ U 18 ČASOVA 23 KOLOVOZA 1943

Aktivnost ustanika: Izgleda da partizani namjeravaju napasti garnizon Imotski (Makarska XP-BA). Hrvatski oficiri zarobljeni u Zadvarju² izgleda da su pušteni.

Sektor »Bergamo«: Dana 22 o. m. puščana vatra uz nemiravanja na otpornu tačku kotu 40 (Divulje TL-BQ). Naša jedinica odmah je očistila zonu, zarobivši dva sumnjiva lica od kojih je jedno ranjeno. Jutros 23 o. m. započela je akcija za normalizovanje prilika na ostrvu Vis.

Poslije atentata, o kom izviješteno dana 18 o. m., danas 23 o. m. umro je dr Jakša Račić.

¹ Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

² O zauzeću ovog uporišta vidi dok. br. 104, 188 i 189.

Sektor »Zara«: Prigodom izviđanja zone Jagodnja (Novigrad NH-NK-DH) nađeno je desetak bajoneta, šaržera za puškomitriljez i živežnih namirnica.

Dana 21 o. m. naše patrole sukobile su se u zoni Popović (OL-ON-DN-DL) sa ustanicima, ubivši jednoga. Nastavila se akcija na Dugom Otoku. Zaplijenjene su dvije lađe i živež. namirnice i ubijen je jedan partizan. Nastavlja se akcija čišćenja u zoni Knin — Drniš — Vrlika³ (Split TP-CU).

Vazdušna aktivnost: Izviđanje u zoni Knin i davanje pomoći operišućim jedinicama u zoni. Vedro, more malo uzburkano.

General SPIGO 18002308

- 8 prep.
1 Ekselenciji
1 Nač. štaba
1 Pomoć. nač. štaba
2 Operativ, odjelj.
1 Informat. ”
1 Kr. karab.
1 Odjeljenju za telekomunikacije

BR. 191

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 24 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA DESINIC I NA VIJADUKT KOD DARUVARA I O BORBI KOD MAJSKIH POLJANA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 236
(po podatcima primljenim 24. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Ludbrega: Noću 22/23. VIII. između želj. postaje Ludbreg i Čukovec (4 km izt. j. izt. od Ludbrega) partizani su porušili želj. prugu u dužini od 15 metara.

³ O ovoj akciji vidi dok. br. 112 i 188.

¹ Dokumenat, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 8/1, k. 28.

Podr. Zagorja:

Noću 17/18. VIII. u s. Luka (10 km j. j. z. od Zaboka), a noću 19/20. VIII. u s. Tuhelj (14 km j. z. od Krapine) skupina od oko 30 partizana naoružana lovačkim puškama spalila je obćinske spise.

Noću 22/23. VIII. part. su napali želj. postaju Ključ (na pruzi Zagreb — Varaždin), uništili postajni uređaj a prugu porušili u dužini od oko 35 metara.

Iste noći partizani su napali oruž. postaju Desinić² (10 km z. od Krapine). Gubitci: 1 oružnik ranjen, 1 je nestao, a 8 je zarobljeno.

Prema izvješću posade Varaždin, skupina od navodno oko 400 (?) partizana³ nalazi se u okolini s. Klanjec (15 km j. z. od Krapine a druga skupina od oko 200—300 (?) partizana na području s. G. Jesenje (5 km s. izt. od Krapine). (I. zborni područje ima ovo provjeriti).

Prigodom krstarenja na tom području 23. VIII. nije se naišlo na partizane.

Podr. Samobora:

Prema izvješću glavnog zapovjedništva oruž., noću 20/21. VIII. u s. Purgarija (7 km j. od Samobora) nastanila se skupina od oko 80 partizana sa 50 kola natovarenih pšenicom.

Podr. Sv. Ivan Zeline:

23. VIII. kod s. D. Polonje (3 km s. izt. od Sv. Ivan Zeline) part. su napali ustašku obhodnju. 1 ustaša je ranjen, a 2 partizana poginula.

Podr. Ivanić Grada: Prigodom part. napadaja na osobni vlak iztočno od želj. postaje Sirinec (8 km j. izt. od Ivanić Grada) (Dnevno izvješće br. 235) ranjeni su 3 putnika, a ubijena 2 partizana.

Podr. Križevaca:

Noću 22/23. VIII. partizani su zapalili želj. postaju Sv. Ivan Zabno i Brezovljani (na pruzi Križevci — Bjelovar). Napadaj na mjesto Sv. Ivan Zabno je odbijen. 1 domobran je poginuo, 1 je ranjen, a 6 je nestalo. Partizanski gubitci nisu poznati.

Prema izvješću iz Križevaca 23. VIII. skupljala se jedna part. skupina u šumi Novakuša, a druga skupina u šumi Bukovac (5.5 i 9 km j. j. z. od Sv. Ivan Zabna).

² Napad izvršio Udarni bataljon Kalničkog NOP odreda.

³ Riječ je o Kalničkom NOP odredu. Vidi dok. br. 145.

Podr. Daruvara: 23. VIII. pri ulasku u Sirač (7 km j. j. izt. od Daruvara) naišao je oklopni vlak na part. zasjedu. U pomoć upućene čete protjerale su partizane. Gubitaka nije bilo.

Noću 23/24. VIII. part. su napali posadu na vijaduktu 3 km s. od Pakrac.⁴ Ishod borbe još nije poznat.

Podr. Požege: 23. VIII. nakon ogorčene borbe protjerani su partizani iz s. Velika⁵ (13 km s. od Požege). 20 partizana je poginulo (brojano), a prema izkazu pučanstva partizani su odvezli još više kola mrtvih i ranjenih. Vlastiti gubitci: 1 mrtav i 10 ranjenih.

Podr. Našica: 22. VIII. na želj. postaji Normanci (20 km izt. s. izt. od Našica) part. su napali osobni vlak. 1 putnik, 2 ustaše, 2 domobrana i 1 ložač su ranjeni, a nekoliko osoba je nestalo. Iz oklopnog vlaka koji je išao izpred osobnog vlaka nestao je jedan ustaša.

Podr. Broda: Noću 23/24. VIII. kod želj. postaje Sibini (10 km z. od Broda) naišao je teretni vlak na minu. 2 štitna vagona su izkliznula.

Podr. Vinkovaca: Noću 22/23. VIII. u s. Stari Mikanovci (20 km z. od Vinkovaca) part.⁶ su razoružali naš vod za osiguranje vršidbe, odveli 1 zastavnika i 20 domobrana, a nastanbu voda zapalili.

O

B) JU2NO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Like: 22. VIII. na putu između Široke Kule i s. Kuzmanovače (10 i 19 km s. izt. od Gospića) tučen je topničkom vatrom neprijateljski voz, a na visu Lisina (748 — 3 km s. z. od Široke Kule) prikupljena partizanska skupina.

Podr. Gline: 23. VIII. prigodom razviđanja sa crte: Prekopa — Kihalac (3.5 i 5 km s. izt. od Gline) u smjeru: Glinsko Novo Selo — Lušćani (7 i 9 km s. izt. od Gline), kao i iz s. Gora (7 km j. z. od Petrinje) u smjeru visa Qrkovicka i Bileg (2.5 i 4 km j. od s. Gora) na crti: Bileg — Glinsko

* O napadu na vijadukt vidi dok. br. 87, 99, 113, 140, 194, 195 i 197.

¹ Borbu kod ovog uporišta vodio Drugi bataljon Sedamnaeste NOU brigade. Vidi dok. br. 97.

⁰ Napad izvršili dijelovi Diljskog NOP odreda. Vidi dok. br. 119.

Novo Selo — Kosa Suma — iztočni dio s. Majskog Poljane (6 i 4 km s. izt. od Gline) naišle su naše čete na jak neprijateljski odpor.⁷ Spomenuta crta bila je 2 puta zauzimana. Vlastiti gubitci: 1 domobran mrtav, 1 ranjen i 15 nestalo, a neprijateljski: 21 mrtav. — Neprijateljske snage na ovoj crti procijenjene su na 1 brigadu sa 10 strojnica i 25 strojopušaka.

Prema izkazu pučanstva, 22. VIII. došla je na područje Topuskog 7. partizanska divizija.⁸

Pročelnik podhvatznog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M. P.)⁹

⁷ Vidi dok. br. 135.

⁸ O dolasku Sedme NOU divizije vidi dok. br. 102 i 132.

* Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG PETOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 24 KOLOVOZA 1943 GOD. O KONCENTRACIJI USTAŠKO-DOMOBRANSKIH I NJEMAČKIH JEDINICA U BIHAĆU¹

Telegram

Otp. 24 VIII 43 u 21 č.
Prim. 24 VIII 43 u 22,20 č.

OD KOMANDE V ARMIJ. KORPUSA

KOMANDI II ARMIJE
Operativno odjeljenje

i, radi znanja,

KOMANDAMA XI i XVIII ARMIJ. KORPUSA

KOMANDA II ARMIJE
Operativno odjeljenje
Br. 9443/op. prot.

Br. 14411
Stiglo 25 kolovoza 1943

NOVOSTI U 18 ČASOVA DANA 24 KOLOVOZA

Informativne vijesti: Izgleda da ustanici u zoni Gospić² nemaju dovoljno municije. Brigada hrvatskih trupa izgleda da se koncentriše u Bihaću, a njemačke trupe u noći uoči 24 o. m. izgleda da su zauzele položaje zapadno od tog mjesta.

Obalski sektor: Primijećen je prekid na putu u blizini V. Ivanke (ZL-GK).

Divizija »Murge«: Normalna aktivnost patrola. Nema šta da se javi.

Divizija »Macerata«: Ujutro 23 o. m. u blizini Lokava odjeljenje telefonista i pratinja gađani su puščanom vatrom. Protivdejstvom partizani su natjerani u bjekstvo. Nema nikakvih gubitaka.

Dana 23 o. m. izvršeno je kontrolisanje ovih pravaca: Brod na Kupi — Blatnik (ZI-BL) — Raskrižje (VRH-ZI-BH) i Ravna Gora — Stari Laz — Ravnika — Unka (ZI-AX) — kota 909 (ZL-AX). — Nema šta da se javi.

¹ Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

² U ovoj zoni nalazila se Druga NOU brigada Šeste divizije. Vidi dok. br. 74 i 135.

Noću uoči 24 o. m. svi položaji za zaštitu željeznice između Liča i mosta u Fužinama gađani su rafalima iz automat, oružja i puščanom vatrom. Nema gubitaka.

Čišćenje zone Lipovac (ZT-BH) — Litorić (ZV-BH), o kom telegram 9412 od 23 o. m., nastavljeno je do Plemenitaša (ZV-BH). Nisu nađeni tragovi baraka u gradnji.

Grupacija Gran. straže: Sinoć 23 o. m. civilni voz koji je došao iz Zagreba iskliznuo je, uslijed eksplozije mine, u blizini Meje, između km 673—600 i 637—700. Iskliznula su iz šina 4 putnička vagona. Putnici nisu povredeni. Izvršeno čišćenje dalo je negativan rezultat. Predviđa se uspostava pruge dana 26 o. m. XIV obalska brigada: Noću uoči 23 o. m. izvršeno je izviđanje s mora, naoružanim motornim brodom, od rta Silo (VK-AL) do Svidrije (VQ-AB), sa zasjedama na rtu Glavina (VO-AF), u uvali Mala Luka (VQ-GZ) i na bezimenom ostrvu 3 km istočno od ovog mjesta ("\\hj-GZ). Nema što da se javi.

Dana 23 o. m. izvršeno je čišćenje s jedne i s druge strane obal-skog kolskog puta između Križišća (AT-US) i Kobilca (AF-VH). Uhapšeno je lice u posjedu male količine eksploziva.

Ostali sektori: Normalna aktivnost patrola i zasjeda.

Aktivnost avijacije: Bombardovana je pista za spuštanje Pisac (ON-FT) sa dobrim rezultatom. Dalja aktivnost bila je spriječena nepovoljnim atmosferskim prilikama.

Po naređenju:
potp. nač. štaba
ZAPPINO

- 8 prep.
- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 1 Informat. odjelj.
- 2 Operativ, odjelj.
- 1 Kom. kr. karab.
- 1 Odjelenju za telekomunikacije

IZVJEŠTAJ KOMANDE OSAMNAESTOG ARMIJSKOG
KORPUSA OD 24 KOLOVOZA 1943 GOD. O DEJSTVIMA
TALIJANSKIH JEDINICA U ZONI KNIN — DRNIŠ —
VRLIKA¹

18_I

8

Telegram

Datum otpreme: 24 VIII 43

u 20.10 č.

Datum prijema: 25 VIII 43

u 4.10 č.

OD KOMANDE XVIII ARMII. KORPUSA
KOMANDI II ARMije —Operativ, odjelj.
KOMANDI V i VI ARMII. KORPUSA

KOMANDA II ARMije

Br. 11609/op. prot.

Operativno odjeljenje

Br. 14414

Stiglo 26 kolovoza 1943

IZVJEŠTAJ U 18 ČASOVA DANA 24 KOLOVOZA

Aktivnost ustanika: Ništa novo.

Sektor »Bergamo«: Jučer 23 o.m. dvije čete 31/4 bersaljerskog izvršile su čišćenje ostrva Vis. Uhapšena su 33 sumnjiva lica. Jutros 24 o.m., uslijed eksplozije mine 2 km sjeverozapadno od blokadnog mjesta u Podgori (Makarska ZV-AR), poginula su trojica i jedan Hrvat civil je ranjen.

Sektor »Zara«: Dana 22 o.m. antikomunističke grupe, prilikom raznih akcija čišćenja, zarobile su u zoni Tinj i Lišane (Novigrad MH-MK-GH) 12 partizana, dva naoružana lica u zoni Karin (OL-DP), drugu dvojicu u zoni Ostrovica (Zirje PN-CZ). Istoga dana vatra artiljerije u zoni Popović (Novigrad CL-ON-DN-DL) gdje su primijećene grupice ustanika.

Nastavljena je akcija u zoni Knin — Drniš — Vrlika.² Jučer 23 o.m. u 12 časova situacija bila je ova: prva kolona je raspoređena od Oštra Glavica — Radulović do Lokve i kote 527 (Knin TI-DH); druga kolona je zauzela Pakovo Brdo (Šibenik

TI-DE); treća kolona je zauzela Kosovicu (SR-CZ) i nalazi se ispod Kozjaka. Nađeno je više leševa partizana. Akcija se nastavlja.

Vazdušna aktivnost: Izviđanje u zoni Muć (Split UK-CD), Gidzavac (UK-BZ), Broćanac (UH-BU) i tučenje malim bombama, mitraljiranje zone Neorić (UM-CD) gdje su primijećeni sumnjivi pokreti; izviđanje, tuč. malim bombama i mitraljiranje zone Bat (Knin TL-CZ), Pakovo Brdo (Šibenik TI-DE), Zadvarje (Makarska ZI-BF) i G. Sitno (Split US-BN).

Rezultati najbolji.

Ukupno su izvršena^4 izviđanja i 6 bombardovanja, tuč. malim bombama i mitraljfranja.

Noću uoči 24 o.m. nad -teritorijom Armij. korpusa letjeli su nepoznati avioni.

Vedro, more mirno.

Potpis: general SPIGO

18002408

8 prep.

1 Ekselenciji

1 Nač. štaba

1 Pomoć. nač. štaba

1 Informat. odjelj.

2 Operativ. „

1 Kom. kr. karab.

1 Odjeljenju za telekomunikacije

BR. 194

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 25 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA POPOVACU, VIJADUKT KOD DARUVARA I HRASTOVICU I O DEJSTVIMA TALIJANSKIH JEDINICA U REJONU KNIN — VRLIKA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 237

(po podatcima primljenim 25. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Ivanić Grada: 24. VIII. na području Novoselec (12 km j.izt. od Ivanić Grada) partizani su napali 2 njemačka samovoza i 1 motor kotač. Motor kotač je izgubljen, dok su samovozi spašeni.

¹ Dokumenat, umnožen na gešteteru, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod reg. br. 9/1, k. 28.

Istog dana u 1430 sati part. su napali Popovaču* (15 km s.z. od Kutine) i duševnu bolnicu u istom mjestu. Vlastiti gubitci: 1 domobran poginuo, 2 su ranjena, a 8 zarobljeno. Od oružja je izgubljeno: 2 strojopuške, 1 parabelum i 12 pušaka. Pomoću upućenog pojačanja part. su u 18 sati odbijeni.

Podr. Daruvara:

24. VIII. poslije 16 satne borbe i nakon što je nestalo streljiva, naša posada napustila je vijadukt 3 km s. od Pakracca koga su partizani kako izgleda oštetili.³ Iz Pakracca upućene snage u pomoć posadi vijadukta nisu se mogle probiti. — Gubitci posade vijadukta i četa poslatih u pomoć iznose: 14 mrtvih i 15 ranjenih (među njima 1 častnik).

Istog dana kod Sirača (7 km j. od Daruvara) naišao je oklopni vlak iz Daruvara na porušenu prugu.⁴ Pri povratku u Daruvar između želj. postaje Sirač i Bijela (3 km j. izt. od Daruvara) oklopni vlak je iznenada napadan od partizana.⁵ Poslije 1 1/2 satne borbe oklopni i radni vlak povukli su se u Daruvar. Gubitci: 1 častnik, 1 dočastnik i 6 domobrana ranjeni, 1 dočastnik i 7 domobrana nestali, a 1 zastavnik zarobljen. Izgubljene su 2 strojopuške, 7 pušaka i 1 samokres. Upućena razviđačka kola policijske bojne 14. pukovnije napadnuta su na južnom rubu s. Miljanovac (6 km j. od Daruvara) pa su se vratila.

Prema izkazu zarobljenika na području južno od Daruvara i oko Pakracca djeluje XII. part. brigada⁶ i Daruvarski odred.⁷

Podr. Broda:

22. VIII. upućene su naše čete u podhvati protiv jače part. skupine na području sjeverno od Broda. Bližih podataka još nema.

O

² Napad su izvršili dijelovi Moslavačkog NOP odreda. Vidi tom V, knj. 19, izvještaj Štaba Druge operativne zone od 2 rujna 1943 god. Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske.

³ Vijadukt je porušen. Vidi dok. br. 87, 99, 113, 140, 191, 195 i 197.

⁴ Minu postavila Pionirska četa. Vidi dok. br. 113 i 140.

⁵ Napad izvršio Četvrti bataljon Dvanaeste NOU brigade. Vidi dok. br. 113 i 140.

⁶ i ⁷ Vidi dok. br. 87, 99, 113 i 140.

B) JU2NO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Senja:

22. VIII. partizani su vršili uznemiravajuće napadaje na talijanske postave kod Kri-vog Puta (7 km s. izt. od Senja).

Podr. Glina — Petrinja:

Naše čete koje su 23. VIII. nakon dva juriša zauzele neprijateljski postav na crti: Biljeg — Glinsko Novo Selo — Kosa Suma — iztoč. dio Majske Poljane (9, 7, 6 i 4 km s. izt. od Gline) (Dnevrfo izvješće br. 236) povukle su se pred nadmoćnjim neprijateljem⁸ na svoje polarne postave.

24. VIII. 2 km izt. od Gline napadnut je naš razviđački odred jakom part. vatrom⁹ iz smjera Spanovac Polje (4 km izt. od Gline) i iz kuća 2 km izt. od Gline. Uz pomoć pričuve odred se je uspio povući u Glinu. Vlastiti gu-bitci: 3 ranjena i 2 nestala.

Noću 23/24. VIII. part. skupina jačine navodno oko 450 ljudi napadala je u nekoliko navrata našu posadu u s. Hrastovica¹⁰ (5 km j. od Petrinje). Napadaji su odbijeni bez vla-stitih gubitaka.

Podr. Gospića:

Noću 23/24. VIII. oko Perušića i Divosela (6 km j. od Gospića) i Bilaja (6 km j. izt. od Gospića) bila je samo vatrema djelatnost. Partizani su imali 23 mrtva i ranjena, dok je 1 do-mobran ranjen.

Podr. Knina:

22. VIII. talijanske čete odpočele su či-šćenje područja: Knin — Vrlika (20 km j. izt. od Knina) — Drniš (20 km j.j. z. od Knina).¹¹ Bližih podataka još nema.

Zrakoplovstvo:

24. VIII. (zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće.

Pročelnik podhvatznog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M. P.)¹²

^{*}, ' i Vidi dok. br. 135.

¹¹ O ovoj akciji vidi dok. br. 112, 188, 190 d 193.

¹⁵ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domo-branstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA ČETVRTOG GORSKOG
ZDRUGA OD 25 KOLOVOZA 1943 GOD. O DEJSTVU USTA-
ŠKO-DOMOBRANSKIH JEDINICA U PAKRAČKOJ GORI
I NJEMAČKIH NA BILO GORI¹

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: DARUVARA	DAN: 25.8.43. SAT I MINUT: 1850 BROJ: 344
PUTEM KRUGOVALN'E POSTAJE ZAGREB 2	DAN: 26.8.43. SAT I MINUT: 0045 BROJ: 2336

S A D R Ž A J

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL
SPOJ: . — . —

Djelovi 4 gor. pukovnije iz Pakracu rano u jutro
sa predhodnom topničkom pripremom nadiru u
Pakračku Goru, radi ponovnog osvajanja viadukta.²
Djelovi 12 brigade³ pod pritiskom naših snaga oko
0030 sati povlače se preko

U toku borbe po izkazima mještana partizani su
imali velike gubitke.

Pronadena su tri velika groba na Krndiji.

Naša dvojica nestalih domobrana vratila su se u
postrojbu (od njih je jedan ranjen).

II/1. gor. zdruga, I. i III. bojna 8. gor. puk., III.
bojna 14. Pol. Njem. puk. i 1./135. rez. grln. reg.
u toku dana vršile podhvata⁴ Bilo Gora izzok po za-
povjedi Gruppe West Ia Nr. 505/43. Kdos.

Polazna crta ove skupine: Đulavec — Bastaji —
Ivanovo Selo — Grubišno Polje — Vel. Grđevae.

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog in-
stituta pod reg. br. 10/1—40, k. 28.

² O borbi kod vijadukta vidi dok. br. 87, 99, 113, 140, 191, 194 i 197.

³ Dvanaesta NOU brigada

⁴ O ovoj akciji vidi dok. br. 140.

Dnevni cilj crta: M. Babina Gora — D. Cjepidlake — Miletinac — sjev. izlaz Turčević Polja — s. M. Dapčevica — s. Lončarica — Đakovac, nije u cijelosti postignut uslijed jakog otpora partizana⁵ u okolini s. Dakovac. Vlastiti gubitci: hrvatskih postrojbi 6 mrtvih, 8 ranjenih i 10 nestalih. U posadama bez događaja.

Broj 638

26/VIII D.

4. GORSKI ZDRUG I-a.

Opazka: Točkicama označena mjesta podpuno nejasna pa je traženo ponavljanje u 0645, u 0735 i 0810 sati.

Do sada nije dobiveno.

⁵ Otpor pružale Osamnaesta i Šesnaesta omladinska brigada. Vidi dok. br. 140.

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 26 KOLOVOZA 1943 GOD.
O DEJSTVU TALIJANSKIH JEDINICA U ZONI KNIN —
DRNIŠ — VRLIKA¹

18 I
8

Telegram

V.P. 10, 26 kolovoza 1943
u 2.15 č.

OD KOMANDE XVIII ARMIJ. KORPUSA
KOMANDI II ARMIJE Operativ, odjelj.
i, radi znanja,
KOMANDI V i VI. ARMIJ. KORPUSA

KOMANDA II ARMIJE
Operativno odjeljenje
Br. 11652/op. Br. 14474
Stiglo 27 kolovoza 1947

IZVJEŠTAJ U 18 ČASOVA DANA 25 KOLOVOZA 1943

Aktivnost ustanika: Ništa novo.

Sektor »Bergamo«: Jučer 24 o. m. nastavljeno je čišćenje ostrva Vis. Zaplijenjeno je nekoliko čamaca u sidrištu Oključno (Omiš SI-AF) i uhapšeno je 10 sumnjivih lica u zoni Široko Br. (RQ-AD). — Jučer 24 o.m., prilikom iskrcavanja u Srimi (Zirje QH-CR), antikomunistička grupa Kr. mornarice bila je napadnuta od grupe ustanika sa automat, oružjem koje su postavili u mjestu. Ustanici su bili natjerani u bjekstvo intervencijom jedne druge grupe antikomunista koja se iskrcala u pomenutom mjestu. Zona je odmah raščišćena od jedinice garnizona Vodice (PN-CR) i mornaričke jedinice u Šibeniku. Naši gubici: ranjen je jedan mornar i dva talijanska civilna lica; antikomunistički gubici: 11 mrtvih i 10 ranjenih; partizanski nisu mogli biti utvrđeni.
Sektor »Zara«: Jučer 24 o. m., prilikom čišćenja zone između D. Karina (Novigrad OL-DP) i G. Karina (PI-DN) bio je zaprobljen jedan partizan; grupe ustanika povukle su se na kote 517 i 483 (Obaljenica OL-ON-DP).

Nastavlja se akcija u zoni Knin — Drniš — Vrlika:² navečer 23 o.m. druga kolona zauzela je kotu 1072 (Kozjak) (Šibenik TL-CZ). Dosada je zaplijenjeno 27 pušaka i tri puškomitraljeza. Partizanski gubici su veliki, ali ih treba provjeriti. Akcija se nastavlja.

Vazdušna aktivnost: U pomoć operišućim jedinicama u zoni D. Karin (Novigrad OL-DP), tučene su malim bombama, bombardovane i mitraljirane kota 452 (ON-DN) i kota 562 (ON-DP), gdje je primijećen pokret, šumice u blizini kote 653 (ON-DP), kote 674 i 644 (PI-DP).

Prilikom izviđanja zone Gata (Omiš VM-BH-BL) uočen je poneki pokret; tučene su malim bombama i mitraljirane južne padine kote 1318 i 1040 (VK-VM-BL) gdje su primijećeni sumnjivi uređaji.

Bombardovan je Stratinovac (Makarska XL-AR), vršeno je izviđanje i održavanje veze Obrovac (Novigrad ON-DV), Knin i zadarska ostrva. Ukupno je izvršeno 5 izviđanja i 6 bombardovanja, tučenja malim bombama i mitraljiranja.

Noću uoči 25 o.m. u Zadru je bila data uzbuna zbog nadljetanja aviona nepoznate narodnosti.

Vedro, more mirno.

General SPIGO 18002508

Prep.

- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 2 Operat. odjelj.
- 1 Infor. odjelj.
- 1 Kr. karab.
- 1 Odjeljenju za telekomunikacije

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DO-MOBRANSTVA OD 26 KOLOVOZA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE U PAKRAČKOJ GORI, BILO GORI I ZONI KNIN — VRLIKA — DRNIŠ¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 238
(po podatcima primljenim 26. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Ludbrega: 25. VIII jedna veća part. skupina² došla je u s. Slanje (6 km j.z. od Ludbrega).

25. VIII. kod s. Bukovec (10 km s. izt. od Ludbrega) part. su napali teretni samovoz Zempra i odveli povjerenika Zempra, vozača samovoza i samovoz sa 35 mc. pšenice u smjeru s. Rasinja (9 km j. izt. od Ludbrega).

Podr. Zagorja: Noću 24/25. VIII. 4 km j. z. od Zaboka partizani su porušili želj. prugu.

Podr. Daruvara: 25. VIII. dielovi 4. gorske pukovnije iz Pakraca poslije predhodne topničke pripreme odpočeli su nadiranje u Pakračku Goru radi ponovnog osvajanja vijadukta.³ Dielovi XII. part. brigade⁴ pod pritiskom naših snaga su u povlačenju. Po izkazima mještana partizani su imali velike gubitke.

25. VIII. naše i njemačke čete odpočele su čišćenje iztoč. diela Bilo Gore⁵ sa polazne crte: Dulavec — Bastaji — Ivanovo Selo — Grubišno Polje — Vel. Grđevac (18 i 9 km s. izt., 8 km s. s. izt., 12 km s. s. z. i 22 km s. z. od Daruvara). Dnevni cilj crta: Mala Babina Gora — D. Cepidlake — M. Miletinac — sjeverni rub s. Turčević Polje — M. Dapčevica — Lončarica—vis Šakovac (20, 16 i 14 km s. izt., te 14, 15, 18 i 19 km s. s. i. od Daruvara) nije u cie-

¹ Dokumenat, umnožen na gešteteru, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod reg. br. 10/1, k. 28.

* Dijelovi Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 145.

* O borbi kod vijadukta vidi dok. br. 87. 99, 113, 140, 191, 194 i 195.

* Dvanaesta NOU brigada

* O ovoj akciji vidi dok. br. 140 i 195.

losti postignut zbog jakog partizanskog otpora⁶ u okolini s. Đakovac (15 km s. s. izt od Pakrac). Vlastiti gubitci: 6 mrtvih, 8 ranjenih i 10 nestalih.

Prigodom partizanskog napadaja 24. VIII. na našu posadu kod vijadukta (3 km s. od Pakrac) kao i na oklopni vlak između Sirača i Bijele (Dnevno izvješće br. 237) ukupni vlastiti gubitci⁷ iznose: 1 častnik, 2 dočastnika i 11 domobrana poginuli, 1 častnik, 2 dočastnika i 22 domobrana ranjeni, a 1 častnik i 10 domobrana zarobljeni. Izgubljeno je: 5 strojopušaka, 21 puška, 2 strojnosamokresa, 3 samokresa i jedan mali bacač.

Željeznička pruga od Poljane (8 km izt. od Banove Jaruge) do želj. postaje Pčelić razorenja je⁸ na više mjesta u ukupnoj dužini od 10 km, a 3 mosta su srušena.

Noću 19/20. VIII. iz s. Vel. Zdenci (5 km j. z. od Grubišnog Polja) partizani su odveli 5 mladića i 3 domobrana koji su bili na dopustu.

Podr. Virovitice: Noću 24/25. VIII. između želj. postaje Virovitica i Spišić Bukovica (6 km s. z. od Virovitice) partizani su minirali 1 most.

25. VIII. kod želj. postaje Pčelić (12 km j. izt. od Virovitice) partizani su napali osobni vlak. Vlak je prošao, ali u njemu ima ranjenih. Bliži podatci se prikupljaju.

Podr. Požege: Noću 18/19. VIII. sa jednog vlastelinstva u s. Marin Dvor (5 km s. z. od Požege) part. su opljačkali 2 vagona žita.^{fl}

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Gospića: 23. VIII. talijansko zrakoplovstvo je bombardiralo part. uzletište kod s. Pišać (12 km s. z. od Udbine).

⁶ Otpor pružale Osamnaesta i Šesnaesta omladinska brigada. Vidi dok. br. 140.

⁷ O gubicima vidi dok. br. 113 i 140.

⁸ Prugu razorio diverzantski bataljon Drugog korpusa NOV i PO Hrvatske. Vidi dok. br. 117.

^{fl} Ekonomsku akciju u ovom mjestu izvršili dijelovi Požeškog NOP odreda. Vidi dok. br. 119.

Podr. Gline:

Noću 24/25. VIII. jake part. skupine napale su naše postrojbe u s. Gređani¹⁰ (jedna straža) (6 km z. j. z. od Gline), Glini i Gori (12 km s. izt. od Gline). Napadaji na Gređane i Glinu su odbijeni bez vlastitih gubitaka, dok su kod Gore partizani¹¹ zauzeli 3 bunkera. Posada je imala veće gubitke koji još do sada nisu poznati zbog prekida b.b. spoja između Petrinje i Gline. 25. VIII. u jutro partizani su se povukli u nepoznatom smjeru. Posada u s. Gora je pojačana.

Podr. Knina:

23. VIII. talijanske čete su nastavile čišćenje područja: Knin — Vrlika — Drniš.¹² Bližih podataka još nema.

Pročelnik podhvatznog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M. P.)¹³

¹⁰ i ¹¹ Vidi dok. br. 98, 106, 115, 135, 198, 200 i 203.

¹¹ Vidi dok. br. 112, 188, 190, 193; 194 i 196.

¹¹ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIKA PRVOG ZBORNOG PODRUČJA OD 26 KOLOVOZA 1943 GOD. O GUBICIMA U BORBI KOD GORE I O POJAVI BRIGADA NOV I PO HRVATSKE U OKOLINI GLINE¹

ZAPOVJEDNICTVO I. ZBORNOG PODRUČJA

Glavnostožerni odjel

Op. br. 2834/taj.

U Zagrebu, dne 26. kolovoza 1943

»Veoma žurno«

Predmet: Dnevno izvješće .

IZP. za 26. VIII. do 18 sati.

Tajno!

1. — GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA. —
(Operativni odjel)

2. — GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA. —
(Izvještajni odjel)

Savezno zapovjedi Glstožera Op. br. 3219/taj. od 9. VIII.
1942. dostavlja se sljedeće dnevno izvješće:
(Sekcija mjerilo 1:100.000)

1. A. — KRATKA OCIENA SITUACIJE:
Bez osobitih promjena.

1. B. — DJELATNOST PODREĐENIH CETA I POJEDINOSTI
O NEPRIJATELJU:

Podhvatno područje Zagreb:

1. — Prema izvještaju kotarskog predstojnika iz D. Stubice: noću 25/26. VIII. o.g. jedna partizanska skupina nepoznate jačine spalila je pismohranu u občini Bistra² (13 km s.z. od Zagreba).

2. — 26. VIII. o.g. prilikom razviđanja XIII. ustaške bojne (20 domobrana 1. sati), napadnuta je ova obhodnja kod s. Hartje (20 km z. j.z. od Samobora) od manje partizanske skupine. U borbi 1 ustaša ranjen.

Podhvatno područje Varaždin:

1. — Noću 25/26. ov. mj. jedna partizanska skupina došla je u s. Jalžabet (13 km j.i. od Varaždina) i odnела 30—40 m.c. žita.

2. — Prema izvještaju oružničkog krila u Varaždinu nalazi se skupina od 800 partizana³ u prostoru Taborgrad — V. Gora — Vinogora (2 z., 3 s., 2 1/2 s.i. od Desinića). Stožer ove grupe u s. Desinić (16 z. od Krapine). Straže ove skupine postavljene su do s. Tuhelj i Pregrada (11 j. i., 6 i. od Desinića).

Podhvatno područje Sisak:

1. — Prema izvještaju doušnika treba da dođe u prostor Glina preko s. Zirovac (25 j. od Glina) jedna partizanska motorizirana (?) brigada.

2. — Ustanovljeno je, da se južno od Glina u prostoru Majske Poljane — Brnjeuška — Buzeta (4 i., 8 i., 8 j. od Glina) nalaze tri brigade.⁴

3. — Gubitci kod Gore:³ 1 domobran mrtav, 1 zastavnik i 6 domobrana ranjeni, 139 domobrana (od kojih se 26. VIII. o.g. 15 vratilo)• nestali. Gubitci u tvorivu: 100 pušaka, 1 strojnica, 2 strojopuške, 1 srednji i 1 laki bacač.

4. — 26. VIII. o.g. razviđanje dijelova 5. gorske pukovnije bez dogđaja.—

1. C.:./., 2. i 3. NIJE BILO.

Opazka: Satnik Sirovatka, bivši glavar stožera V. gorskog zdruga, a sada na službi u V. gorskoj pukovniji, prebjegao je danas oko 11.00 sati na motor-kotaču partizanima prije nego što je trebao biti uhićen, zbog suradnje s partizanima.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

PO OVLASCENJU ZAPOVJEDNIKA
PROČELNIK BOJNIK
(Steger)
Šteger

Pisano po sastavku koji je
u spisima pod op. br. 8227/taj. Brolich

27/VIII D

³ Odnosi se na Kalnički NOP odred. Vidi dok. br. 145.

* Vidi dok. br. 135.

⁵ O borbi i gubicima kod ovog uporišta vidi dok. br. 98, 106, 115, 197, 200 i 203.

IZVJEŠTAJ KOMANDE OSAMNAESTOG ARMJSKOG
KORPUSA OD 27 KOLOVOZA 1943 GOD. O ZAVRŠETKU
DEJSTAVA U ZONI KNIN — DRNIŠ — VRLIKA¹

i8 r

8

Telegram

V. P. 10, 27 VIII 43 u 1.20 č.

OD KOMANDE
XVIII ARMIJ. KORPUSA

KOMANDI II ARMIJE — Operativ, odjelj.
i, radi znanja,
KOMANDI V i VI ARMIJ. KORPUSA

Br. 11695/op.

KOMANDA II ARMIJE
Operativno odjeljenje

Br. 14539
Stiglo 27 kolovoza 1943

IZVJEŠTAJ U 18 ČASOVA DANA 26 KOLOVOZA 1943

Aktivnost ustanika: Noću uoči 26 o. m. željez. pruga Split — Sinj prekinuta je skidanjem tračnica između Grla i Kurtovića (UO-BS).

Radovi oko opravke su u toku.

Sektor »Bergamo«: Noću uoči 25 o. m. intervencijom naše jedinice primorana je jaka partizanska patrola sa autom, oružjem, u zasjedi na koti 189 (Kalvarije) (Makarska ZR-AV), da se povuče.

Jučer 25 o.m. nastavljeno je čišćenje ostrva Vis. — Zapaljene su tri kuće koje pripadaju ustanicima i uhapšen je jedan partizan koji je s njima povezan.

Prilikom sahrane antikomunista koji su poginuli u Srimi pratnja je odbila napad grupice ustanika, koji su ostavili na terenu jednog mrtvog. Zaplijenjena je jedna puška i municija. Jučer 25 o.m. vatrica u cilju uznemiravanja iz automatskog oružja protiv domobranskog bataljona na vježbi bila je učut-

kana artiljerijskom vatrom, koja je natjerala u bjekstvo ustaničke u busiji na visovima sjeverno od Dugog Rata (Omiš VH-BH).

Sektor »Zara«: Dana 24 o. m. završena je bez gubitaka akcija u zoni D. Karin (Novigrad OL-DP), o kojoj izvješteno jučer 25 o.m.

Formacije ustanika pritisnute od naših jedinica i uspješno tučene od avijacije bile su prisiljene da napuste položaje i da se razdiđu preko Zelengrada (PI-PL-DP). Zarobljeno je 8 partizana, zaplijenjeno nekoliko bombi, jedna puška, jedan pištolj.

Navečer 24 o.m. završena je akcija u zoni Knin — Drniš — Vrlika.² Četničke jedinice koje su se sukobile noću uoči 24 o. m i sljedećeg jutra sa nadmoćnim partizanskim snagama preko Kuniće (Split TN-CU) bile su prisiljene da se povuku na položaje — kota 1101 (Kunića) i kota 988 (Kuk TN-CU). Druge jedinice izdržale su borbe sa jakim partizanskim formacijama na dostignutim položajima dana 23 o. m.

Uvečer 24 o. m. sve četničke kolone vratile su se u svoja sjedišta zbog nedostatka municije.

Naši gubici: 5 bersaljera ranjeno; četnički gubici: nekoliko mrtvih i nekoliko desetina ranjenih; partizanski: nekoliko stotina što mrtvih što ranjenih.

Noću uoči 25 o. m. partizanske patrole izvršile su akcije u cilju uznemiravanja protiv hrvatskog garnizona Vrpolje (Knin SP-DN) i četničkih garnizona Dundari i Bradaši (SN-DL). Akcija za uznemiravanje protiv četnika razvila se u borbu koja je još sada u toku. Dosada provjereni gubici: kod četnika 3 mrtva, kod partizana 15 mrtvih.

Vedro, more mirno.

general SPIGO

Prep.

- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. "štaba
- 2 Operativ, odjelj.
- 1 Informativ. „
- 1 Kom kr. karab.
- 1 Odjelenju za telekomunikacije

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DO-
MOBRANSTVA OD 27 KOLOVOZA 1943 GOD. O DEJSTVI-
MA JEDINICA NOV I PO HRVATSKE SJEVERNO I JUŽNO
OD SAVE I KUPE, O GUBICIMA U BORBI KOD GORE I O
AKCIJI TALIJANSKIH JEDINICA U ZONI KNIN — VRLIKA

— DRNIŠ'

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 239

(po podatcima primljenim 27. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: Noću 25/26. VIII. u s. Jalžabet (13 km j. izt. od Varaždina) partizani su odnisi nešto žita.

Prema izvješću oruž. krila u Varaždinu, skupina od navodno oko 800 partizana² nalazi se na području Taborgrad — Vinogora i V. Gora (8 i 4 km z., te 4.5 km s. z. od Pregrade). Stožer ove skupine je u s. Desinić (6 km z. j. z. od Pregrade), a straže u Pregradi (9 km z. od Krapine) i u s. Tuhelj (9 km j. od Pregrade).

Noću 25/26. VIII. u s. D. Bistra (13 km s. z. od Zagreba) partizani su spalili občinske spise.

Podr. Zumberka: 26. VIII. kod s. Hartje (17 km s.z. od Jastrebarskog part. su napali ustašku obhodnju. 1 ustaša je ranjen.

Podr. Jastrebarskog: Noću 25/26. VIII. odbijen je part. napadaj na želj. postaju Zdenčina (7 km s. izt. od Jastrebarskog).

Podr. Daruvara: 26. VIII. bila je jača djelatnost partizana na području između Pakracca i Pakračke Poljane (16 km z. od Pakracca). Most kod Bijele (3 km j. izt. od Poljane) se popravlja, dok je vijadukt 3 km s. od Pakracca jako oštećen (porušen srednji stub) te će opravka dulje trajati.

Noću 26/27. VIII. partizani su izvršili manji vatreni prepad na s. Bastaji (9 km s. izt. od Daruvara).

Podr. Okučani — Nova

Gradiška: 26. VIII. 5 km z. s. z. od Okučana naišao je teretni vlak na minu. Stroj i 5 vagona su se prevalili.

Istog dana oko 30 partizana su napali stražu kod želj. stajališta Zapolje (na pruzi Nova Gradiška — Brod), ovu rasprsili, a želj. stajalište i 1 bunker zapalili. Za sudbinu 3 domobrana se ne zna.

Podr. Požege: 24. VIII. odbijen je part. napadaj na sklađište strelijiva kod Požege.

Podr. Zagreba: 24. VIII. oko 21.30 sati pobegli su sa straže kod Tomislavovog Doma na Sljemenu 1 domobranski vodnik i 2 domobrana i sa sobom odnijeli 1 strojopušku i 2 puške.

O

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Karlovca: Noću 25/26. VIII. odbijen je bez vlastitih gubitaka part. napadaj na karlovački vodovod i stražu kod s. Dubovac (2.5 km z. od Karlovca).

Podr. Gline: I. zborni područje javlja da je utvrđeno da se na području: Majske Poljane — Brnjeuška — Buzeta (4 i 7 km izt. te 7 km j. od Gline) nalaze 3 part brigade³ (zapovjedena je provjera).

Noću 24/25. VIII. prigodom part. napadaja na našu posadu u s. Gora⁴ (12 km s. izt. od Gline) (Dnevno izvješće br. 238) naši gubitci iznose: 1 domobran poginuo, 1 zastavnik i 6 domobrana su ranjeni, a 124 domobrana nestala. Izgubljeno je: 1 teški i 1 laki bacač, 1 strojnica, 2 strojopuške i 100 pušaka.

Podr. Knina: 24. VIII. talijanske čete nastavile su čišćenje područja: Knin — Vrlika — Drniš.⁵ 33 sumnjive osobe su uhićene.

³ Vidi dok. br. 135.

⁴ Napad na ovo uporište izvršile jedinice Unske operativne grupe. Vidi dok. br. 98, 106, 115, 135, 197, 198 i 203.

⁵ Vidi dok. br. 112, 188, 190, 193, 194, 196, 197 i 199.

Zrakoplovstvo: 26. VIII. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće.

Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M. P.)⁶

BR. 201

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG PETOG ARMIIJSKOG KORPUSA OD 27 KOLOVOZA 1943 GOD. O SPушТАНЈУ PROTIVAVIONSKIH TOPOVA OD STRANE ENGLEŠKIH AVIONA JEDINICAMA NOV I PO HRVATSKE NA SEKTORU ŽUTE LOKVE¹

Telegram

V.P. 10, 27 VIII 43 u 22 č.

OD KOMANDE V ARMIJ. KORPUSA

KOMANDI II ARMIJE

i, radi znanja,

KOMANDAMA XI I XVIII ARMIJ. KORPUSA

KOMANDA II ARMIJE
Operativno odjeljenje

Br. 9529/op.

Br. 14601
Stiglo 28 kolovoza 1943

8 prep.

1 Ekselenciji	1 Informat. odjelj.
1 Nač. štaba	1 Kr. karab
1 Pomoć. nač. štaba	1 Odjeljenju za teleko-
2 Operativ, odjelj.	munikacije

NOVOSTI U 18 ČASOVA DANA 27 KOLOVOZA

Informativne vijesti: od jutros uhvaćenog zarobljenika na sektoru Žuta Lokva: »noću uoči 26 o.m. engleski avioni spustili su na neodređenom mjestu dva mala protivavionska topa uz

" Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

prethodnu signalizaciju sa zemlje vatrama raspoređenim u krugu. Tri grupe, od stotinjak ljudi svaka, razmještene su u Upali (kota 575) i Žutoj Lokvi (GU-ZT).²

Divizija »Murge«: Ujutro 27 o. m. izvršen je napad na prednje utvrđenje sjeverno od Bilinovca (Senj ZR-GU) iznenadivši istureno partizansko mjesto u jačini od 30 ljudi i zadavši mu ove provjerene gubitke: 4 mrtva, među kojima je vođa formacije, 10 ranjenih. Zarobljen je jedan partizan i zaplijenjene su dvije puške Mauzer. Na našoj strani nema nikakvih gubitaka.

Sektor Gospić: Ništa novo.

Divizija »Macerata«: Jučer 26 o. m. izvršeno je kontrolisanje sljedećih pravaca: Brod na Kupi, D. Dragomalj (Sušak VU-BH), Gusti Laz (VS-BH) i Ravna Gora, Ugleš (Ogulin ZP-BD), kota 933 (ZP-AX), Sušica — Jablan (ZP-ZR-BD). Nema ništa da se javi.

Između Tounja (Ogulin XV-AR) i Košara (XV-AP) pratnja i civilni radnici, koji su dodijeljeni za održavanje željez, pruge, bili su gađani rafalima iz automat, oružja. Protudejstvom partizani su bili rastjerani. Nikakvi gubici na našoj strani.

Noću uoči 27 o.m. vatra u cilju uznemiravanja protiv posade u Delnicama, bez posljedica.

V grupacija Gran. straže: Danas 27 o. m. nastavljeno je čišćenje zone Tuhobić (Sušak VH-AX), Bloško (VH-AX) i Rogozno (VK-AX), naišavši na tragove kuda su partizani prolazili. Ništa značajno.

XIV obalska brigada: Jutros 27 o. m. izvršeno je čišćenje zone Vranja (Sušak VS-AL), gdje je primijećena grupa od oko dvadesetak partizana. Ništa značajno.

Sektor Karlobag: Situacija je nepromijenjena.

Aktivnost avijacije: jučer 26 o. m. vršeno je kontrolno izviđanje zone Lovinac (Novigrad ON-EQ), Medak (NH-EZ), Divoselo (KI-FG), Papuča (NK-EU).

General Scuero 2002708

³ U originalu, preko ovoga odjeljka napisano crvenim mastilom:
»A V korpus nije u stanju da preduzme akciju da opkoli tih 200 ljudi u Žutoj Lokvi i da ih zarobi. Da smo mi bili na njihovom mjestu, ustanici bi nas sve zarobili. Baš je očajno!

28. VIII
Mario Robotti«

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA ČETVRTOG GORSKOG
ZDRUGA OD 27 KOLOVOZA 1943 GOD. O DEJSTVU NJE-
MAČKIH I USTAŠKO-DOMOBRANSKIH JEDINICA NA
BILO GORU¹

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: DARUVARA	DAN: 27.8.43.	SATI MINUT: 2200	BROJ: 406
PUTEM KRUGOVALNE POSTAJE ZAGREB 2	DAN: 27.8.43.	SATI MINUT: 2400	BROJ: 2566

S A D R Ž A J

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL

SPOJ: . — . —

U toku dana I. i III. 8. gor. puk., II. I. gor. zdruga ojačana sa dvije njem. bojne vršile podhvati u iztočnom dielu Bilo Gore,² sa crte: Đulavec — Bastaji — Ivanovo Selo — Grubišno Polje napredovale su naše snage uz manji odpor³ do crte: Dabinac — M. Breg, gdje su prenoćile.

Ovaj poduhvat vršen je uz sudjelovanje postrojbi sa crte: Suho Polje — Virovitica — Spišić Bukovica u južnom smjeru.

Naše postrojbe sa ovim postrojbama u toku dana nisu uhvatile spoja. Gubitaka nema — neprijateljski nepoznati.

Pri razviđanju iz Daruvara i Pakracu i osiguranju radova kod popravka mosta na rijeci Bijela kod Poljana nije bilo dodira sa odmetnicima.

U noći 25. na 26. o.m. zrakoplovi nepoznatog broja i narodnosti bacili su iznad Zaila i Zvečeva oružje i odjeću partizanima.

Sporazumjevanje vršeno je pomoću crvenih svjetlećih naboja.

U posadama bez događaja.

4. GORSKI ZDRUG I-a.
Broj 652 28/VIII D

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 12/1—36, k. 28.

² O ovoj akciji vidi dok. br. 140, 195 i 197.

³ Otpor pružali dijelovi Dvanaeste divizije. Vidi dok. br. 140.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBранSTVA OD 28 KOLOVOZA 1943 GOD. O NASTAVKU DEJSTAVA NJEMAČKIH I USTAŠKO-DOMOBRANSKIH JEDINICA NA BILO GORU I TALIJANSKIH U ZONI KNIN
— DRNIŠ — VRLIKA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 240
(po podatcima primljenim 28. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Obćenito: U posljednje vrieme učestali su partizanski napadaji na samovoze koje partizani upotrebljavaju za svoje svrhe.

Podr. Zagorja: Noću 26/27. VIII. partizani su napali Klanjec² (16 km j.z. od Krapine), gdje su nakon kraće borbe razoružali oružničku i rizničku stražu, a zapalili spise u oruž. postaji, obćini i ustaškom logoru. Po izvršenom napadaju partizani koji su došli iz smjera s. Desinić i Tuheljske Toplice (12.5 km s.z. i 3.5 km s. izt. od Klanjca) povukli su se u smjeru Zaboka.

Iste noći skupina od 8 partizana i 2 partizanke zapalila je 6 baraka državne domoradne službe kod Dv. Gredice³ (3 km j.z. od Zaboka) i zarobila 3 častnika, 9 dočastnika i 130 domoradnika. Istodobno partizani su pripučavali na mjesto i oruž. postaju Zabok. Gubitaka nije bilo.

Noću 27/28. VIII. jača partizanska skupina napala je Sv. Križ-Začretje (5 km j. izt. od Krapinskih Toplica) gdje je razoružala i zarobila stražu. Po izvršenom napadaju partizani su se povukli u smjeru s. Mirkovec (2 km s. izt. od Zaboka).

Podr. Koprivnice: 25. VIII. kod želj. postaje Lepavina (12 km j.z. od Koprivnice) partizani su porušili želj. most⁴ te se potom povukli u smjeru s. Vel. Poganac (12 km j. od Ludbrega).

¹ Dokumenat umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod reg. br. 12/1, k. 28.

² i ' Napad na ova uporišta izvršili dijelovi Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 145.

³ Most porušili dijelovi Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 145.

Noću 26/27. VIII. partizanska skupina nepoznate jačine napala je oruž. postaju Sokolovac (10 km j.z. od Koprivnice) i zarobila 14 oružnika. — Istodobno između Sokolovca i Rijeke (5 km j.z. od Koprivnice) partizani su porušili željezničku prugu.

Noću 26/27. VIII. kod želj. postaje Subotica (6 km z.s.z. od Koprivnice) partizani su porušili želj. most a kod s. Rasinja (9 km z.s.z. od Koprivnice) zarobili stražu želj. osiguranja jačine 16 momaka, a želj. prugu porušili.

Iste noći partizani su napali želj. postaju i rudnik Bregi (7 km j. izt. od Koprivnice), zarobili nekoliko domobrana, a na želj. postaji i u rudniku pljačkali.

Podr. Ivanić Grada: 25. VIII. kod s. Draganac (20 km s. izt. od Ivanić Grada) partizani su iz autobusa odveli 12 mladića koji su se vozili na stavnju u Bjelovar.

Posljednjih dana partizani su iz sela oko Križa (10 km izt. j. izt. od Ivanić Grada) odveli veći broj unovačenih mladića.

Podr. Siska: 27. VIII. jaka partizanska skupina je podpuno uništila i opljačkala državno dobro u s. Sašna Greda (10 km izt. od Siska), sa koga je odvela preko 400 komada razne stoke, a zapalila 25 vagona sijena.

Podr. Bilo Gore: 27. VIII. njemačke i naše čete nastavile su čišćenje iztočnog diela Bilo Gore.⁵ Sa crte: Dulavec — Bastaji (18 i 9 km s. izt. od Daruvara) — Ivanovo Selo (9 km s. od Daruvara) — Grubišno Polje napredovale su naše čete uz manji neprijateljski otpor do crte: Dabinac — M. Breg (7 i 11 km s.z. od Đulaveca). — U ovom podhvatu sudjeluju i postrojbe sa crte: Suhopolje (9 km izt. j. izt. od Virovitice) — Virovitica — Spišić Bukovica (7 km z.s.z. od Virovitice) u južnom smjeru. Čete koje nadiru sa juga u toku 27. VIII. još nisu uhvatile spoj sa četama koje djeluju sa sjevera u južnom smjeru. Vlastitih gubitaka nije bilo, dok neprijateljski nisu poznati.

Podr. Virovitice: 24. VIII. protjerane su bez vlastitih gubitaka part. razvidnice koje su se približile Virovitici.

Podr. Daruvara: Noću 25/26. VIII. neki zrakoplovi nepoznate narodnosti bacili su iznad Zajla i Zvečeva (15 i 25 km izt. j. izt. od Daruvara) oružje i odjeću partizanima. Sporazumevanje je vršeno pomoću crvenih svjetlećih naboja.

Prema izvješću grupe West, XII. part. brigada⁸ sa područja iztočno i jugoiztočno od Daruvara krenula je u Papuk pl.

26. VIII. kod s. Repušnica (15 km z.s.z. od Banove Jaruge) 3 partizana su zaustavili teretni samovoz petrolejskog društva, putnike pustili, a sa samovozom se odvezli u južnom smjeru.

Istog dana partizani su izvršili kratak vatreći prepad na Daruvar.

Podr. Požege: Noću 26/27. VIII. kod želj. mosta 2 km izt. od Požege protjerana je jača partizanska razvidnica.

Dielovi XVII.⁷ i XXI.⁸ partizanske brigade nalaze se na području s. Duzluk (23 km s. izt. od Požege), a glavne snage ovih brigada na području s. Paka (29 km izt. j. izt. od Požege). — Utvrđeno je da se kod ovih brigada nalaze 2 engleska agenta, koji navodno surađuju u preustrojstvu part. snaga.

U šumama južno od puta: Požega — Pleternica (10 km izt. j. izt. od Požege) nalaze se jače partizanske skupine.

O

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Senja: 25. VIII. kod Žute Lokve (13 km izt. od Senja) skupina od oko 100 partizana napala je talijanski mehanički vod. 8 talijanskih vojnika je poginulo, a 4 su ranjena. — Represalije su u toku. /

[°] Riječ je o snagama Dvanaeste divizije. Vidi dok. br. 140.

['] i * Vidi tom V, knj. 19, izvještaj Štaba Desete divizije od 3 rujna 1943 god. Štabu Drugog korpusa NOV i PO Hrvatske.

DEJMO JAVIJEĆ BROJ 240

/po podatcima primljenim 29.VIII.1943 godine do 9 sati/.

A/ SJEVERNO OD R. SAVE I KURE:

Podr. Zasavina:

U posljednje vremena učestali su partizanski napadaju na samovozne koje partizani upotrebljavaju za svoje svrhe.

Podr. Zasavina:

Nodu 26/27.VIII. partizani su napali Klanjec /16 km j.z.od Krapine/, gdje su nakon kratke borbe razorušili oružničku i rizničku stražu, zapalili apise u oružnjaku, obduini i ustaškog logora. Po izvršenom napadaju partizani koji su došli iz smjera s. Desimidi i Tušljačke Toplice /12,5 km s.zi 3,5 km s.ist.od Klanjeća/ povukli su se u smjeru Žabice.

Iste noći skupina od 8 partizana i 2 partizanske napuljice je 6 baraka državne domaćinske službe kod Dr. Grodica /3 km j.z.od Žabice/ i zarobila 5 časnika, 9 dočasnika i 130 domoradnika. Istodobno partizani su priputnivali na mjesto i oruž. postaju Žabok. Gubitaka nije bilo.

Nodu 27/28.VIII. jaka partizanska skupina naseđala je Sv. Križ Žadretje /5 km j.ist.od Krapinskih Toplica/ gdje je razorušala i zarobila stražu. Po izvršenom napadaju partizani su se povukli u smjeru s. Mirkovca /2 km s.ist.od Žabice/.

Podr. Koprivnice:

25.VIII. kod Želj. postaje Lepavina /12 km j.z. od Koprivnice/ partizani su porušili Želj. most te se potom povukli u smjeru s. Vel. Poganac /12 km j.od Ludbarage/.

Nodu 26/27.VIII. partizanska skupina nepoznate jačine napala je oruž. postaju Sokolovo /10 km j.ist.od Koprivnice/ i zarobili 14 oružnika. Istodobno između Sokolova i Rijeke /5 km j.z.od Koprivnice/ partizani su porušili Željničku prugu.

Nodu 26/27.VIII. kod Želj. postaje Subotica /6 km z.s.z.od Koprivnice/ partizani su porušili Želj. most a kod s. Rasinja /9 km s.e.z.od Koprivnice/ zarobili stražu Želj. osiguranja jačine 16 momaka, a Želj. prugu porušili.

Iste noći partizani su napali Želj. postaju i rudnik Bregi /7 km j.ist.od Koprivnice/, zarobili nekoliko domobranaca na Želj. postaju i u rudniku pljačkali.

Podr. Ivanid Grada:

25.VIII. kod s. Dragamac /20 km s.ist.od Ivanid Grada/ partizani su iz autobusa odveli 12 mladića koji su se vozili na stavljanju u Bjelovar.

Poslijednjih dana partizani su iz sela oko Kriške /10 km ist.j.ist.od Ivanid Grada/ odveli veći broj uno-vađenih mladića.

Podr. Siskai:

27.VIII. jaka partizanska skupina je podignuo uništila i opljačkala državno dobro u s. Bašna Greda /10 km ist.od Siska/, sa koga je odvela preko 400 komada rukne stote, a zapalila 25 vagona sijama.

Podr. Bilo Gorei:

27.VIII. njemačke i naše čete nastavile su zlaženje istočnog dijela Bilo Gore. Sa crteža Bilo-Bastaj /18 i 9 km s.ist.od Daruvaru-/Ivanovo Selo /9 km s.od Daruvara-/Grubišno Polje napredovali su naše čete uz manji neprijateljski otpor do arteza Dubinao-M. Krat /7 i 11 km s.zod Bilo-Bastaja/. U ovoj podhvatu smjeljiva i pustrojše su artezi Buhopolje /9 km ist.j.ist.od Virovitice-/Virovitica - Špišić Bukovica /7 km z.s.z.od Virovitice/ u južnom smjeru, čete koje nadiru sa juga u toku 27.VIII. još nisu shvatile spoj sa četama koje djeluju sa sjevera u južnom smjeru. Vlastitih gubitaka nije bilo, dok neprijateljski nisu poznatci.

Podr. Gline:

27. VIII. jedan km jugozapadno od Prekope (4 km s. izt. od Gline) skupina od oko 70 partizana napala je jednu domobransku sat. Vlastiti gubitci: 1 častnik (zapovjednik sati) ranjen i zarobljen, 1 domobran poginuo, 4 domobrana zarobljena, a 19 ih je nestalo. Istodobno kod mosta na cesti kod Prekope skupina od oko 100 partizana napala je autobus: Glina — Petrinja i odvela sve mužkarce (od kojih 10 pozvatih novaka) skupa sa autobusom u Majske Poljane (4 km izt. od Gline). — Pred upućenom potjerom partizani su se povukli u smjeru s. Hađer (5 km s. izt. od Gline).

Točno ustanovljeni tvarni gubici prigodom part. napadaja noću 24/25. VIII. na našu posadu u s. Gora⁹ (12 km s. izt. od Gline) (Dnevno izvješće broj 238 i 239) iznose: 2 mala bacača, 1 strojnica, 5 strojopušaka, 25¹⁰ pušaka (a ne 100), 6 samokresa, 1 signalni samokres, 1 ciev za srednji bacač, 13 poljskih kuhinja i razno streljivo.

Prema izkazu povjerenika partizani oko Gline navodno očekuju dolazak jedne brigade kada namjeravaju napasti Glinu.

Podr. Knina:

25. VIII. talijanske čete su nastavile čišćenje područja: Knin — Drniš — Vrlika.¹¹ U raznim okršajima zadani su neprijatelju osjetni gubitci. Plien: 3 strojopuške i 27 pušaka.

Zrakoplovstvo:

27. VIII. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadáće.

Pročelnik podhvatanog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M. P.)¹²

• O borbi i gubicima kod ovog uporišta vidi dok. br. 98, 106, 115, 175, 197, 198 i 200.

¹⁰ O broju zaplijenjenih pušaka vidi dok. br. 198 i 115.

¹¹ Vidi dok. br. 112, 188, 190, 193, 194, 196, 197, 199 i 200.

¹² Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 28 KOLOVOZA 1943 GOD.
O KONCENTRACIJI JEDINICA NOV I PO HRVATSKE U
ZONI KNINA I O TALIJANSKOJ AKCIJI NA HRVAČE¹

18 I

8

Telegram

Otp. 28 VIII 43 u 19.30 č.

Pr. 29 VIII 43 u 1.00 č.

OD KOMANDE XVIII ARMIJ. KORPUSA

KOMANDI II ARMIJE — Operativ, odjelj.

i, radi znanja,

KOMANDI V I VI ARMIJ. KORPUSA

KOMANDA II ARMIJE
Operativno odjeljenje

Br. 11799/op.

Br. 14654

Stiglo 29 kolovoza 1943

IZVJEŠTAJ U 18 ČASOVA DANA 28 KOLOVOZA

Aktivnost ustanika: Primijećena je jaka koncentracija² u zoni Zrmanja (Knin RO-DR-DT), Pokrovnik,³ Palnovo⁴ (SI-SN-DR) i Oton (SI-SL-DP).

Sektor »Bergamo«: Dana 25 o. m. mješovita jedinica posade iz Makarske, prenijevši se morskim putem u Bašku Vodu (Makarska ZN-AX), raščistila je pomenutu zonu, Promaljinu (ZP-AX)'i Bratuš (ZP-AV). U zoni Veprića (ZR-AV) bila je gađana ponekim rafalom iz automat, oružja.

Nađeno je nekoliko šaržera za mitraljez i razni materijal.

Zorom 28 o. m. bataljon, manevrišući iz Sinja, započeo je nasilno izviđanje na Hrvache (Split US-CK), naišavši u zoni Karačice (US-VH-CF) na jak otpor od strane jakih partizanskih grupa, kojima je zadao gubitke, koji još nisu utvrđeni. Mi smo imali dva ranjena.

¹ Original u arhivi Vojno~~L~~stonskog instituta.

² Riječ je o dijelovima jedinica Kninskog sektora.

³ Nije jasno na koje se mjesto misli.

⁴ Vjerovatno Plavno.

Sektor »Zara«: Dana 26 o. m. četnička patrola sukobila se u blizini Bos. Grahova (Drvar TN-DT) sa ustanicima, kojima je zadala ove gubitke: pet mrtvih i ranjen je komandant 5-e bosanske divizije.

Noću uoči 27 o. m. dijelovi Kr. karab., Kr. fin. straže i 7-a antikomunistička grupa, prilikom čišćenja ostrva Ugljan, zaborbili su dva pomagača ustanika, zaplijenili namirnice, lijekove, jedan dogled i razni materijal.

Vazdušna aktivnost: Vršena su izviđanja i održavanje veze Obrovac (Novigrad ON-DV) — Knin i zadarski otoci.

Nebo napola zastrto, more mirno.

General SPIGO

Prep.

- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 2 Operativ, odjelj.
- 1 Informat. odjelj.
- 1 Komandi kr. karab.
- 1 Odjeljenju za telekomunikacije

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA ČETVRTOG GORSKOG
ZDRUGA OD 28 KOLOVOZA 1943 GOD. O DEJSTVIMA
USTAŠKO-DOMOBRANSKIH JEDINICA U BILOGORI¹

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: DARUVARA	DAN: 28.8.43.	SAT I MINUT: 2245	BROJ: 436
PUTEM KRUGOVALNE POSTAJE ZAGREB 2	DAN: 29.8.43.	SAT I MINUT: 1315	BROJ: 2748

S A D R 2 A J

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL
SPOJ: . — . —

Dana 27 o. m. započeto čišćenje iztočnog diela Bilo Gore² nastavljeno je u toku dana do crte: Jasenaš, Vražje, Vršće, Kestenjava Kosa, bez dodira sa neprijateljem.

Po završenom čišćenju postrojbe su se vratile u svoje posade. 27. o. m. imali su odmetnici pri borbi kod Đakovca³ 2 mrtva i 12 ranjenih.

3000 kg. pšenice je zapaljeno jer se nije moglo izvesti.

Po izkazu mještana partizani su u noći od 25. na 26. o. m. prešli iz iztočnog diela Bilo Gore preko Pivnice u pravcu Voćina.⁴

Sopstvenih gubitaka nema.

1. i 2. sat 4. gor. pukovnije gonila je partizane koji su se približili Pakracu kod groblja 1 km jugoizt. Pakraca.

Kod s. Japaga, dva i pol km. južno Pakraca, odveli su partizani jednog domobrana.

Dana 27. o. m. oko 0500 sati nestala su na Pakračkoj Gori 4 domobrana 5. sati 4. gorske pukovnije, sa oružjem.

4. GORSKI ZDRUG Ia

Broj 658

29/VIII D

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 14/1—23, k. 28.

² O ovoj akciji vidi dok. br. 140, 195, 197, 202 i 203.

* O borbi kod ovog uporišta vidi dok. br. 140.

⁴ O pokretu dijelova Dvanaeste divizije vidi dok. br. 140.

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG PETOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 28 KOLOVOZA 1943 GOD. O POJAVI DRUGE NOU BRIGADE OSME DIVIZIJE U ZONI KOSINJA¹

Telegram

Otp. 28 VIII 43

Prim. 28 VIII 43 u 23 č.

OD KOMANDE V ARMIJ. KORPUSA

KOMANDI II ARMIJE

i, radi znanja,

KOMANDAMA XI i XVIII ARMIJ. KORPUSA

KOMANDA II ARMIJE

Operativno odjeljenje

Br. 9555/op.

Br. 14651

Stiglo 29 kolovoza 1943

NOVOSTI U 18 ČASOVA DANA 28 KOLOVOZA

Informativne vijesti: Izvor Gospić: Kordunaška brigada² navodno je primijećena u zoni Kosinj (XR-FV), Lešće (IH-GK), Kuzmanovača (NH-FT).

Divizija »Murge«: Normalna aktivnost patrola uzduž cijele linije. Nema šta da se javi.

Sektor Gospić: Ništa novo.

Divizija »Macerata«: Ujutro 27. o. m. hrvatski nadzornik pruge našao je minu ispod tračnica na dionici željez. pruge D. Dubrave — Generalski Stol.

Noću uoči 28 o. m. vatru u cilju uzinemiravanja protiv posade Hrv. Moravice,³ bez posljedica. Normalna aktivnost patrola i zasjeda duž željez. pruge.

V grupacija Gran. straže: Noću uoči 28 o. m. vršena je zasjeda u zoni Globiči (Sušak TR-BD). Ništa značajno.

Dana 28 o. m. patroliranje u zoni Rožca (TP-BF). Svilno — Pašac (UH-AX), Vilska Stena (US-BF). Nema šta da se javi.

XIV obalska brigada: Noću uoči 28 o. m. izvršena je zasjeda u mjestu Semičevići (Sušak VK-AP). Nema šta da se javi.

¹ Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

² Odnosi se na Drugu NOU brigadu Osme divizije. Vidi dok. br. 135 i tom V, knj. 19, izvještaj Štaba Druge NOU brigade od 3 rujna 1943 god. Štabu Osme divizije NOV i PO Hrvatske.

³ Srpske Moravice

Sektor Karlobag: Situacija je nepromijenjena.

Aktivnost avijacije: Dana 27 o. m. vršeno je kontrolno izviđanje zone Senj, Vratnik, Brinje, Jezerane, Drežnica, Otočac, Perušić, Vrhovine i grebena Vinodol.

Bombardovana je zona između M. Tića i V. Tića (VK-AR) i pilana Jagetići (ZL-AL).

General SPIGO 20002808

8 prep.

- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 2 Operativ, odjelj.
- 1 Informat. odjelj.
- 1 Komandi kr. karab.
- 1 Odjeljenju za telekomunikacije

BR. 207

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 29 KOLOVOZA 1943 GOD. O DEJSTVU KALNIČKOG NOP ODREDA U ZAGORJU, O ZAVRŠETKU DEJSTAVA NJEMAČKIH I USTAŠKO-DOMOBRANSKIH JEDINICA NA BILO GORI I TALIJANSKIH JEDINICA I ČETNIKA U ZONI KNIN — VRLIKA — DRNIŠ¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 241

(po podatcima primljenim 29. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: Prema prikupljenim podatcima i posljednjim događajima utvrđeno je da je područje: Krapina — Zlatar — Zabok — Vel. Trgovište — Klanjec insurzirano od raznih manjih i većih partizanskih skupina² koje su posljednjih dana veoma djelatne.

Na području Ivanšćice zapažene su manje part. skupine koje su dielom nenaoružane.

U Kalničkom gorju nalazi se skupina od oko 500—600 partizana³ koja posljednjih dana

¹ Dokumenat, umnožen na gestetneru, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod reg. br. 13/1, k. 28.

², 'i' Odnosi se na Kalnički NOP odred. Vidi dok. br. 145.

nije pokazala veću djelatnost. Navodno očekuje pojačanje iz Slavonije i Zumberka.

Noću 27/28. VIII partizanska skupina jačine navodno oko 200 ljudi napala je s. Sv. Križ-Začretje⁴ (6 km s. od Zaboka). Na želj. postaji zarobila je 4 domobrana želj. osiguranja od kojih je 3 uspjelo pobjeći. Izgubljeno je 5 pušaka. Na pošti su uništili b. b. središnjicu, spalili spise i pljačkali novac, a u občini spalili spise. Ova skupina se povukla u sjevernom i sjeverozapadnom smjeru progonjena od njemačkih i naših postrojbi.

28. VIII. zapažena je jača part. skupina⁵ u pokretu od s. Radoboj i Sv. Jakob (4 i 6 km izt. od Krapine) u smjeru G. Jesenje (5 km s. izt. od Krapine). Ova skupina imala je okršaj sa njemačkim i našim snagama. Posljedak još nije poznat.

Istog dana zapažene su jače part. snage kod s. Dubrovčan (6 km s. z. od Vel. Trgovišta).

28. VIII. skupina od oko 200 partizana⁶ napala je s. Mihovljan (8 km j. izt. od Krapine). Ustaška posada iz Zlatara je upućena u pomoć.

28. VIII. kod Bedekovčine (6 km izt. od Zaboka) partizani su porušili želj. prugu, a između želj. postaje Sutinske Toplice i Zlatar Bistrica (9 i 12 km izt. od Zaboka) uništili jedan most.

28. VIII. partizani su pustili sve u Dv. Gredice (3 km j. od Zaboka) zarobljene priпадnike domoradne službe osim 3 vođe častničkog stupnja (spoj dnevno izvješće br. 240).

Podr. Bilo Gore: 28. VIII. završeno je čišćenje iztočnog diela Bilo Gore.⁷ Bližih podataka još nema.

Podr. Virovitice: Noću 27/28. VIII. na želj. postaji Cabuna (17 km izt. j. izt. od Virovitice) partizani su minirali križalište a između Cabune i Pčelića (12 km izt. j. izt. od Virovitice) zapalili jedan most.⁸

* Napad vjerovatno izvršili dijelovi Kalničkog NOP odreda.

* Odnosi se na dijelove Kalničkog NOP odreda.

⁷ Vidi dok. br. 140, 195, 197, 202, 203 i 205.

⁸ Ove akcije izveli dijelovi Dvanaeste NOU brigade. Vidi dok. br. 140.

Podr. Daruvara: 28. VIII. između južnog diela Vel. Zdenaca i Zdenačkog Gaja (13 i 16 km s. z. od Daruvara) zapažena je skupina od oko 60 partizana.

Podr. Požege: U Požeškoj kotlini manji part. dielovi pljačkaju noću sela.

23. VIII. seljaci njemačkih sela Poreč i Kula (19 i 18 km izt. s. izt. od Požege) odbili su part. napadaje. Partizani su imali gubitaka, a seljaci samo nekoliko ranjenih.

28. VIII. prigodom čišćenja područja južno od puta: Požega — Pleternica (10 km izt. j. izt. od Požege) nije se naišlo na partizane. Kod s. Brestovca (6 km z. od Požege) protjerana je jedna partizanska razvidnica.

Podr. Našice: U s. Podgorač (10 km izt. j. izt. od Našica) nalaze se navodno jače part. snage,⁹ a predstraže su im u bunkerima na cesti Podgorač — Našice (3 km s. z. od s. Podgorač).

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Delnice — *Senj:* .

26. VIII. odbijeni su manji part. napadaji na talijanske postave kod Delnica i Krivog Puta (7 km s. izt. od Senja). 2 talijanska vojnika su ranjena.

Podr. Karlovca: 28. VIII. sa pruge između želj. postaje Bubnjarići i Kamanja (na pruzi Karlovac — Metlika) odstranjena je jedna mina.

Podr. Knina: 26. VIII. nakon što su savladali neprijateljske odpore iz utvrđenih postava, talijanske čete i četnici, talijanski suborci, završili su čišćenje područja Knin — Vrlika — Drniš.¹⁰ Gubitci:¹¹

a) Partizanski: preko 100 mrtvih i ranjenih.

b) Talijanski: 5 ranjenih.

c) Četnički: nekoliko mrtvih i ranjenih.

U drugim manjim okršajima poginulo je

• Vjerovatno dijelovi Dvanaeste divizije.

¹⁰ Vidi dok. br. 112, 188, 190, 193, 194, 196, 197, 199, 200 i 203.

¹¹ O gubicima vidi dok. br. 112.

16 partizana i 3 četnika suborca, a 8 part. je zarobljeno.

Iz Knina se javlja, da se četnici prikupljavaju u Kninu.

Zrakoplovstvo: 28., VIII. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće.

Osobitosti:

U pravoslavnom manastiru u s. Duzluk (23 km s. izt. od Požege) nalazi se navodno part. topnička škola. Vođa ove škole je bivši zapovjednik I. top. sklopa iz Varaždina bojnik Varda koji je 7. VII. pobjegao partizanima. Tamo se navodno nalazi i bivši upravitelj Glavnog teh. skladišta iz Požege (izvješće požeškog redarstva).

Pročelnik podhvatznog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M. P.)¹²

¹¹ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG PETOG ARMIIJSKOG KORPUSA OD 29 KOLOVOZA 1943 GOD. O KONCENTRACIJI JEDINICA NOV I PO HRVATSKE U ZONI KRAKAR — TRBOVICI — TOMIĆ I O BORBAMA SA DRUGOM NOU BRIGADOM OSME DIVIZIJE U ZONI GOSPIĆA¹

Telegram

V.P. 10, 29 kolovoza 1943

OD KOMANDE V ARMIIJ. KORPUSA
KOMANDI II ARMIIJE — Operativ, odjelj.
i, radi znanja,
KOMANDAMA XI i XVIII ARMIIJ. KORPUSA

KOMANDA II ARMIIJE
Operativno odjeljenje
Br. 9584/op. Br. 14711
Stiglo 30 VIII 1943

NOVOSTI U 18 ČASOVA DANA 29 KOLOVOZA 1943

Informativne vijesti: Vjerodostojni izvor javlja: koncentracija ustanika² u zoni Krakar (ZT-ZV-AN) — Trbovići (ZT-AN) — Cupurije (ZV-AN) — Tomić (ZT-AL). U ovom posljednjem mjestu izgleda da partizani imaju kamione a u Trbovićima komandu zone i I odred. — Nekontrolisani izvor javlja: da je u noći uoči 25 o.m. prošla kroz Stari Laz (ZI-AX) snažna formacija ustanika,³ dolazeći sa jugoistoka i idući prema sjeveru, po prilici prema Kupi i Sloveniji.

Divizija »Murge«: Jutros 29 o. m. izašlo je osam patrola koje nisu zapazile neku neprijateljsku aktivnost.

Divizija »Macerata«: Dana 28 o. m. vršeni su napadi u cilju kontrolisanja na sljedeća mjesta: Homer (VU-BH), Radočaj (ZI-BH); Stražbenica (kota 261) (XR-AN); most na Globornici (XV-AT), Katići, Stanišić Br. (IH-AT). Nema šta da se javi.

Sinoć 28 o.m. eksplozija mine prouzrokovala je iskliznuće lokomotive blindiranog voza 10 i prekid između Delnica i Kupjaka, koji je odmah opravljen.

¹ Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

* i ³ Vjerovatno dijelovi Trinaeste NO divizije.

Prijavila su se u Josipdolu dva vojnika CDLX artiljeriskog opješaćenog diviziona koji su zarobljeni kod Vrata dana 24 o.m., 0 čem telegram 9447 od 25 o.m.

V grupacija Gran. straže: Izvršila je patroliranje po danu u zoni Luban (TR-BD) i noćne zasjede u mjestu Jug (TP-BD) 1 Zbelac (UO-BF). Nema šta da se javi.

XIV obalska brigada: Noću uoči 28 o. m. izvršila je noćnu zasjedu u zoni kote 68 (VO-AL) sa negativnim rezultatom.

Vatra u cilju uzinemiravanja protiv našeg odjeljenja na rtu Kozica (ZI-AD).

Sektor Gospić: Bila je odbijena partizanska formacija⁴ koja je pokušala da se noću uoči 29 o. m. uvuče između Ličkog Osika (LI-FP) i Budaka (LI-FN).

Od jutros 29 o. m. u toku je partizanski napad na Klanac⁵ (XT-FR) i Pazarište. Ovo posljednje mjesto brane naoružana civilna lica. O tome nisu stigle druge vijesti.

Ostali sektori: Normalna aktivnost patrola i zasjeda.

General Scuero 20002908

8 prep.

1 Ekselenciji	30-VIII
1 Nač. štaba	M. R. [°]
1 Pomoć. nač. štaba	
2 Operativ, odjelj.	
1 Informat. odjelj.	
1 Komandi kr. karab.	
1 Odjeljenju za telekomunikacije	

* Dijelovi Druge NOU brigade Osme divizije. Vidi dok. br. 135.

⁵ Vidi dok. br. 135 i tom V, knj. 19, izvještaj Štaba Druge NOU brigade od 3 rujna 1943 god. Štabu Osme divizije NOV i PO Hrvatske.

⁰ Datum i paraf generala Maria Robotti-a, komandanta Druge talijanske armije.

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 29 KOLOVOZA 1943 GOD.
O STANJU U ZONI KNINA I SINJA I O NAPADU DIJE-
LOVA SJEVERNODALMATINSKOG NOP ODREDA NA AU-
TOKOLONU NA PUTU MALA CISTA — KISTANJE¹

18 I

8

Telegram

V.P. 10, 30 kolovoza 1943
u 1,30 č.

OD KOMANDE XVIII ARMIJ. KORPUSA

KOMANDI II ARMIJE

i, radi znanja,

KOMANDI V i VI ARMIJ. KORPUSA

KOMANDA II ARMIJE
Op'erativno odjeljenje

Br. 11843/op.

Br. 14714
Stiglo 30 kolovoza 1943

IZVJEŠTAJ U 18 ČASOVA DANA 29 KOLOVOZA 1943

Aktivnost ustanika: Situacija u zoni Knina i Sinja ponovo je napeta zbog pojačanog pritiska i jakog partizanskog otpora² našim patrolnim izviđanjima i zbog sve većeg gomilanja ustaničkih snaga, koje se cijene na nekoliko hiljada, u namjeri da se spuste prema Dalmaciji. (Vidi naš telegram 11821/op. od 29 o.m.).

Sektor »Bergamo«: Partizanski gubici uslijed akcije na Hrvace (Split US-CK), o kojoj jučer, izvještaj od 28 o.m., utvrđeni su: 24 mrtva; zaplijenjeno 18 pušaka, mnogo metaka i ručnih bombi.

Noću uoči 28 o. m. vatru u cilju uzneniranja protiv otporne tačke pojasa Sinja odmah je učutkana našim protivdejstvom. Naši gubici: jedan ranjen.

Iste noći II/291-og i XXIX/4-og bersaljerskog izvršili su izviđanja u zoni Lećevica (Šibenik RQ-BU — Ljubitovica SI-SL-BU) i Prapatnice (SN-BU-BS). U zonama nema partizana; zaprljena su dva sumnjiva lica.

¹ Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

² Otpor pružale jedinice Kninskog sektora.

Sektor »Zara«: Dana 27 o. m. antikomunistička grupa prilikom čišćenja zone Novigrad zarobila je tri naoružana partizana, jedan automatski karabin, dvije puške i ručne bombe.

Dana 28 o.m. antikomunistička grupa, prilikom izviđanja zona Turanj (Zirje LI-DE), Filipjakov (LI-CZ) i Pašman (KI-CZ), našla je u kućama pomagača ustaničkih tri radija, jedan pištolj, municiju i razni materijal.

Ujutru 28 o.m. autokolona sa dvije čete 291-og pješ. puka, upućena iz Ciste Male (Zirje PN-CS) u Kistanje (Šibenik RH-DE). Stigavši u blizinu kote 234 (QM-DE), bila je pozvana od ustaničnika³ u talijanskoj uniformi da stane. Kolona se zaustavila držeći da su to naši vojnici u posrednoj pratnji, ali je bila odmah napadnuta rafalima iz automata, oružja koji su gađali prvi kamion. Pratnja je odmah reagovala napavši ustaničke postavljene u busiji na koti 325 (Zečevo QM-DE), koji su se povukli gonjeni do Macura (Knin QO-DH) od VI antikomunističke grupe koja je odmah intervenisala iz Đevrske (QK-CZ). Naši gubici:⁴ 7 mrtvih, između kojih potporuč. Bussolari Antonio, i 13 ranjenih; partizanski: 4 mrtva ostavljena na terenu.

Vedro, more mirno.

General SPIGO

Prep.

- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 2 Operativ, odjelj.
- 1 Informat. odjelj.
- 1 Komandi kr. karab.
- 1 Odjelenju za telekomunikacije

³ Odnosi se na Prvi bataljon Sjevernodalmatinskog NOP odreda.
Vidi dok. br. 127.

⁴ O gubicima vidi dok. br. 127.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 30 KOLOVOZA 1943 GOD. O DEJSTVIMA JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA ŽELJEZNIČKE OBJEKTE I O BORBI DRUGE NOU BRIGADE OSME DIVIZIJE NOV I PO HRVATSKE IZMEĐU LIČKOG OSIKA I BUDAKA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 242

(po podatcima primljenim 30. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: 28. VIII. kod s. Sv. Jakob (6 km izt. od Krapine) naše čete su se sukobile sa partizanima.² 1 domobran je poginuo. Partizani su se povukli u smjeru s. Šaša (8 km s. izt. od Krapine) (Spoj dnevno izvješće broj 241).

Podr. Zagreba: 29. VIII. između s. Bidrovec (13 km s. izt. od Šestina, a 18 km s.s. izt. od Zagreba) i s. Vidovec (2 km s.s. izt. od Bidrovca) partizani su napali oružničku obhodnju jačine 8 oružnika. 4 oružnika su zarobljeni, a 4 su se spasila.

Podr. Srijema: 28. VIII. u 21 sat kod želj. postaje Hrv. Mitrovica partizani su napali njemački vlak. 2 njemačka vojnika su poginula, a 14 ih je ranjeno.

29. VIII. u 21 sat između želj. postaje Hrv. Mitrovica i Voganj (8 km izt. od Hrv. Mitrovice) naletio je vojni vlak na minu. Na ovaj vlak naletio je drugi vojni vlak. Oba stroja i 8 vagona su izkliznula. U izvid upućen pružni tenk naletio je na izkliznuli vlak. 1 častnik želj. bojne, 1 njemački dočastnik i 4 željezničara su ranjeni..

O

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Karlovca: 29. VIII. između Ozlja i Kamanja (na pruzi Karlovac — Metlika) partizani su napali

¹ Dokumenat, umnožen na gešteteru, nalazi se u arhivi Vojnog istonskog instituta pod reg. br. 14/1, k. 28.

* Sa dijelovima Kalničkog NOP odreda.

osobni vlak. Vlak je prošao bez zadržavanja.
1 željeznički službenik je poginuo.

Istog dana partizani su pripucali na našu želj. stražu kod Ozlja. 1 domobran je poginuo.

28. VIII. veće part. skupine prebacivale su se iz Zumberka preko s. Ribnik i Netretić (18 km s.z. i 10 km z. s.z. od Karlovca) u smjeru Vukove Gorice i Bosiljeva (16 i 22 km j.z. od Karlovca).

Podr. Ogulina: 29. VIII. između želj. postaje Ogulin i Ogulinski Hreljin (5 km s.z. od Ogulina) naišao je teretni vlak na minu. Stroj i 9 vagona je izkliznulo. 1 talijanski vojnik je zarobljen, a 1 četnik je poginuo. Promet će biti do danas poslije podne prekinut.

Noću 29/30. VIII. između želj. postaje Generalski Stol i G. Dubrava (na pruzi Karlovac — Ogulin) eksplodiralo je 6 mina. 11 tračnica je oštećeno.

Podr. Gospića: Noću 28/29. VIII. partizani³ su se pokušali probiti između Ličkog Osika i Budaka (7 i 4 km s.s.izt. od Gospića) u smjeru s. Mušaluk (7 km s. od Gospića), ali su odbijeni. 1 milicioner je ranjen.

29. VIII. u 6 sati neprijatelj je napao naše postave oko s. Klanac i visa Oteš⁴ (745 — 11 km s. z. od Gospića). Ishod borbe još nije poznat.

Kod Pazarišta (17 km s.z. od Gospića) vodila se 29. VIII. borba.⁵ Osjeća se neprijateljska djelatnost i prema Perušiću.

Pročelnik podhvatanog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M. P.)⁶

^s Riječ je o Drugoj NOU brigadi Osme divizije. Vidi dok. br. 135.

* i ⁵ Vidi dok. br. 135 i tom V, knj. 19, izvještaj Štaba Druge NOU brigade od 3 rujna 1943 god. Štabu Osme divizije NOV i PO Hrvatske.

" Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ USTAŠKO-DOMOBRANSKOG ZAPOVJEDNIŠTVA ZA LIKU OD 30 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU KLANCA¹

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: GOSPIĆA	DAN: 30.8.43.	SAT I MINUT: 0930	BROJ: 122
PUTEM KRUGOVALNE POSTAJE ZAGREB 2	DAN: 30.8.43.	SAT I MINUT: 1040	BROJ: 2794

S A D R Z A J

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL, HRVOPO SUŠAK
SPOJ: . — . —

29. o.m. 0600 sati napadnuto područje s. Klanac od strane jačih partizanskih snaga.²

Borba je trajala cieli dan i posada u Klancu se održala.

Neprijatelj je uspio da zauzme Oteš k. 754 i k. 722 oko dva km. južno od Klanca.

Koncentričnim podhvatom iz Perušića, Gosića i Smiljana uz pomoć bojnih kola i topništva neprijatelj je u području s. Klanac podpuno raspršen i natjeran u bijeg i povukao se u glavnom prema sjeveru ostavivši u borbi 53 mrtva³ prebrojano, među njima komandira čete Marasa, i 18 zarobljenih.

Plien 4 strojopuške, 48 pušaka, jedan mali bacač, doista streljiva i ostale spreme.

Zarobljena je jedna hrvatska zastava sa petokratkom zvezdom bataljona Matija Gubec.

Zarobljeni partizani su svi Hrvati.

Vlastiti gubitci 10 mrtvih i 17 ranjenih.

U toku je akcija protiv razpršenog neprijatelja kao i preslušavanje zarobljenih.

Oteš je povraćen.

Broj 842/tajno

ZAPOLI

30/VIII D

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 15/1—3, k. 28.

² i ' Vidi dok. br. 135 i tom V, knj. 19, izvještaj Štaba Druge NOU brigade od 3 rujna 1943 god. Štabu Osme divizije NOV i PO Hrvatske.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA ČETVRTOG GORSKOG
ZDRUGA OD 30 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU JEDI-
NICA NOV I PO HRVATSKE NA LIPIK, PAKRAC I SALAŠ¹

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: DARUVARA	DAN: 30.8.43.	SAT I MINUT: 2000	BROJ: 470
PUTEM KRUGOVALNE POSTAJE ZAGREB 2	DAN: 30.8.43.	SAT I MINUT: 2210	BROJ: 2862

S A D R Ž A J

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL
SPOJ: . — . —

U 0300 sati odpočeo je napad partizana na Lipik, Pakrac i Salaš,² navodno sa strane XII. partizanske brigade.

Napadu je izložen u glavnome Salaš (1 i pol km južno od Pakraca).

U 0400 sati skupina partizana privukla se k Salašu i bacila flaše napunjene benzinom na sijeno i tako su zapaljena dva stoga sijena. Posada Salaša povukla se oko 0430 sati u Pakrac.

U ovo vrieme upućena su prva i druga sat prve bojne 4. gorpuk. u napad pravcem: Pakrac, Japaga, Seovica, **Bukovčani**.

Partizani su protjerani u pravcu Psunja.

Vlastiti gubitci: 1 vodnik ranjen — gubitci u tvorivu: 1 brzoglas, 4 konja, 3 samara, 12 gunjeva, 14 goveda. Izgorjela su dva vagona sijena i slame.

Treća sat u razviđanju iz Pakraca, pravcem Batinjani nije se još vratila.

6. sat 8. gorpuk. osigurala sjeću drva u šumi Šuplja Lipa, bez dodira sa neprijateljem.

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 15/1—29, k. 28.

² Redakcija nije mogla utvrditi ko je i kada napadao na pomenuta mjesta

5. sat 8. gorpuk. osiguravala podizanje brzoglasne linije Daruvar — Zdenci.

7. sat 4. gorpuk. iz Daruvara uz uzputno razviđanje prebačena u Pakrac bez dodira sa neprijateljem. Vod p.o. topova iz Pakraca prebačen je u Daruvar bez dodira sa neprijateljem.

Broj 685

4. GORSKI ZDRUG la
31/VIII D

BR. 213

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG PETOG ARMIIJSKOG KORPUSA OD 31 KOLOVOZA 1943 GOD. O GUBICIIMA U BORBI U ZONI PAZARIŠTE — KLANAC¹

Predmet: rzb

Telegram V.P. 10, 31 VIII 43 u 1.10 č.

OD KOMANDE V ARMIIJ. KORPUSA

KOMANDI II ARMIJE — Oper, odjelj.

i, radi znanja,

KOMANDAMA XI I XVIII ARMIJ. KORPUSA

KOMANDA II ARMIJE
Operativno odjeljenje

Br. 9612/op.

Br. 14761
Stiglo 31 kolovoza 1943

NOVOSTI U 18 ČASOVA DANA 30 KOLOVOZA 1943

Informativne vijesti: Iz vjerodostojnog izvora: u zonu Belo (Ogulin ZI-BL) i Kupa (Podstena ZL-BL) stigle su jake partizanske snage iz Like.²

Divizija »Murge«: Od jutros 30 o.m. u toku je čišćenje u zoni Cvitovac (Senj ZR-CU). Naknadno će se javiti vijesti.

Sektor Gospić: U jučerašnjem okršaju 29 o.m.,³ o čemu telgr. 9584 od 29 o.m., partizani su imali ove provjerene gubitke: 53 mrtva, 18 zarobljenih; zaplijenjen 1 minobacač, 4 puškomitra-

¹ Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

² Vjerovatno dijelovi Trinaeste NO divizije.

³ Vidi dok. br. 135 i tom V, knj. 19, izvještaj Štaba Druge NOU brigade od 3 rujna 1943 god. Štabu Osme divizije.

ljeza, 48 pušaka, zastava bataljona »M. Gubec«. Hrvatski gubici: 10 mrtvih i 17 ranjenih. Situacija je u zoni Klanac (XT-FR) potpuno uspostavljena. Još nije jasna u zoni Pazarište (XT-FP).

Divizija »Macerata«: Jučer 29 o.m., na dionici željez. pruge Hreljin—Sv. Petar (Ogulin XN-AT), pri prolazu teretnog voza iz Rijeke eksplodirala je mina prouzrokovavši iskliznuće lokomotive i 10 vagona, od kojih se 8 ne može spasti. Na našoj strani: mrtav jedan vojnik i jedan četnik; ranjen jedan domobran. Uspostava pruge predviđa se u toku današnjeg dana 30 o. m.

Jutros 30 o.m. uslijed eksplozije mnogobrojnih mina prekinuta je željez. pruga između D. Dubrava i Generalskog Stola (Karlovac KI-AX). Uspostava pruge izvršena je u 12 časova. Danas 30 o.m. izvršen je upad u zonu Podveljun (Ogulin XR-AN) i Veljun (XR-AP). Akcija je u toku. Naknadno će se izvijestiti.

V grupacija Gran. straže: Jutros 30 o.m. u mjestu Lepenice (Sušak UN-BC) partizani su napali autokolonu radnika za sjeću šume. Naši gubici: dva mrtva; ranjen je jedan oficir i 22 vojnika; nestao je jedan oficir. Poginulo je 13 radnika, 22 su ranjena. Naknadno će se javiti dalje vijesti. U toku je čišćenje zone.

XIV obalska brigada: Jučer 29 o.m. odred za posrednu zaštitu na kolskom putu Novi — Senj bio je gađan rafalima iz automatskog oružja u mjestu Miletići (Ogulin VU-AI), bez posljedica. Izvršen je upad u zonu kote 575 i 573 (Ogulin VU-AL) i nadjena je municija i dokumenta.

Sektor Karlobag: Situacija je nepromijenjena.

Aktivnost avijacije: Dana 29 o.m. vršeno je kontrolno izviđanje zone Gospić, bombardovana je i mitraljirana kota 911 —• 747 — 677 (Senj — XR-FT-FV) sa dobrim rezultatom; vršeno je izviđanje zone Krakar, Trbović Stan, Trbovići (ZT-AN), Cupurije (ZV-AN), Tomić (ZT-AL) i Tržić (Karlovac LI-AP-AN). —

General Scuero 20003008

31-VIII. MR

8 prep.

1 Ekselenciji

1 Nač. štaba

1 Pomoć. nač. štaba

1 Načel. oper. odjelj.

1 Operativ, odjelj.

1 Informat „

1 Kr. karab.

1 Odjeljenju za telekomunikacije

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DO-
MOBRANSTVA OD 31 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU
JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA KLANAC I PERUŠIC¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 243
(po podatcima primljenim 31. VIII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: Prema izvješću župske redarstvene obla-
sti iz Varaždina i oruž. krila iz Varaždina, 29.
i 30. VIII. prebacili su se partizani² u manjim
skupinama iz Ivanšćice preko s. Paka i Visoko
(4 i 8 km j. od Novog Marofa) u Kalnik.

Podr. Koprivnice: 29. VIII. kod želj. postaje Rasinja (9 km
z.s.z. od Koprivnice) part. su zarobili 13 domo-
brana želj. osiguranja.

Podr. Dugog Sela: Prema izvješću oruž. krila Zagreba, 30.
VIII. zapažena je jača i dobro naoružana part.
skupina u njemačkim i domobranskim odo-
rama u šumi kod s. Dragašićka (4.5 km j. od
Dugog Sela), koja je došla iz smjera Oborovo
(12 km j. od Dugog Sela).

Podr. Turopolja: Noću 29/30. VIII. odbijen je bez vlastitih
gubitaka manji part. napadaj na s. Kravarsko
(9 km j.z. od Turopolja).

Podr. Bjelovara: Noću 29/30. VIII. protjerana je manja
part. skupina koja se je približila s. Narta (9
km j.z. od Bjelovara).

Podr. Virovitice: Noću 28/29. VIII. odbijeni su bez vlastitih
gubitaka manji part. prepadi na želj. postaju
Suhopolje³ (9 km izt. j. izt. od Virovitice).

Podr. Daruvara: Noću 29/30. VIII. partizani (navodno XII.⁴
part. brigada) izvršili su manje napadaje na
Pakrac, Lipik i Salaš 1.5 km j. od Pakraca (iz-
među Pakraca i s. Japaga).⁵ Napadaji na Pa-
krac i Lipik su odbijeni, dok se posada salaša

¹ Dokumenat, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojno-
istoriskog instituta pod reg. br. 15/1, k. 28.

² Odnosi se na dijelove Kalničkog NOP odreda.

³ Napad izvršili dijelovi Dvanaeste NOU brigade. Vidi dok. br.
140 i tom V, knj. 19, dok. br. 198.

⁴ i ⁵ Vidi dok. br. 212.

morala povući u Pakrac. Na Salašu partizani su zapalili 2 vagona sijena i slame. Upućeno pojačanje protjeralo je partizane u smjeru Psunj pl. Jedan domobran je ranjen, a nešto malo opreme je izgubljeno.

30. VIII. između s. Međurić i Poljana (4 i 8 km izt. s. izt. od Banove Jaruge) part. su napali teretni samovoz poljopriradne straže. Pomoću upućenog pojačanja partizani su protjerani. Vlastiti gubitci: 1 ranjen, a neprijateljski: 4 mrtva.

Noću 27/28. VIII. i 28/29. VIII između Pakraca i Dežanovca (17 km s.z. od Pakraca) prebacile su se jače partizanske snage u Mo-slavinu.

Podr. Požege: 30. VIII. prigodom nasilnog razviđanja područja oko 5 km j.j. izt. od Požege uhićeno je 21 što partizana što sumnjivih osoba.

30. VIII. zorom prebacile su se jače part. snage⁶ (vjерovatno glavnine XVII. i XXI. part. brigade) sa iztočnog diela Papuka u smjeru Vetova i Kaptola (12 km s. izt. ili km s.s. izt. od Požege).

Naknadno se saznalo da su partizani 23. VIII. u borbi kod s. Velika⁷ (13 km s. od Požege) (Dnevno izvješće br. 236) imali 40 mrtvih i preko 70 ranjenih.

Podr. Našica: Noću 29/30. VIII. između želj. • postaje Cačinci i Mikleuš (na pruzi Podr. Slatina — Našice) part.⁸ su uništili 2 želj. i 2 kolska mosta i želj. prugu kod Mikleuša porušili. Oklopni vlak je izkliznuo.

Iste noći partizani su zapalili želj. postaju Gutmanovci (14 km s.z. od Našica).

Podr. Đakova: Prema izvješću II. zbornog područja, 29. VIII. stigle su u selo Bračevci (17 km s.z. od Đakova) navodno 2 part. brigade, a u s. Paučje (22 km z.s.z. od Đakova) nalaze se navodno 3 (?) partizanske brigade.

[•] Riječ je o snagama Dvanaeste divizije. Vidi tom V, knj. 19, izvještaj Štaba Desete divizije od 3 rujna 1943 god. Štabu Drugog korpusa NOV i PO Hrvatske.

⁷ Napad na ovo uporište izvršio jedan bataljon Sedamnaeste NOU brigade. Vidi dok. br. 191.

⁸ Dijelovi Dvanaeste NOU brigade. Vidi dok. br. 140.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Gospića:

29. VIII. u 6 sati jače partizanske snage⁹ su napale područje s. Klanac (11 km s.z. od Gospića). Borba je trajala cieli dan i partizanima je uspjelo zauzeti vis Oteš (745) i k. 722 (oko 1.5 km j.j.z. od Klanca), dok se je posada u s. Klanac održala. — Koncentričnim podhvatom iz Perušića, Gospića i Smiljana (8 km z.s.z. od Gospića), a uz pomoć bojnih kola i topništva, neprijatelj je na području s. Klanac podpuno razbijen i protjeran u glavnom u sjevernom smjeru ostavivši 53 mrtva i 18 za-robljenih (Hrvata). Plieni: 4 strojopuške, 48 pušaka, 1 mali bacač te dosta streljiva i ostale opreme. Zaplijenjena je jedna hrvatska zastava sa petokrakom zvezdom bataljuna »Matije Gubca«. Vlastiti gubitci: 10 mrtvih i 17 ranjenih. — Vis Oteš je povraćen, a progon razbijenog neprijatelja se nastavlja.

30. VIII. partizani su napali Perušić.¹⁰ Bližih podataka još nema.

Podr. Gline:

Prema izvješću pučanstva, povukle su se IV. i VIII. part. brigada¹¹ iz s. Brnjeuška (6 km izt. od Ghne) u južnom smjeru.

Zrakoplovstvo:

30. VIII. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće.

Pročelnik podhvatznog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M. P.)¹²

⁹ Odnosi se na Drugu NOU brigadu Osme divizije. Vidi dok. br. 135.

¹⁰ Vidi dok. br. 135 i tom V, knj. 19, izvještaj Štaba Druge NOU brigade od 3 rujna 1943 god. Štabu Osme divizije.

¹¹ Vidi dok. br. 135.

¹² Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ USTAŠKO-DOMOBRANSKOG ZAPOVJEDNIŠTVA ZA LIKU OD 31 KOLOVOZA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA OSME NO DIVIZIJE HRVATSKE NA KLANAC I PAZARIŠTE¹

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: GOSPIĆA	DAN: 31.8.43.	SAT I MINUT: 1038	BROJ: 129
PUTEM KRUGOVALNE POSTAJE ZAGREB 2	DAN: 31.8.43.	SAT I MINUT: 2200	BROJ: 2976

S A D R Ž A J

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL i HRVOPO SUŠAK
SPOJ: . — . —

Neprijatelj je pokušao da zauzme Marinu Glavu² k. 775 (2 km. j. i. od Perušića), koju je predhodno tukao topom.

Neprijatelj je odbijen.

Od zarobljenika doznaće se da je na odsjek Pazarište — Klanac napadala jedna primorska gorjanska brigada³ od tri bataljona i I. Lički hrvatski bataljon Matije Gubca⁴ VI. divizije.

Vlastito i savezničko zrakoplovstvo tuklo neprijateljske postave sjev. od Pazarišta — Klanac. Jučer je neprijatelj imao 2 mrtva i 4 zarobljena, plien 3 puške.

Mi 1 mrtvog i 3 ranjena.

ZAPOLI

Op. broj 846/tajno

1/IX D

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 16/1—31, k. 28.

² i s Vidi dok.' br. 135 i 214.

³ Vidi tom V, knj. 19, izvještaj Druge NOU brigade od 3 rujna 1943 god. Štabu Osme divizije.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG ZBORNOG PODRUČJA OD 31 KOLOVOZA 1943 GOD. O PRELASKU KALNIČKOG NOP ODREDA PREKO DRAVE¹

B R Z O G L A S N O I Z V J E Š Ć E

TKO JAVLJA:	V R I E M E:	KOME SE JAVILO :
Zap. I. Zbor. podr. 01. stož. podpušk. Janković	SATI	17,45
	DAN	31.8.43
	MJESEC	
PRIMIO: Gl. stož. pukovnik Wanner	GODINA	PREDAO:

S A D R Ž A J

OPERODU

Mjestno zapovjedništvo Varaždin javlja, da su partizani nepoznate jačine naoružani bacačima noću 30/31. o. mj. prešli Dravu kod Crvenog Kamena (10,5 km s.i. Ludbrega) prema Sv. Mariji (13 km sj. izt. od Ludbrega) napali mađarsku stražu² i tom prilikom poginuo 1 mađ. dočastnik i dva mađ. vojnika zarobljena.

Ovu vijest primilo je Zapovjedništvo mjesta u Varaždinu od Zapovjednika novačke bojne u Ludbregu.

II/2. nov. puk.

Primio: 31.8.43 17,45

1. — Držav. Tajniku gen. Begiću
2. — Poglavl. V. Uredu
3. — Min. Vanjskih Poslova
4. — Min. Unutar. Poslova

Op. br. 8363 tajno

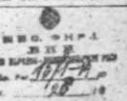
31/VIII D

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 16/1—14, k. 28.

² Prelazak preko Drave i napad na mađarsku stražu izvršili dijelovi Kalničkog NOP odreda. Vidi tom V, knj. 19, dok. br. 194.

BRZOGLASNO IZVJEŠĆE

(12)

TEKO JAVLJA:	V R I E M E		KOME SE JAVILO:
Zap. I.Zbör.podr. Gl.stož.podpuš. Janković	SATI	17,45	
	DAN	31.8.45	
	MJESEC		
PRIMIO:			PREDAO:
Gl.stož.pukovnik Wanner	GODINA		

S A D R Ţ A J

Uzetumnja

OPEROGRDU

Mjestno zapovjedništvo Varaždin javlja, da su partizani nepoznate jačine naoružani bacačima noću 30/31. o.mj. prešli granicu kod Crvenog kamena (10,5 km s.i. Ludbrega) prema Sv. Mariji, napali madjarsku straku i tom prilikom 1 madj. dočastnik i dva madj. vojnika zarobljeni.

Ovu vijest primilo je Zapovjedništvo mesta u Varaždinu od Zapo-
vjednika novačke bojne u Ludbregu.

1/2 nov.zuke
Primio 31.8.45 17,45

- Ačam*
- 1.-Držav.Tajniku gen.Begiću
2.-Poglav.V.Ursdu
3.-Min.Vanjskih Poslova
4.-Min.Unutar.Poslova
Op.br.8763 tajno
- 31/VIII*

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG PETOG ARMIIJSKOG KORPUSA OD 31 KOLOVOZA 1943 GOD. O BORBI PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE KOD KLANCA I PAZARIŠTA¹

Telegram

V. P. 10, 31 VIII 43

OD KOMANDE V ARMIJ. KORPUSA
KOMANDI II ARMIJE — Oper, odjelj.
i, radi znanja,
KOMANDI XI I XVIII ARMIJ. KORPUSA
KOMANDI PJEŠ. DIV. »MACERATA« —
PJEŠ. DIV. »MURGE«
V GRUPACIJI GRAN. STRAŽE
XIV OBALSKOJ BRIGADI

(fonogram) KOMANDA II ARMIJE
Operativno odjeljenje

Br. 17841
Br. 9643/op. prot. Stiglo 1 rujna 1943

NOVOSTI U 18 ČASOVA DANA 31 KOLOVOZA

Prema infor. vijestima div. »Lombardia«: jake grupe ustnika nalaze se u zoni Perjasica (MK-AT) u namjeri da dejstvuju protiv garnizona na mostu Globornici (XV-AT) i u D. Dubravama (IH-AV). Zandarmerijski narednik-vodnik, koji je bio zarobljen od ustanika i bio komandant partizan, čete, uspjevši da pobegne, obavještava: divizija primorsko-goranska,² 6-a i 14-a brigada (svaka brigada ima četiri bataljona), nalazi se sjeverno od linije Pazarište (Klanac XT-FR) — Perušić (KI-FR). U zoni Vratnik navodno je ostao jedan odred, dva bataljona nove formacije i bataljon »Gubec«. Javljeno je da je nad Gospičem letio njemački avion.

Divizija »Murge«: Intenzivna aktivnost naših patrola na cijeloj liniji. Pojedinačna vatrica uz nemiravanja protiv naše otporne tačke Bilo (ZP-AB), bez posljedica.

¹ Original u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

² Vidi dok. br. 135 i tom V, knj. 19, izvještaj Druge NOU brigade od 3 rujna 1943 god. Štabu Osme divizije.

Sektor Gospić: Uspostavljena je situacija u zoni Pazarište³ (XT-HP). Napad 29 o.m. o kome telegr. 9584 od 29 o.m., izvršila je jedna brigada div. primorsko-goranska⁴ (3 batalj.) i bataljon »M. Gubec«.⁵ Zarobljena su još četiri partizana — kurira.

Divizija »Macerata«: Jučer 30 o.m. izvršen je upad, u cilju kontrolisanja, u zoni Mali Vrh (VS-BH) — Gojačka Dubrava (XT-AT) i kontrolisanje duž pravca Ravna Gora (Sije ZL-BD) — kota 783 (Kupjak ZI-BD). Nema što da se javi. Bataljon gerilaca i četnički odredi prilikom čišćenja zone Veljun (XR-AP) sukobili se sa ustanicima i natjerali ih u bjekstvo. Mi nismo imali gubitaka, ustanički nisu provjereni. Odredi Divizije u sadajstvu sa V grupacijom Gran. straže vrše čišćenje zone Rogozno — Brloško (VH-VK-AX).

V grupacija Gran. straže: Ispravljaju se vijesti o gubicima prilikom napada ustnika na autokolonu šumskih radnika, O kome telegr. 9612 od 30 o.m. Naši gubici: 3 poginula, 21 ranjen, među kojima komandant pratinje poručnik fašist, miličije Gasta; poručnik Guzardella je nestao. Zapaljena su 3 kamiona, od kojih jedan vojnički, i 2 prikolice. Poginulo je 17 radnika, 22 su ranjena. Neprijateljski gubici: provjereno je da je jedan mrtav, zaplijenjena je jedna puška. Civilna lica 1 dva vojnika, od kojih je jedan ranjen, nakon što su pušteni od ustnika izvještavaju da su vidjeli desetak partizana ranjenih. Neposredno čišćenje zone dalo je negativan rezultat. U toku je čišćenje zone Rogozno — Brloško (VH-VK-AX). XIV obalska brigada: Vodovod u Crikvenici prekinut je u blizini kote 62 (VS-AI) uslijed eksplozije mine u cijevi. — Vatra u cilju uzneniranja protiv posade u Ledenicama (VU-AL), bez posljedica. Uslijed sabotaže prekinuta je telefonska linija Novi — Ledenice (VQ-AL).

Aktivnost avijacije: Izvršeno je nadletanje zone Udbina (PN-FL). Udbina je mitralirana sa dobrim rezultatom.

8 prep.

- | | |
|----------------------------------|----------------|
| 1 Ekselenciji | GENERAL SCUERO |
| 1 Nač. štaba | |
| 1 Pomoć. nač. štaba | |
| 2 Operativnom odjeljenju | |
| 1 Informativnom odjeljenju | |
| 1 Kom. kr. karab. | |
| 1 Odjeljenju za telekomunikacije | |

³ i ⁵ O borbi kod ovog mjesta i snagama koje su učestvovali vidi dok. br. 135.